

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO ROZPORZĄDZENIA NR 5/03 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

z dnia 31 lipca 2003

SYNTEZA PLANU OCHRONY

Dane ogólne

Podstawa prawna

§ 1. Podstawę prawną działania Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich zwanego dalej Parkiem stanowi rozporządzenie z dnia 31 grudnia 1996 r. Wojewody łódzkiego (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego Nr 27, poz. 163) i Wojewody skierniewickiego (Dziennik Urzędowy Województwa Skierniewickiego Nr 33, poz. 238) w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich.

Powierzchnia i położenie Parku, opis granic, formy użytkowania.

- § 2. 1. Park obejmuje obszar o powierzchni 10.748 ha.
2. Otulina obejmuje obszar o powierzchni 2.996 ha.
3. Park wraz z otuliną położony jest na terenie województwa łódzkiego, w powiatach grodzkim łódzkim, łódzkim, zgierskim i brzezińskim i w następujących gminach:

Gmina	Park	Otulina	Łącznie
	pow. ha	pow. ha	pow. ha
gmina Brzeziny	4.296	287	4.583
miasto Brzeziny	-	131	131
miasto-gmina Stryków	1.933	1 014	2.947
gmina Nowosolna	2.810	87	2.897
miasto Łódź	1.676	1.056	2.732
gmina Dmosin	33	379	412
gmina Zgierz	-	42	42
Ogółem	10.748	2.996	13.744

§ 3. 1. Przebieg granic Parku przedstawia się następująco:
Punkt wyjścia dla opisu granic Parku stanowi skrzyżowanie ulic Łagiewnickiej i Okólnej w Łodzi-Łagiewnikach. Stąd granica biegnie na wschód ulicą Okólną i włączając cały zespół klasztorny a wyłączając szkołę i Szpital Chorób Płuc kieruje się na północ wzdłuż zachodniej granicy cmentarza i linii brzeżnej Lasu Łagiewnickiego. Osiąga drogę relacji Zgierz – Stryków i biegnie nią (i północnym brzegiem lasu) do Skotnik. Tu granica skręca na południe a następnie na wschód wzdłuż linii brzeżnej lasu (granica administracyjną Łodzi). Przy załamaniu granicy miasta (na południe), granica Parku skręca na północny zachód i dochodzi do drogi wiejskiej Skotniki – Klęk, skąd kieruje się na wschód i dochodzi do parku wiejskiego w Klęku. Obejmując cały park w Klęku, granica biegnie dalej na wschód drogą wiejską przez miejscowości: Klęk, Kiełmina, Witanówek, Dobra, Orzechówek do połączenia z drogą relacji Łódź – Stryków (droga krajowa nr 14). Granica biegnie tą drogą około 200 m.

na północ, po czym skręca na wschód w drogę gruntową prowadzącą w kierunku miejscowości Sosnowiec-Pieńki. Po około 1200 m. granica skręca na północ drogą do wsi Sosnowiec-Pieńki. Następnie skręca na północny wschód w kierunku Cesarki i dochodzi do granicy miasta Strykowa. Po przekroczeniu rzeki Moszczenicy (i granicy miasta Strykowa) granica Parku kieruje się na południe drogą Stryków – Cesarka i biegnie dalej w kierunku Przydatków, włączając do Parku dolinę Moszczenicy. W Przydatkach granica skręca na wschód, biegnie wzdłuż drogi do Bartolina, dalej przez wieś Bartolin i łączy się z drogą powiatową prowadzącą z Nowosolnej do Niesułkowa. Tu granica skręca w kierunku południowo-zachodnim i biegnie tą drogą około 200 m do granicy Starych Skoszew, dochodząc do granic gmin Nowosolna i Stryków. Granicą między tymi gminami granica Parku biegnie przez wieś Rosyjka i dochodzi do punktu, w którym łączą się granice gmin Stryków, Nowosolna i Brzeziny. Dalej granica skręca na północny wschód dochodząc do drogi Stryków – Brzeziny i przekraczając ją biegnie wzdłuż północnego skraju kompleksu leśnego Janinów i dalej drogą gruntową o szer. 3 m do drogi nr 708, łączącej Brzeziny – ze Strykowem (przez Niesułków). Skręcając w wyżej wymienioną drogę na północny zachód, granica Parku dochodzi do połączenia dróg Stryków – Kolonia Niesułków z drogą wiodącą do Nowostawów Dolnych. Stąd granica biegnie drogą w kierunku Nowostawów; po około 500 m skręca na wschód wzdłuż polnej drogi, wyłączając z Parku na północ od niej położone Niesułkowskie Działki. Następnie granica dochodzi do kompleksu leśnego Poćwiardówka i biegnie północnym skrajem tego lasu do jego wschodniego skraju. Dalej granica skręca na południe wzdłuż granicy lasu i dochodzi drogi prowadzącej z Lubowidzy. Drogą tą dochodzi do drogi prowadzącej z Niesułkowa przez las do Woli Cyrusowej. Przekraczając tę drogę granica biegnie dalej wzdłuż wschodniego skraju lasu do drogi gruntowej (przy punkcie wysokościowym 162,0 m) łączącej osadę Nowiny z Jabłonowem. Tu granica skręca na wschód i drogą o szerokości 3 m dochodzi do drogi prowadzącej z Woli Cyrusowej do Marianowa Kołackiego. Biegając wzdłuż tej drogi na południe do skrzyżowania dróg w Kolonii Syberii (w pobliżu mostu na Mroźycy) i skręcając drogą na wschód granica dochodzi do punktu wysokościowego 186,3 m n.p.m. i dalej drogą wiejską na wschód, dochodzi do miejscowości Pieńki Henrykowskie. Następnie granica biegnie dalej w kierunku wschodnim aż do granicy gminy Rogów i skręca w tym miejscu na południowy zachód w kierunku skraju kompleksu leśnego Tadzina-Szymaniszki. Po osiągnięciu skraju lasu granica skręca na wschód i dochodzi do drogi nr 704 (relacji Brzeziny-Łowicz). Dalej granica biegnie przez Szymaniszki do granicy miasta Brzeziny, po czym skręca na zachód i biegnie dalej po granicy administracyjnej miasta i gminy Brzeziny, przecina drogę 708 i dochodzi do południowo-zachodniego skraju kompleksu leśnego Tadzina. W tym miejscu granica skręca na południowy zachód i wzdłuż granicy miasta i gminy dochodzi do Budek Brzezińskich, gdzie zmienia kierunek na południowy i obejmując cały kompleks Paprotnia (Kontrewers) dochodzi do drogi nr 72 prowadzącej z Łodzi do Brzezin. Wzdłuż tej drogi granica biegnie do południowo-zachodniego skraju lasu Paprotnia i następnie wzdłuż drogi prowadzącej przy zachodnim skraju lasu prowadzi na północ do miejscowości Polik. Drogą przez Polik granica biegnie na zachód do krańca wsi, dochodząc do drogi prowadzącej z Polika do wsi Jaroszek, a następnie tą drogą w kierunku Jaroszek dochodząc do drogi Buczek – Moskwa. Drogą tą, kierując się na południowy zachód, granica biegnie przez Moskwę do północnego krańca wsi Teolin (włączając do Parku kulminację wysoczyzny – punkt. 261,9 m n.p.m.). Stąd drogą gruntową droga biegnie dalej na zachód w kierunku Janowa i dochodzi do drogi Nowosolna – Skoszewy i dalej wzdłuż drogi prowadzącej przez Janów dochodzi do wsi Grabina. Następnie od skrzyżowania dróg w Grabinie skręca na południe dochodząc do granicy gminy Nowosolna z Łodzią. Dalej granica kieruje się na zachód, a później południowy zachód i biegnie po granicy Łodzi i gminy Nowosolna (wzdłuż najwyższych partii strefy krawędziowej przez Bukowiec, Dąbrowę) do skrzyżowania dróg w rejonie wzgórza 284 m n.p.m. Tu granica

skręca początkowo na północny zachód, a później na północ i północny wschód biegnąc nadal po granicy Łodzi i Gminy Nowosolna, włączając w obszar Parku okolice Kopanki i Wódki. Po osiągnięciu punktu wysokościowego 217,3 m n.p.m. na południe od Imielnika Nowego, granica skręca na północny zachód i dochodzi do drogi krajowej nr 14, następnie skręca około 150 m wzdłuż tej drogi na południowy zachód i ponownie skręca na północny zachód biegnąc wzdłuż linii energetycznej w kierunku Nowych Moskuli, po czym skręca na północny zachód wzdłuż drogi gruntowej dochodząc do północno - wschodniego krańca Nowych Moskuli. Tu skręca pod kątem prostym na południowy zachód i dochodzi do wschodniego skraju Lasu Łagiewnickiego i drogi prowadzącej z Modrzewia do Wilanowa. Dalej granica biegnie wschodnim skrajem lasu i dochodzi do drogi Łódź – Stryków, by po 900 m osiągnąć ulicę Rogowską. Dalej biegnie ulicą Rogowską, Kasztelańską i Strusią do ul. Skrzydlatej. Stąd na południe wzdłuż Skrzydlatej i dochodzi do torów kolejowych. Następnie wzdłuż torów biegnie w kierunku północno - zachodnim i dochodzi do południowo - zachodniego skraju lasu. Kierując się na północ wzdłuż brzegu lasu dochodzi do Bzury i stąd skrajem lasu do ulicy Łagiewnickiej. Ulicą tą biegnie na północ do jej skrzyżowania z ulicą Okólną do punktu wyjściowego opisu granic.

2. Przebieg granic otuliny Parku przedstawia się następująco:

Punktem wyjścia opisu granic otuliny jest północno – zachodni skraj otuliny Parku, na granicy Łodzi ze Zgierzem w dolinie Bzury. Od tego punktu granica otuliny biegnie na wschód północną granicą Łodzi, do wsi Skotniki, dalej opuszczając granice Łodzi biegnie wzdłuż trasy Zgierz - Stryków. Między Klękami a Kiełminą skręca na południe wzdłuż drogi wiejskiej i następnie kieruje się na wschód drogą przez Kiełminę, Witanówek, Orzechówek, Pieńki do Cesarki – pokrywając się na tym odcinku z północną granicą Parku. Od Cesarki, w pobliżu granicy miasta Strykowa, granica biegnie drogą wiejską przez Warszewice do drogi Brzeziny – Stryków. Dalej trasą tą na południowy wschód do Sierzni i następnie przez Lipkę do skrzyżowania w Niesułkowie. Od tego skrzyżowania drogą na północny wschód (w kierunku Nowostawów) do Niesułkowskich Działek i dalej na wschód do skraju lasu Poćwiardówka. Następnie granica otuliny pokrywa się z granicą Parku, biegnie wzdłuż północnego skraju lasu i wykraczając poza nią dochodzi do Lubowidzy. Tu skręca wiejską drogą na południe do cieku Pęczerek, następnie jego prawym brzegiem do kolonii Wola Cyrusowa i dalej na południe do miejscowości Jabłonów. Biegąc tą drogą, granica otuliny skręca w Jabłonowie na wschód wzdłuż drogi przez Bielanki i dochodzi do Pieńków Kołackich, po czym skręca na południe i dochodzi drogą wiejską do drogi stanowiącej przedłużenie wsi Syberia włączając w obszar otuliny torfowisko Żabieniec. Stąd drogą wiejską granica otuliny biegnie na zachód do Syberii i dalej na południe, po czym dochodzi do punktu wysokościowego 193 m n.p.m. Włączając w otulinę północną część wsi Pieńki Henrykowskie, granica biegnie drogą w kierunku wschodnim, a następnie południowym do granicy gminy Rogów. Biegąc po granicy gminy Brzeziny i Rogów granica parku dochodzi do drogi nr 704 Brzeziny – Kołacin we wsi Henryków. Dalej biegnie na południowy zachód drogą przez Szymaniszki (razem z granicą Parku) i dalej drogą do Brzezin. W odległości 1250 m od granicy Parku (i granicy Brzezin) granica otuliny skręca na zachód, przecina rzekę Mroźycę i dochodzi do drogi wojewódzkiej 708. Biegąc tą drogą na północ, łączy się z granicą Parku i dalej na zachód biegnie razem z granicą Parku do końca drogi w Poliku. Tu granica otuliny obejmuje Teodorów i biegnie łukiem drogi polnej na południe, a następnie na północny zachód, dochodząc do skrzyżowania z drogą wiejską, prowadzącą do Plichtowa. Stąd polną drogą łukiem schodzi na zachód do projektowanej autostrady A – 1 i dalej łącznie z granicą Parku biegnie wzdłuż drogi prowadzącej przez Janów do północnej granicy Łodzi. Dalej otulina łącznie z granicą Parku i granicą Łodzi, otaczając Bukowiec, Dąbrowę, Kopankę i Kalonkę dochodzi do ulicy Łukaszeńskiej, którą kieruje się na zachód i przebiega dalej ulicami: Łodzianka, Łupkowa, Kryształowa, Wycieczkowa, Kasztelańska, Skrzydlata, a

następnie wzdłuż torów kolejowych do ulicy Łagiewnickiej. Tu granica skręca na północ i dochodzi do mostu na Bzurze. Stąd granica biegnie lewym brzegiem rzeki Bzury i dochodzi do granicy administracyjnej Łodzi ze Zgierzem przy drodze Łagiewniki – Zgierz.

3. Park i otulina położone są w północno-zachodniej części Wzniesień Łódzkich i obejmuje najwyższą, krawędziową, strefę Wzniesień, pomiędzy miejscowościami Łódź, Brzeziny i Stryków; część południowa Parku zajmuje najwyższe wzniesienia, od zachodu: Łagiewniki (260 m n.p.m.), Moskuliki (278 m), Dąbrowę (284 m), Janów (252 m), Plichtów (262 m), Jaroszki (257 m), Teodorów (243 m), Grzmiącą (224 m); teren Parku opada progowo ku północy i osiąga wysokość 160 m n.p.m. w Cesarce pod Strykowem, w dolinie Moszczenicy oraz 148 m n.p.m. pod Niesułkowem w dolinie Mroźcy.

4. Według podziału fizyczno-geograficznego Park i otulina wchodzi w skład mezoregionu Wzniesień Łódzkich (318.82), należącego do makroregionu Wzniesień Południowomazowieckich (318.8), podprowincji Nizin Środkowopolskich (318), prowincji Nizu Środkowoeuropejskiego (31).

5. Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej Park i otulina należą do mezoregionu Sieradzko-Łódzkiego (VI.1.a), dzielnicy Łódzko-Opczyńskiej (VI.1), krainy Małopolskiej (VI).

6. Według podziału geobotanicznego Park i otulina położone są w okręgu Łódzko-Piotrkowskim (18c), krainie Północnych Wysoczyń Brzeźnych (18), poddziale Pas Wyżyn Środkowych (A4), dziale Bałtyckim (A), prowincji Nizowo-Wyżynnej Środkowoeuropejskiej.

§ 4. Formy użytkowania w obszarze Parku i otuliny są następujące:

	Formy użytkowania terenu					
	Lasy	Grunty orne i sady	Użytki zielone	Obszary zurbanizowane	Wody	Drogi
	ha	ha	ha	ha	ha	ha
Park	3.704	6.301	258	381	46	58
Otulina	181	2.593	99	104	6	13
Łącznie	3.885	8.894	357	485	52	71

Demografia

§ 5. 1. Obszar Parku z otuliną zamieszkuje 10.770 mieszkańców, w tym:

- 1) miasto Łódź - 3.850;
- 2) miasto Brzeziny - 80;
- 3) gmina Brzeziny - 1.580;
- 4) gmina Dmosin - 350;
- 5) gmina Nowosolna – 2.020;
- 6) gmina Stryków – 2.730;
- 7) gmina Zgierz – 160;

2. Wskaźnik gęstości zaludnienia Parku z otuliną wynosi 78 mieszkańców na 1 km².

Stan środowiska

§ 6. 1. Wody wykazują następujące ogólne klasy czystości:

- 1) rzeka Bzura (pkt. kontrolny Krzywie) – nie odpowiadająca normom (non);

- 2) Moszczenica (pkt. kontrolny Stryków) – nie odpowiadająca normom (non);
- 3) Mrożyca (pkt. kontrolny Tadzin) – nie odpowiadająca normom (non).

2. Ocena jakości w poszczególnych grupach zanieczyszczeń w roku 2001 przedstawia się następująco:

Nazwa rzeki (pkt. kontrolny)	Subst. organ.	Subst. miner.	Subst. biogenne	Zawiesiny	Miano Coli
rzeka Bzura (Krzywie)	II	I	non	I	III
Moszczenica (Stryków)	II	I	non	II	II
Mrożyca (Tadzin)	III	I	non	III	non

§ 7. Stan czystości powietrza w zakresie zanieczyszczeń pyłowych, dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, nie przekracza na obszarze Parku obowiązujących norm.

§ 8. Gleby na terenie Parku i otuliny wykazują lokalne zanieczyszczenia metalami ciężkimi tj.: ołowiem, kadmem, miedzią i cynkiem, w zakresie od II do IV stopnia zanieczyszczenia.

Infrastruktura

§ 9. Podstawową infrastrukturę w Parku i otulinie stanowią:

- 1) elementy układu drogowego:
 - a) drogi krajowe – długość 8,9 km,
 - b) drogi wojewódzkie – długość 8,5 km,
 - c) drogi powiatowe – długość 47,5 km, w tym 39,4 km o nawierzchni bitumicznej,
 - d) drogi gminne o nawierzchni bitumicznej – 44,7 km;
- 2) linie energetyczne wysokiego napięcia o łącznej długości 47,8 km;
- 3) kanalizacja sanitarna: w Łodzi (fragmentarycznie) oraz w miejscowości Dobra w gminie Stryków;
- 4) sieć wodociągowa obejmująca tereny gmin Łódź (z wyłączeniem osady Serwituty), Nowosolna, Stryków, Brzeziny, Dmosin, Zgierz;
- 5) sieć gazowa w gminach: Łódź (fragmentarycznie), Stryków (fragmentarycznie), Nowosolna;
- 6) lokalna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Dobieszków Kolonia.

Formy własności gruntów

§ 10. 1. Struktura własności lasów przedstawia się następująco:

- 1) lasy państwowe 51%
- 2) lasy komunalne 30%
- 3) lasy prywatne 19%

2. Grunty rolne w 92% ogólnej powierzchni stanowią własność prywatną; 8% stanowią grunty stanowiące własność Skarbu Państwa, komunalne, wspólnotowe i inne.

Podział Parku i otuliny na jednostki

§ 11. 1. Na potrzeby planu ochrony dokonuje się podziału Parku i otuliny na jednostki obejmujące obszary o zbliżonym charakterze aktualnego użytkowania przestrzeni i stanowiące względnie wyodrębnione systemy przyrodnicze lub ich fragmenty.

2. Dla każdej jednostki przyjmuje się indywidualny symbol, według ustalonego formatu:

- a) znak literowy zawierający kod gminy: „Ł” - Łódź, „S” - Stryków, „N” - Nowosolna, „BG” - Brzeziny gmina, „BM” - Brzeziny miasto, „D” - Dmosin, „Z” - Zgierz,
- b) cyfra „1” lub „2”, po kodzie gminy, przy czym cyfrą „1” oznaczone są wszystkie jednostki wchodzące w skład Parku, cyfrą „2” oznaczone są jednostki wchodzące w skład otuliny Parku,
- c) liczba naturalna w zakresie od 1 do N, przyporządkowana poszczególnym jednostkom w obrębie każdej gminy.

3. Poszczególne elementy w symbolu jednostki oddziela się kropką.

4. Podział na jednostki obowiązuje w okresie na który sporządzany jest plan ochrony; w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się podział wewnętrzny jednostek, przy czym jednostki powstałe po podziale oznacza się dodatkową literą: a, b, c

5. Podział Parku i otuliny na jednostki przedstawia „Mapa podziału Parku na jednostki” stanowiąca załącznik nr 3 do planu ochrony.

Charakterystyka i diagnoza stanu przyrody

Budowa geologiczna i surowce mineralne

§ 12. Budowa geologiczna i złoża surowców mineralnych przedstawiają się następująco:

- 1) dominujący wpływ na budowę geologiczną powierzchni Parku wywarł lądolód zlodowacenia warty, który w przedziale czasu 180-150 tysięcy lat temu w całości pokrył teren Parku, a następnie uległ wytopieniu;
- 2) wśród osadów zlodowacenia warty, występują utwory bezpośredniej akumulacji lądolodu (gliny zwałowe, piaski, żwiry, miejscami gliny zwałowe, mułki i ły w miejscach wyciśnięcia i spiętrzenia, piaski i żwiry, miejscami gliny zwałowe moren czołowych oraz piaski i żwiry lodowcowe) oraz utwory akumulacji pośredniej, powstałe przy udziale wód roztopowych lądolodu (piaski wodnolodowcowe, o miąższości od kilku do kilkudziesięciu metrów, piaski spoczywające na glinie zwałowej facji subglacjalnej);
- 3) miąższość utworów czwartorzędowych, związanych z akumulacyjną i glacitektoniczną (spiętrzającą) działalnością lądolodu warciańskiego waha się od 40-80 metrów, w częściach środkowych i północnych Parku, do ponad 120-150 metrów, w miejscach wysoko wzniesionych moren czołowych typu spiętrzonego, na południu i południowym zachodzie Parku;
- 4) gliny zwałowe występują powierzchniowo: między Lasem Łagiewnickim a Strykowem, po wschodniej stronie doliny Moszczenicy, aż do południowych granic Parku i dalej w kierunku Brzezin oraz wzdłuż doliny Mroźnicy;
- 5) różnoziarnisty materiał skalny moren wyciśnięcia i spiętrzenia występuje w wysoko wzniesionych partiach terenu, głównie w rejonie Łagiewnik oraz w okolicy Moskulik i w rejonie Byszew;
- 6) piaski i żwiry oraz gliny zwałowe moren czołowych (typu akumulacyjnego) występują niewielkimi płatami w rejonie Łagiewnik, Kiełminy, na północ od Natolina oraz między Mroźnicą a Mrogą;
- 7) największy płat piasków i żwirów lodowcowych występuje na północ od Dobieszkowa i wzdłuż doliny Moszczenicy, niewielkie powierzchnie zajmuje na północ od Brzezin oraz między Mroźnicą a Mrogą;

- 8) utwory wodnolodowcowe w postaci piasków warstwowych, zajmują rozległe powierzchnie Parku: po zachodniej stronie doliny Mroźnicy, na południowy wschód od Strykowa oraz miejscami, porozrywanymi płatami, w zachodniej części Parku;
- 9) utwory plejstoceńskie, peryglacjalne, ze zlodowacenia wisły (północnopolskiego) reprezentowane są przez mułki i piaski deluwialne (stokowe) oraz piaski, żwiry i mułki teras nadzalewowych w dolinach rzecznych; peryglacjalne mułki i piaski deluwialne wyściełają suche doliny i niecki denudacyjne, a utwory teras rzecznych z okresu peryglacjalnego występują w dolinach rzek: Bzury, Moszczenicy, Mroźnicy i Mrogi.
- 10) utwory holocenijskie występują w postaci piasków rzecznych, namulów den dolinnych i zagłębień bezodpływowych (w górnych, źródłiskowych odcinkach dolin rzecznych), niewielkich pól piasków eolicznych w dolinie Moszczenicy na terasie nadzalewowej oraz rezyduów glin zwałowych i piasków oraz mułków eluwialno-eolicznych.

§ 13. Na terenie Parku i otuliny stwierdzono następujące złoża surowców okruchowych i ilastych:

- 1) Byszewy – zasoby 504 tys. ton – piaski ze żwirami i mułki wodnolodowcowe; eksploatacja zakończona; wyrobisko zrehabilitowane pyłami dymnicowymi;
- 2) Byszewy-Boginia – zasoby udokumentowane 311 tys. ton – piaski i żwiry; nie eksploatowane;
- 3) Moskwa – zasoby 37 tys. ton – piaski i żwiry; eksploatacja zaniechana; proponowane stanowisko dokumentacyjne;
- 4) Wilanów – zasoby 696 tys. ton – glina zwałowa; eksploatacja zaniechana, złożo częściowo zrehabilitowane.

Gleby

§ 14. W Parku i otulinie występują następujące gleby:

- 1) leśne - typy i podtypy oraz uroczyska leśne w których występują:
 - a) gleby brunatne właściwe (BR), podtypy:
 - typowe (BRt) -Tadzin,
 - brunatne wylugowane (BRwy) -Poćwiardówka, Janinów, Tadzin, Polik, Paprotnia, Skoszewy;
 - b) gleby brunatne kwaśne (BRK), podtypy:
 - typowe (BRKt) - Las Łagiewnicki,
 - bielcowane (BRKb) - Janinów,
 - oglejone (BRKg) - Las Łagiewnicki;
 - c) gleby płowe (P), podtypy:
 - typowe (Pt) - Poćwiardówka, Tadzin, Polik, Paprotnia, Dobieszków, Las Łagiewnicki;
 - zbrunatniałe (Pbr) - Las Łagiewnicki,
 - opadowo - glejowe (Pog) - Polik;
 - d) gleby rdzawe (RD), podtypy:
 - właściwe (RDw) - Poćwiardówka, Janinów, Tadzin, Paprotnia, Skoszewy, Las Łagiewnicki,
 - brunatno - rdzawe (RDb) - Skoszewy, Dobieszków, Las Łagiewnicki,
 - bielcowo - rdzawe (RDc) - Janinów, Dobieszków, Las Łagiewnicki;
 - e) gleby glejobielicowe (GB), podtypy:
 - właściwe (GBw) - Las Łagiewnicki,
 - murszaste (GBm) - Las Łagiewnicki;
 - f) czarne ziemie (CZ), podtypy:
 - zdegradowane (CZd) - Janinów, Tadzin, Paprotnia,
 - murszaste (CZm) - Poćwiardówka, Tadzin, Paprotnia, Las Łagiewnicki;
 - g) gleby opadowo - glejowe (pseudoglejowe) (OG), podtypy:

- właściwe (Ogw) - Dobieszków, Las Łagiewnicki,
 - h) gleby gruntowo - glejowe (G), podtypy:
 - torfiasto-glejowe (Gts) - Las Łagiewnicki,
 - torfowo - glejowe (Gt) - Poćwiardówka, Las Łagiewnicki;
 - i) gleby mułowe (MŁ), podtypy:
 - właściwe (MŁw) - Dobieszków,
 - torfowo – mułowe (MŁt) - Las Łagiewnicki;
 - j) gleby torfowe (T), podtypy:
 - torfowisk niskich (Tn) - Las Łagiewnicki;
 - k) gleby murszowe (M), podtypy:
 - torfowo – murszowe (Mt) - Las Łagiewnicki,
 - mułowo-murszowe (Mmł) - Las Łagiewnicki,
 - gytiowo - murszowe (Mgy) - Tadzín;
 - l) gleby murszowate (MR), podtypy:
 - mineralno - murszowe (MRmm) - Skoszewy, Dobieszków, Las Łagiewnicki;
 - m) mady rzeczne (MD), podtypy:
 - brunatne (MDbr) - Janinów;
 - n) gleby industrio i urbanoziemne (AN), o niewykształconym profilu - Las Łagiewnicki.
- 2) rolnicze - kompleksy gleb ornycych i trwałycych użytków zielonych:
- a) kompleks żytni bardzo dobry – 1396 ha
 - b) kompleks żytni dobry – 2515 ha
 - c) kompleks żytni słaby – 3838 ha
 - d) kompleks żytnio-łubinowy – 1093 ha
 - e) kompleks zbożowo-pastewny mocny – 41 ha
 - f) kompleks zbożowo pastewny słaby – 31 ha
 - g) użytki zielone średnie – 161 ha
 - h) użytki zielone słabe i bardzo słabe – 196 ha

Wody powierzchniowe

§ 15. 1. Na system hydrologiczny Parku i otuliny składają się następujące ciekí:

- 1) Bzura, z dopływem Łagiewniczanką;
 - 2) Moszczenica z dopływami:
 - a) ciekim z Borchówki
 - b) Młynówką
 - c) ciekim z Kiełminy
 - d) ciekim ze Skoszew Nowycych
 - e) ciekim z Warszewic
 - 3) Mrożyca z dopływami:
 - a) Grzmiącą, z dopływem Kamionką
 - b) ciekim z Dąbrówki
 - c) ciekim z Niesułkowa Parceli
 - d) ciekim z Lipki
 - e) ciekim z Syberii
 - f) ciekim z Jabłonowa
 - g) Pęcherkiem
2. Podstawowe zagospodarowanie cieków obejmuje:
- 1) na Bzurze:
 - a) kompleks zbiorników rekreacyjnych i hodowlanych na Rogach,
 - b) 3 zbiorniki rekreacyjne w Arturówku;
 - 2) na Łagiewniczance:

- a) 4 zbiorniki rekreacyjne w Łagiewnikach;
 - 3) na Moszczenicy:
 - a) zbiornik hodowlany w Boginii,
 - b) zbiornik rekreacyjny w Cesarce;
 - 4) na cieku z Borchówki:
 - a) kompleks stawów hodowlanych w Borchówce,
 - b) 2 zbiorniki hodowlane w Boginii;
 - 5) na Młynówce:
 - a) zbiornik rekreacyjny i zbiornik hodowlany w Dobieszkowie Kolonii;
 - 6) na cieku z Kiełminy:
 - a) zbiornik rekreacyjny w Dobrej;
 - 7) na cieku ze Skoszew Nowych:
 - a) zbiornik rekreacyjny w Skoszewach Nowych,
 - b) zbiornik rekreacyjny w Skoszewach Starych;
 - 8) na Mrożycy:
 - a) kompleks zbiorników hodowlanych w Niesułkowie Kolonii;
 - 9) na cieku z Niesułkowa Parceli:
 - b) zbiornik hodowlany w Niesułkowie Kolonii.
3. Przez teren Parku przebiegają następujące główne działy wodne:
- 1) I rzędu – dorzeczy Wisły i Odry
 - 2) II rzędu – dorzeczy Bzury i Pilicy

Wody podziemne

§ 16. 1. Park i otulina wchodzi w skład 2 regionów hydrogeologicznych:

- 1) Kutnowsko-Tomaszowskiego (region X),
- 2) Łódzkiego (region XI).

2. Poziomy użytkowe wód podziemnych występują w następujących utworach:

- 1) czwartorzędowych (Q), na głębokości od kilku do 40 m, o wydajności 30-70 m³/h;
- 2) jury górnej (J3), na głębokości 40-120 m p.p.t., o wydajności od 30 do 120 m³/h;
- 3) jury środkowej (J2), na głębokości poniżej 100 m p.p.t., o wydajności 30-70 m³/h;
- 4) kredy górnej (K2) na głębokości 40-140 m p.p.t., o wydajności 10-220 m³/h;
- 5) kredy dolnej (K1) na głębokości kilkuset metrów, o wydajności 10-250 m³/h.

3. Park i otulina leżą na obszarze objętym zasięgiem 4 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP):

- 1) nr 403 – zbiornik międzymorenowy Brzeziny – Lipce Reymontowskie, zaliczony do obszarów wymagających wysokiej ochrony (OWO);
- 2) nr 404 – zbiornik Koluszki-Tomaszów, zaliczony do obszarów wymagających najwyższej ochrony (ONO);
- 3) nr 402 – zbiornik Stryków, zaliczony do obszarów wymagających najwyższej i wysokiej ochrony (ONO, OWO);
- 4) nr 401 – zbiornik Niecka Łódzka, zaliczony do obszarów wymagających najwyższej ochrony (ONO).

Ekosystemy

§ 17. 1. Na terenie Parku i otuliny występują następujące główne typy ekosystemów:

- 1) leśne, obejmujące różne typy lasów, od półnaturalnych do silnie przekształconych o uproszczonej strukturze, zajmujące łącznie około 28% powierzchni;
- 2) wodne związane z niewielkimi ciekami i zbiornikami wodnymi, zajmujące 0,5% powierzchni;

- 3) łąkowe i torfowiskowe, obejmujące niewielkie powierzchniowo płaty łąk i ziołorośli, głównie w dolinach cieków oraz wyjątkowe na tym obszarze torfowiska, zajmujące łącznie około 1,5 % powierzchni;
- 4) półnaturalne ekosystemy terenów rolnych, o uproszczonej strukturze, podlegające silnemu oddziaływaniu antropogenicznemu, zajmujące około 60 % powierzchni;
- 5) antropogeniczne, często skrajnie uproszczone ekosystemy na terenach zabudowanych i przekształconych, zajmujące około 10% powierzchni.

2. Rozmieszczenie ekosystemów przedstawia „Mapa ekosystemów Parku” stanowiąca załącznik nr 2 do planu ochrony.

Siedliskowe typy lasów

§ 18. Udział głównych typów siedliskowych lasu na terenie Parku przedstawia się następująco:

- 1) bór świeży – 10,5 %
- 2) bór mieszany świeży – 19,0%
- 3) las mieszany świeży – 53,3%
- 4) las mieszany wilgotny – 1,3%
- 5) las świeży – 14,0%
- 6) ols i ols jesionowy – 1,9%

Siedliska przyrodnicze

§ 19. Na terenie Parku i otuliny występują następujące główne siedliska przyrodnicze:

- 1) leśne i zaroślowe:
 - a) ols porzeczkowy (bagienny las olszowy) *Ribo nigri-Alnetum*, w jednostkach: Ł.1.4, Ł.1.7, BG.1.17, BG.1.18, BG.1.20, BG.1.4,
 - b) zarośla łozowe (bagienne zarośla wierzb szerokolistnych) *Salicetum pentandrocinereae*, w jednostkach: Ł.1.4, Ł.1.7, BG.1.20,
 - c) przystromykowy łęg jesionowo-olszowy *Circaeo-Alnetum*, w jednostkach: Ł.1.2, Ł.1.3, Ł.1.4, Ł.1.7, S.1.3, S.1.4, S.1.10, S.1.12, S.1.15, S.1.20, N.1.8, N.1.13, N.1.14, BG.1.4, BG.1.17, BG.1.18, BG.1.20.,
 - d) grąd kontynentalny *Tilio-Carpinetum*,
 - grąd niski czyścowy *TC stachyetosum*, w jednostkach: Ł.1.2, Ł.1.3, S.1.15, BG.1.8, BG.1.9, BG.1.18,
 - grąd typowy *TC typicum*, w jednostkach: Ł.1.1, Ł.1.2, Ł.1.3, Ł.1.6, Ł.1.7, Ł.2.15, S.1.15, BG.1.3, BG.1.8, BG.1.9, BG.1.12, BG.1.20,
 - grąd wysoki trzcinnikowy *TC calamagrostietosum*, w jednostkach: Ł.1.2, Ł.1.3, Ł.1.7, BG.1.8, BG.1.12, BG.1.20, BG.1.21, BG.1.24,
 - e) dąbrowa świetlista *Potentillo albae-Quercetum* w jednostkach: Ł.1.2, Ł.1.3, Ł.1.6, BG.1.12, BG.1.20,
 - f) kwaśna buczyna niżowa *Luzulo pilosae-Fagetum*, w jednostkach: BG.1.1, BG.1.2, BG.1.3, BG.1.8, BG.1.9,
 - g) subatlantycka, kwaśna dąbrowa trzcinnikowa *Calamagrosti-Quercetum petraeae*, w jednostkach: Ł.1.3, Ł.1.7, BG.1.1, BG.1.3.
 - h) kontynentalny bór mieszany sosnowo-dębowy *Quercus roboris-Pinetum*, w jednostkach: Ł.1.4, Ł.2.6, S.1.15, S.1.16, S.1.17, S.1.18, BG.1.11, BG.1.12, BG.1.20, BG.1.21, BG.1.24, BG.3.4, BM.2.1,
 - i) bór mieszany wilgotny z dominacją sosny *Quercus roboris-Pinetum molinietosum*, w jednostkach: Ł.1.2, Ł.1.4, S.1.16, BG.1.21, BG.1.24,
 - j) suboceaniczny bór sosnowy świeży *Leucobryo-Pinetum*, w jednostkach: BG.1.11, BG.1.12, BG.1.21, BM.2.1,

- k) bór sosnowy chrobotkowy *Cladonio-Pinetum*, w jednostce: BG. 1.11.
- 2) wodne:
- zbiorowisko rzęsy wodnej *Lemno-Spirodeletum polyrrhizae*, w jednostkach: Ł.1.4, Ł.2.10, S.1.2, S.1.11, S.1.20, N.1.5, N.1.8, N.1.14, BG.1.7, BG.1.18, BG.1.20,
 - zbiorowisko rdestnic *Potamogetonetea*, w jednostkach: Ł.1.1, Ł.1.4, S.1.11, S.1.20, N.1.13, N.1.14, BG.1.20,
 - zbiorowisko rdestu ziemnowodnego: *Polygonetum natantis* w jednostkach: Ł.1.1, S.1.11, N.1.13, N.1.14, BG.1.7, BG.1.12, BG.1.14, BG.1.20,
 - zbiorowisko „lilii wodnych” *Nupharo-Nymphaetum* w jednostkach: Ł.1.1, BG.1.7, D.2.3,
- 3) łąkowe, torfowiskowe, szuwarowe:
- wilgotne łąki dwukośne *Molinietalia* w jednostkach: Ł.1.2, Ł.1.7, Ł.1.8, Ł.2.5, S.1.3, S.1.7, S.1.10, S.1.12, S.1.20, S.2.2, S.2.7, S.2.8, N.1.8, N.1.12, N.1.14, N.1.15, BG.1.4, B.G.1.7, BG.1.13, BG.1.14, BG.1.17, BG.1.18, BG.1.20,
 - łąki świeże *Arrhenatheretum* w jednostkach: Ł.1.7, S.1.2, S.1.20, N.1.8, N.1.14, BG.1.13, BG.1.18,
 - kwaśna młaka niskoturzykowa *Carici-Agrostietum caninae* w jednostkach: Ł.1.2, S.1.10, BG.1.4, D.2.3,
 - szuwar trzcinowy *Phragmitetum communis* w jednostkach: Ł.2.5, S.1.8, BG.1.8, BG.1.17,
 - szuwar szerokopalkowy *Typhetum latifoliae* w jednostkach: S.1.20, N.1.13, N.1.14., BG.1.8, D.2.3,
 - szuwar tatarakowy *Acoretum calami* w jednostkach: N.1.16, BG.1.4,
 - szuwar turzycy zaostrojonej *Caricetum gracilis* w jednostkach: Ł.2.5, S.1.3, S.1.7, S.1.11, S.1.8, N.1.12, N.1.14, BG.1.19, BG.1.20,
 - szuwar turzycy prosowej *Caricetum paniculatae*, w jednostkach: S.1.11, BG.1.20, BM.2.1,
 - szuwar mozgowy *Phalaridetum arundinaceae* w jednostkach: Ł.2.5, S.1.15,
 - szuwar trawiasty z panującą manną fałdowaną *Glycerietum plicatae* w jednostkach: S.1.11, S.1.20, N.1.8, N.1.12, N.1.13, BG.1.4, BG.1.13, BG.1.18,
- 4) murawowe i okrajkowe:
- murawa szczotlichowa *Spergulo vernalis-Corynephorretum* w jednostkach: BG.1.11, BG.1.13, BM.2.1,
 - murawa goździkowo-zawciągowa *Diantho-Armerietum elongatae* w jednostkach: Ł.2.4, Ł.2.5, Ł.1.10, S.1.21., N.1.1, N.1.13, BG.1.11, BG.1.20, BM.2.1,
 - zbiorowisko okrajkowe koniczyny i rzepika *Trifolio-Agrimonetum* w jednostkach: Ł.1.2, Ł.1.4, Ł.1.7, S.1.17, BG.1.3, BG.1.8, BG.1.12, BG.1.24,
 - czyżnie tarninowo-głogowe *Pruno-Crataegetum* w jednostkach: S.2.7, N.1.14, N.1.16;

§ 20. Siedliska prawnie chronione i stopień ich rozpowszechnienia na terenie Parku i otuliny przedstawiają się następująco:

Rodzaj siedliska	Stopień rozpowszechnienia
1) wydmy śródlądowe z murawami szczotlichowymi <i>Spergulo vernalis – Corynephorretum</i>	rzadko
2) twardowodne, oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	rzadko
3) starorzecza i inne naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne <i>Nympheion i Potamogetonion</i>	niezbyt często

4) pionierskie murawy napiaskowe i naskalne <i>Sedo-Scleranthetea</i>	rzadko
5) murawy bliźniczkowe <i>Nardetalia</i>	rzadko
6) mokre łąki użytkowane ekstensywnie <i>Cirsio-Polygonetum</i> , <i>Trollio-Polygonetum</i> , <i>Cirsietum rivularis</i>	niezbyt często
7) niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatheretum medioeuropaeum</i> , <i>Gladiolo-Agrostietum</i> , <i>Anthyllidi-Trifolietum montani</i>	rzadko
8) torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) oraz zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji <i>Sphagnetalia magellanici</i> , <i>Rhynchosporion albae</i>	rzadko
9) źródlika (<i>Montio-Cardaminetea</i>)	niezbyt często
10) szuwały wielkoturzycowe <i>Caricetum distichae</i> , <i>Caricetum ripariae</i> , <i>Caricetum appropinquate</i> , <i>Caricetum vulpinae</i> , <i>Caricetum buxbaumii</i> , <i>Cicuto-Caricetum pseudocyperii</i>	niezbyt często
11) kwaśna buczyna niżowa <i>Luzulo pilosae – Fagetum</i>	niezbyt często
12) świetlista dąbrowa <i>Potentillo albae – Quercetum</i>	niezbyt często
13) grąd subkontynentalny <i>Tilio-Carpinetum</i>	pospolicie
14) acidofilne dąbrowy i acidofilny las brzoźowo-dębowy <i>Betulo-Quercetum</i>	pospolicie
15) łąg jesionowo-olszowy <i>Circaeo-Alnetum</i>	pospolicie
16) olsy i łożowiska <i>Alnetea glutinosae</i>	niezbyt często
17) śródładowy bór chrobotkowy <i>Cladonio-Pinetum</i>	rzadko

Flora

§ 21. 1. Na terenie Parku i otuliny stwierdzono występowanie następujących gatunków roślin nasiennych i paprotników dziko występujących objętych ścisłą ochroną gatunkową:

- 1) barwinek pospolity *Vinca minor* – licznie na wielu stanowiskach (w tym synantropijnych);
- 2) bluszcz pospolity *Hedera helix* – licznie na kilku stanowiskach;
- 3) gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis* – licznie na 1 stanowisku;
- 4) grąźel żółty *Nuphar lutea* – nielicznie na 2 stanowiskach;
- 5) grzybień północny *Nymphaea candida* – nielicznie na 1 stanowisku;
- 6) kosaciec syberyjski *Iris sibirica* – nielicznie na 1 stanowisku;
- 7) kruszczyk błotny *Epipactis palustris* – nielicznie na 1 stanowisku;
- 8) kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine* – nielicznie na kilku stanowiskach;
- 9) lilia złotogłów *Lilium martagon* – nielicznie na kilku stanowiskach;
- 10) listera jajowata *Listera ovata* – nielicznie na 1 stanowisku;
- 11) paprotka zwyczajna *Polypodium vulgare* – licznie na kilku stanowiskach;
- 12) pełnik europejski *Trollius europaeus* – nielicznie na 2 stanowiskach;
- 13) podkolan biały *Platanthera bifolia* – nielicznie na 1 stanowisku;
- 14) pomocnik baldaszkowaty *Chimaphila umbellata* – nielicznie na 2 stanowiskach;
- 15) rojnik pospolity *Jovibarba sobolifera* – nielicznie na 1 stanowisku;
- 16) rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia* – nielicznie na 2 stanowiskach;
- 17) storczyk krwisty *Dactylorhiza incarnata* – nielicznie na 1 stanowisku;
- 18) storczyk szerokolistny *Dactylorhiza majalis* – nielicznie na kilkunastu stanowiskach;

- 19) śniadek baldaszkowaty *Ornithogalum umbellatum* – nielicznie na 1 stanowisku (synantropijnym);
- 20) wawrzynek wilczelyko *Daphne mezereum* – nielicznie na 1 stanowisku;
- 21) widłak goździsty *Lycopodium clavatum* – nielicznie na 2 stanowiskach;
- 22) widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum* – nielicznie na 3 stanowiskach;
- 23) wroniec widlasty *Huperzia selago* – nielicznie na 1 stanowisku;
- 24) żłobik koralowy *Corallorhiza trifida* – nielicznie na 1 stanowisku.

2. Na terenie Parku i otuliny występują następujące gatunki roślin nasiennych dziko występujących objętych częściową ochroną gatunkową:

- 1) bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata* – dość licznie na kilku stanowiskach;
- 2) centuria pospolita *Cenataurium erythraea* subsp. *erythraea* – nielicznie na 1 stanowisku;
- 3) goździk kartuzek *Dianthus carthusianorum* – nielicznie na kilku stanowiskach;
- 4) goździk kropkowany *Dianthus deltoides* – licznie na kilku stanowiskach;
- 5) kalina koralowa *Viburnum opulus* – nielicznie na kilkunastu stanowiskach;
- 6) kocanki piaskowe *Helichrysum arenarium* – licznie na kilkunastu stanowiskach;
- 7) konwalia majowa *Convallaria majalis* – bardzo licznie na wielu stanowiskach;
- 8) kopytnik leśny *Asarum europaeum* – nielicznie na kilku stanowiskach;
- 9) kruszyna zwyczajna *Frangula alnus* – bardzo licznie na wielu stanowiskach;
- 10) miodownik melisowaty *Melittis melissophyllum* – nielicznie na kilku stanowiskach;
- 11) naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora* – nielicznie na kilku stanowiskach;
- 12) pierwiosnka lekarska *Primula veris* – dość licznie na kilku stanowiskach;
- 13) porzeczka czarna *Ribes nigrum* – dość licznie na kilku stanowiskach;
- 14) przyłasczka pospolita *Hepatica nobilis* – nielicznie na kilkunastu stanowiskach;
- 15) przytulia (marzanka) wonna *Galium odoratum* – bardzo licznie na kilku stanowiskach.

§ 22. Najważniejsze siedliska chronionych gatunków roślin nasiennych i paprotników występują w jednostkach:

- 1) bluszcz pospolity *Hedera helix*: Ł. 1.2., Ł. 1.3., Ł. 1.4., S. 1.12., B. 1.4., B. 1.8.;
- 2) bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*: Ł. 2.5., S. 1.12., N. 1.12., B.G. 1.18., B.G. 1.14., B.G. 1.17.;
- 3) centuria pospolita *Cenataurium erythraea* subsp. *erythraea*: B.G. 1.14.;
- 4) gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis*: Ł. 1.3.;
- 5) grąźel żółty *Nuphar lutea*: B.G. 1.6.;
- 6) grzybień północny *Nymphaea candida*: D. 2.3.;
- 7) kosaciec syberyjski *Iris sibirica*: Ł. 1.2.;
- 8) kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*: Ł. 1.2., Ł. 1.3., Ł. 1.6., B.G. 1.1., B.G. 1.8.;
- 9) lilia złotogłów *Lilium martagon*: Ł. 1.6., Ł. 1.7., B.G. 1.12.;
- 10) listera jajowata *Listera ovata*: Ł. 1.3.;
- 11) naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora*: Ł. 1.2., Ł. 1.3., Ł. 1.6., B.G. 1.20.;
- 12) paprotka zwyczajna *Polypodium vulgare*: Ł. 1.7., N. 1.8., B.G. 1.1., B.G. 1.11., B.G. 1.16.;
- 13) pełnik europejski *Trollius europaeus*: Ł. 1.2., Ł. 1.3.;
- 14) pierwiosnka lekarska *Primula veris*: Ł. 1.3., Ł. 1.6., B.G. 1.8., B.G. 1.9., B.G. 1.12.;
- 15) rojnik pospolity *Jovibarba sobolifera*: B.G. 1.11.;
- 16) rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*: S. 1.10. (być może nieistniejące), D. 2.3.;
- 17) storczyk szerokolistny *Dactylorhiza majalis*: Ł. 1.2., Ł. 1.3., Ł. 2.5., Ł. 2.8., S. 1.11., N. 1.14., N. 1.19., B.G. 1.4., B.G. 1.9., B.G. 1.13., B.G. 1.17., B.G. 1.18., B.G. 1.20., D. 2.2.;
- 18) wawrzynek wilczelyko *Daphne mezereum*: Ł. 1.2., Ł. 1.3.;
- 19) widłak goździsty *Lycopodium clavatum*: Ł. 1.7., S. 1.16., B.G. 1.18.;

- 20) widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*: Ł. 1.7., S. 1.15., S. 1.18., B.G. 1.3.;
- 21) wroniec widlasty *Huperzia selago*: B.G. 1.4.;
- 22) żłobik koralowy *Corallorhiza trifida*: Ł. 1.3..

§ 23. Na terenie Parku i otuliny stwierdzono występowanie następujących gatunków mszaków objętych częściową ochroną gatunkową:

- 1) bielistka sina *Leucobryum glaucum*: Ł.1.3., Ł.1.4, Ł.1.7. BG.1.2, BG.1.20;
- 2) drabik drzewkowy *Climacium dendroides*: BG.1.4., BG.1.13;
- 3) fałdownik nastroszony *Rhytidiadelphus squarrosus*: Ł.1.3, Ł.1.2., Ł.1.4, Ł.1.6, Ł.2.6., S.1.15., BG.1.9.;
- 4) gajnik lśniący *Hylocomium splendens*: BG.1.20., BG.1.21.;
- 5) mokradłosz kończysty *Caliergonella cuspidata*: Ł.1.7., S.1.15., BG.1.13., D.2.3.;
- 6) nibybrodawkowiec czysty *Pseduscleropodium purum*: Ł.1.6, Ł.2.6, S.1.15., BG.1.12, BG.1.20, BG.1.21;
- 7) piórosz pierzasty *Ptilium crista-castrensis*: BG.1.21.;
- 8) płonnik pospolity *Polytrichum commune*: Ł.1.4., Ł.1.6. S.1.15., BG.1.20., D.2.3.;
- 9) rokićnik pospolity *Pleurozium schreberi*: Ł.1.2, Ł.1.3., Ł.1.4., Ł.1.6., Ł.1.7, Ł.2.15, S.1.15., BG.1.9., BG.1.11., BG.1.12, BG.1.20, BG.1.21;
- 10) torfowiec błotny *Sphagnum palustre*: Ł.1.4., D.2.3.;
- 11) torfowiec frędzlowany *Sphagnum fimbriatum*: Ł.1.4.;
- 12) torfowiec nastroszony *Sphagnum squarrosum*: Ł.1.7.;
- 13) torfowiec odgięty *Spagnum recurvum*: Ł.1.4., D.2.3.;
- 14) torfowiec ostrolistny *Sphagnum nemoreum*: Ł.1.4.

§ 24. W Parku i otulinie stwierdzono występowanie następujących gatunków grzybów objętych ścisłą ochroną gatunkową:

- 1) mądziak malinowy *Mutinus ravenelli*: N.1.13;
- 2) sromotnik bezwstydnny *Phallus impudicus*: Ł.1.2., N.1.14., BG.1.20.;
- 3) szmaciak gałęzisty *Sparassis crispa*: S.1.17, N.1.13.

§ 25. W Parku i otulinie stwierdzono występowanie następujących gatunków porostów objętych ścisłą i częściową ochroną gatunkową:

- 1) chrobotka łagodna *Cladina mitis*: BG.1.11.;
- 2) pawężnica psia *Peltigera canina*: S.1.8.;
- 3) płucnica islandzka *Cetraria islandica* (gatunek chroniony częściowo): BG.1.11.

Fauna

§ 26. Na terenie Parku i otuliny występują następujące gatunki zwierząt bezkręgowych rodzimych, dziko występujących, objętych ochroną gatunkową ścisłą:

- 1) biegacz fioletowy *Carabus violaceus*;
- 2) biegacz gajowy *Carabus nemoralis*;
- 3) biegacz Linneusza *Carabus linnaei*;
- 4) biegacz ogrodowy *Carabus hortensis*;
- 5) biegacz wręgaty *Carabus cancellatus*;
- 6) biegacz zielonozłoty *Carabus auronitens*;
- 7) *Carabus convexus*;
- 8) *Carabus glabratus*;
- 9) liszkarz mniejszy *Calosoma inquisitor*;
- 10) pachnica dębowa *Osmoderma eremita*;
- 11) trzmiel drzewny *Bombus hypnorum*;
- 12) trzmiel gajowy *Bombus lucorum*;
- 13) trzmiel kamiennik *Bombus lapidarius*;
- 14) trzmiel leśny *Bombus pratorum*;

- 15) trzmiel ogrodowy *Bombus hortorum*;
- 16) trzmiel rudonogi *Bombus ruderarius*;
- 17) trzmiel rudoszary *Bombus sylvarum*;
- 18) trzmiel rudy *Bombus pascuorum*;
- 19) trzmiel tajgowy *Bombus jonellus*;
- 20) trzmiel wschodni *Bombus semenoviellus*;
- 21) trzmiel ziemny *Bombus terrestris*;
- 22) trzmiel żółty *Bombus muscorum*;
- 23) tygrzyk paskowany *Agriope bruennichi*;

2. Na terenie Parku i otuliny występują następujące gatunki zwierząt bezkręgowych rodzimych dziko występujących objętych ochroną częściową:

- 1) ślimak winniczek (*Helix pomatia*) – niezbyt licznie na wielu stanowiskach.

3. Główne ostoje chronionych gatunków bezkręgowców stanowią:

- 1) rezerwat Las Łagiewnicki (Ł.1.3.);
- 2) wschodnia część Lasu Łagiewnickiego, zwłaszcza starodrzewie dębowe (Ł.1.7.);
- 3) zbocza doliny Mroźcy w okolicach Niesułkowa (S.1.20.)
- 4) okolice Dąbrowy (N.1.6.);
- 5) łąki w dolinie Moszczenicy (N.1.14.)
- 6) uroczysko Janinów (BG.1.2, BG.1.3);
- 7) uroczysko Poćwiardówka (BG.1.24).

§ 27. Na terenie Parku i otuliny występują następujące gatunki zwierząt kręgowych rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą:

1. Kąglouste:

- 1) minóg strumieniowy *Lampetra planeri* - dość licznie w Młynówce, Kielmiczance, Borchówce, Grzmiącej.

2. Ryby:

- 1) strzebla potokowa *Phoxinus phoxinus* – znana z jednego stanowiska w Dąbrówce Dużej.

3. Płazy:

- 1) traszka zwyczajna *Triturus vulgaris* – licznie na całym obszarze Parku;
- 2) traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* – nielicznie na kilku stanowiskach;
- 3) ropucha szara *Bufo bufo* - pospolita i dość liczna w większych stawach;
- 4) ropucha zielona *Bufo viridis* – niezbyt liczna, godująca w słabo zarośniętych, płytkich zbiornikach wody;
- 5) ropucha paskówka *Bufo calamita* – znana z jednego stanowiska w okolicach Warszewic;
- 6) kumak nizinny *Bombina bombina* - bardzo nielicznie, jedyne stanowisko w okolicach Kol. Wola Cyrusowa, zmniejsza swoją liczebność;
- 7) rzekotka drzewna *Hyla arborea* - gatunek liczny i pospolity na całym obszarze;
- 8) grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus* - liczna i pospolita;
- 9) żaba jeziorkowa *Rana lessonae* - najpospolitszy gatunek spośród żab zielonych, występuje na całym obszarze w małych zbiornikach wodnych;
- 10) żaba wodna *Rana kl. esculenta* - pospolita w większych stawach oraz ciekach;
- 11) żaba trawna *Rana temporaria* - pospolita i liczna na całym terenie;
- 12) żaba moczarowa *Rana arvalis* – niezbyt liczna związana z wilgotnymi terenami otwartymi.

4. Gady:

- 1) jaszczurka zwinka *Lacerta agilis* – niezbyt liczne populacje zwłaszcza w zachodniej części Parku;

- 2) jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara* - związana z terenami wilgotnymi, stwierdzona na łąkach w Mariance oraz w Kol. Wola Cyrusowa;
- 3) padalec *Anguis fragilis* - występuje rzadko, stwierdzany w dużych kompleksach leśnych.

5. Ptaki:

- 1) perkozek *Tachybaptus ruficollis* - występuje tu rzadko na stawach w dolinie Moszczenicy oraz na stawach w Arturówku;
- 2) bocian biały *Ciconia alba* - znane są 4 gniazda;
- 3) trzmielojad *Pernis apivorus* - znany jest z 3 efemerycznych stanowisk łągowych: okolic Tadzina, Byszew i z Lasu Łagiewnickiego;
- 4) błotniak stawowy *Circus aeruginosus* - gniazduje w pobliżu północno-zachodniej części Lasu Łagiewnickiego, w rejonie Plichtowa, torfowiska Żabieniec i wsi Ługi;
- 5) jastrząb *Accipiter gentilis* - liczny ptak drapieżny Parku, 10-12.par;
- 6) krogulec *Accipiter nisus* - występuje prawdopodobnie w 8-10 parach;
- 7) myszołów *Buteo buteo* - występuje w około 20 parach na całym obszarze;
- 8) pustułka *Falco tinnunculus* - występuje w 3-4 parach, głównie wzdłuż południowej granicy Parku;
- 9) kobuz *Falco subbuteo* - gatunek ginący, znane z lat wcześniejszych stanowiska z Lasu Łagiewnickiego i Poćwiardówki są nieaktualne, ostatnio w porze łąkowej obserwowany w rejonie Tadzina;
- 10) przepiórka *Coturnix coturnix* - nieliczny gatunek występujący na łąkach i polach głównie w pobliżu doliny Mroźnicy, występuje również w strefie peryferyjnej Łodzi;
- 11) derkacz *Crex crex* - bardzo nielicznie mniej niż 5 stanowisk;
- 12) kokoszka wodna *Gallinula chloropus* - rzadki ptak na małych stawach porośniętych roślinnością szuwarową;
- 13) łyska *Fulica atra* - sporadycznie na małych stawach, np. w Jaroszkach;
- 14) sieweczka rzeczna *Charadrius dubius* - bardzo nieregularnie i rzadko w żwirowniach i na stawach podczas ich renowacji lub budowy;
- 15) czajka *Vanellus vanellus* - szybko zanikający, związany z pastwiskami i łąkami, rzadziej z innymi otwartymi biotopami;
- 16) kszyc *Gallinago gallinago* - ginący, związany z łąkami położonymi w pobliżu Mroźnicy;
- 17) słonka *Scolopax rusticola* - bardzo nielicznie w wilgotnych fragmentach leśnych Poćwiardówki Janinowa i Borchówki;
- 18) brodziec samotny *Tringa ochropus* - jedyne aktualne stanowisko znane z Borchówki;
- 19) siniak *Columba oenas* - bardzo nielicznie w starych bukowych drzewostanach, Janinów, Las Łagiewnicki, ur. Kontrewers;
- 20) sierpówka *Streptopelia decaocto* - gatunek synantropijny, w wszystkich większych osiedlach;
- 21) turkawka *Streptopelia turtur* - obserwowana w rejonie Tadzina i Nowych Skoszew;
- 22) kukułka *Cuculus canorus* - rozpowszechniona we wszystkich biotopach, wszędzie jest bardzo nieliczna;
- 23) płomykówka *Tyto alba* - bardzo nieliczna, gatunek synantropijny związany jest z wieżami kościelnymi;
- 24) pójdzka *Athene noctua* - gatunek występujący poza obszarami leśnymi, znany z dwóch stanowisk w rejonie Janinowa i Borchówki;
- 25) puszczyk *Strix aluco* - rozpowszechniony we wszystkich starych drzewostanach, rzadziej w starych zadrzewieniach śródpolnych, ponad 30 par;
- 26) sowa uszata *Asio otus* - skraje drągowin iglastych, zadrzewień śródpolnych, a w głębi lasu w pobliżu dużych poręb lub szerokich dróg;
- 27) lelek *Caprimulgus europaeus* w niewielkiej liczbie, znany z Lasu Łagiewnickiego i Poćwiardówki;

- 28) jerzyk *Apus apus* - nieliczne pary zajmują wysokie budynki, głównie kościoły;
- 29) zimorodek *Alcedo atthis* – kilka stanowisk lęgowych;
- 30) dudek *Upupa epops* - gatunek ginący, występuje na obszarach łąkowych w pobliżu starych drzew, w południowo wschodnich rejonach Parku;
- 31) krętogłów *Jynx torquilla* - w kilku miejscach, w pobliżu leśnych polan, skrajów lasu;
- 32) dzięcioł zielony *Picus viridis* - kilkanaście stanowisk, 6 położonych na obrzeżach Lasu Łagiewnickiego, pozostałe w rejonie Tadzina;
- 33) dzięcioł czarny *Dryocopus martius* - we wszystkich starych drzewostanach w liczbie około 20 par;
- 34) dzięcioł duży *Dendrocopus major* - we wszystkich typach starodrzewia;
- 35) dzięcioł średni *Dendrocopus medius* - w starych dąbrowach i w grądach, prawie wyłącznie w Lesie Łagiewnickim;
- 36) dzięciołek *Dendrocopus minor* – niezbyt licznie nad rzekami oraz na brzegach lasów;
- 37) dzierlatka *Galerida cristata* - bardzo rzadki ptak osiedli ludzkich;
- 38) skowronek borowy *Lullula arborea* - gatunek rzadki; pojedyncze pary na porębach kompleksu leśnego w Poćwiardówce i na piaszczystych wzgórzach porośniętych sosną;
- 39) skowronek polny *Alauda arvensis* - bardzo pospolity i liczny;
- 40) brzegówka *Riparia riparia* –bardzo nielicznie i nieregularnie w żwirowniach, czasem w niewielkich dołach;
- 41) dymówka *Hirundo rustica* - bardzo liczny gatunek na terenach osiedli wiejskich;
- 42) oknówka *Delichon urbica* - najliczniej w osiedlach położonych w pobliżu dolin rzecznych;
- 43) świergotek polny *Anthus campestris* - nieliczny, na polach w miejscach suchych i piaszczystych, zmniejsza swoją liczebność;
- 44) świergotek drzewny *Anthus trivialis* - bardzo licznie na terenie prześwietlonych lasów różnego typu oraz na łąkach w pobliżu lasu, nielicznie w Lesie Łagiewnickim;
- 45) świergotek łąkowy *Anthus pratensis* – nieliczny, zabagnione brzegi wód lub podmokłe łąki;
- 46) pliszka żółta *Motacilla flava* – liczna na kośnych łąkach, w uprawach łubinu i saradeli;
- 47) pliszka siwa *Motacilla alba* - częsta w osiedlach i w ich pobliżu oraz przy brzegach rzek;
- 48) strzyżyk *Troglodytes troglodytes* - często w łąkach i grądach niskich, rzadziej w innych drzewostanach w pobliżu cieków i zbiorników wodnych;
- 49) pokrzywnica *Prunella modularis* - nieliczny gatunek leśny, występuje w drzewostanach urozmaiconych, często wilgotnych, najchętniej z domieszką świerku;
- 50) rudzik *Erithacus rubecula* – bardzo liczny gatunek leśny, szczególnie w miejscach żyznych i silnie zacienionych;
- 51) słowik szary *Luscinia luscinia* - gniazduje głównie wzdłuż, Mroźnicy i Moszczenicy, na innych obszarach bardzo nielicznie;
- 52) słowik rdzawy *Luscinia megarhynchos* - zmniejszający swoją liczebność, w miejscach bardziej suchych, niż słowik szary;
- 53) kopciuszek *Phoenicurus ochruros* - częsty gatunek lęgowy w osiedlach ludzkich;
- 54) pleszka *Phoenicurus phoenicurus* - nielicznie występuje w starych drzewostanach sosnowych i dębowych, częściej w pobliżu zabudowań położonych w lesie;
- 55) pokląskwa *Saxicola rubetra* - często gniazduje na łąkach, i ugorach;
- 56) kłaskawka *Saxicola torquata* – znane jedno stanowisko z okolic Kopanki;
- 57) białorzytka *Oenanthe oenanthe* - nielicznie na placach budów oraz rzadko na piaszczystych wzgórzach i żwirowniach;
- 58) kos *Turdus merula* - bardzo licznie w lasach liściastych;
- 59) kwiczoł *Turdus pilaris* - bardzo liczny, gniazdujący kolonijnie głównie w dolinach rzecznych, w luźnych zadrzewieniach lub na skrajach lasów położonych w pobliżu łąk;
- 60) śpiewak *Turdus philomelos* - liczny gatunek lęgowy obszarów leśnych;

- 61) paszkot *Turdus viscivorus* - kilka par w Poćwiardówce oraz w rejonie Tadzina;
- 62) świerszczak *Locustella naevia* - bardzo rzadki związany z krzaczastymi wierzbami na łąkach;
- 63) strumieniówka *Locustella fluviatilis* - rzadka, znana z okolic Janinowa i Poćwiardówki;
- 64) rokitniczka *Acrocephalus schoenobaenus* - nieliczny gatunek zarośli wierzbowych położonych w pobliżu wody;
- 65) łożówka *Acrocephalus palustris* – gatunek związany z dolinami rzecznyymi;
- 66) zaganiacz *Hippolais icterina* - często w łąkach i olsach, w innych drzewostanach raczej rzadki;
- 67) jarzębatka *Sylvia nisoria* - występuje nielicznie w okolicach Tadzina i Woli Cyrusowej;
- 68) piegża *Sylvia curruca* – licznie w młodnikach sosnowych oraz w pobliżu zabudowań ludzkich;
- 69) cierniówka *Sylvia communis* – licznie na terenach półotwartych - dolinki rzeczne, skraje lasów, zakrzewienia śródpolne;
- 70) gajówka *Sylvia borin* – nielicznie wzdłuż dróg leśnych, w pobliżu polan leśnych i skrajów lasu;
- 71) kapturka *Sylvia atricapilla* – licznie w zacięzionych lasach;
- 72) świstunka *Phylloscopus sibilatrix* - licznie w drzewostanach mieszanych i liściastych z dobrze rozwiniętym podszytem;
- 73) pierwiosnek *Phylloscopus collybita* – licznie w starych drzewostanów różnego typu;
- 74) piecuszek *Phylloscopus trochilus* – licznie w młodnikach, często także w starych prześwietlonych drzewostanach;
- 75) mysikrólik *Regulus regulus* – nielicznie w drzewostanach z udziałem świerka i jodły;
- 76) zniczek *Regulus ignicapillus* - rzadki, kilka par znanych jest z Lasu Łagiewnickiego i Poćwiardówki;
- 77) muchołówka szara *Muscicapa striata* - często na brzegach lasów, porębach i w osiedlach wiejskich;
- 78) muchołówka mała *Ficedula parva* - występuje w kilkunastu parach, związana z grądami;
- 79) muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis* - znane jest tylko jedno stanowisko z Lasu Łagiewnickiego;
- 80) muchołówka żałobna *Ficedula hypoleuca* - w starych drzewostanach na żyznych siedliskach;
- 81) raniuszek *Aegithalos caudatus* - nielicznie, głównie w lasach liściastych i mieszanych;
- 82) szarytka *Parus palustris* – nielicznie w starych drzewostanach liściastych i mieszanych;
- 83) czarnogłówka *Parus montanus* - liczniej w drągowinach sosnowych położonych w pobliżu wody, w drzewostanach z domieszką świerka oraz w olsach;
- 84) czubotka *Parus cristatus* - liczna, związana jest z drzewami szpilkowymi;
- 85) sosnówka *Parus ater* – liczna w drzewostanach mieszanych, szczególnie z domieszką świerka lub jodły;
- 86) modraszka *Parus coeruleus* – nieliczna w borach sosnowych, poza tym wszędzie bardzo licznie;
- 87) bogatka *Parus major* – gatunek bardzo pospolity;
- 88) kowalik *Sitta europea* - gatunek częsty, w starych drzewostanach liściastych i mieszanych z dodatkiem dębu;
- 89) pełzacz leśny *Certhia familiaris* – nieliczny, rozpowszechniony we wszystkich kompleksach leśnych;
- 90) pełzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla* – liczny w drzewostanach liściastych i mieszanych, często powierzchniowo bardzo małych;
- 91) wilga *Oriolus oriolus* - miejscami licznie, unika zwartych lasów;

- 92) gąsiorek *Lanius collurio* – nielicznie na polanach, porębach, skrajach lasu i w dolinach rzecznych;
- 93) srokoz *Lanius excubitor* - kilka stanowisk w okolicach Kalonki, Byszew, Dobrej, Poćwiardówki;
- 94) sójka *Garrulus glandarius* – bardzo licznie we wszystkich typach drzewostanów;
- 95) kawka *Corvus monedula* - wyłącznie jako gatunek synantropijny, licznie występującym w większych osiedlach;
- 96) kruk *Corvus corax* - w granicach Parku gniazduje około kilkanaście, zaznacza się wyraźny wzrost jego liczebności;
- 97) szpak *Sturnus vulgaris* – bardzo licznie na brzegach lasów, obszarach odkrytych i w osiedlach;
- 98) wróbel *Passer domesticus* - bardzo liczny gatunek synantropijny, unika osiedli położonych w głębi lasu;
- 99) mazurek *Passer montanus* - liczny, gniazduje w obrębie zabudowań położonych wewnątrz lasu lub w miejscach bogatych w zieleń wysoką;
- 100) zięba *Fringilla coelebs* – bardzo licznie w starych drzewostanach ze słabo rozwiniętym podszytem, w zadrzewieniach śródpolnych, rzadziej w osiedlach ludzkich;
- 101) kulczyk *Serinus serinus* - często na terenie lub w pobliżu osiedli ludzkich;
- 102) dzwonec *Carduelis chloris* – często na terenie osiedli, na obrzeżach lasów i polanach leśnych;
- 103) szczygieł *Carduelis carduelis* - częsty, na brzegach lasów w pobliżu obszarów łąkowych;
- 104) czyż *Carduelis spinus* - nieliczny w starych borach i lasach mieszanych, głównie w Poćwiardówce;
- 105) makolągwa *Carduelis cannabina* - licznie na obszarach porośniętych krzewami w krajobrazie otwartym;
- 106) krzyżodziób świerkowy *Loxia curvirostra* – rzadko i nieregularnie gniazduje na różnych obszarach leśnych, głównie w Poćwiardówce;
- 107) gil *Pyrrhula pyrrhula* - gatunek leśny, dość częsty, unika sosnowych monokultur;
- 108) grubodziób *Coccothraustes coccothraustes* - liczny w starych drzewostanach liściastych i mieszanych, często na brzegach lasów;
- 109) trznadel *Emberiza citrinella* - bardzo licznie w strefach ekotonowe lasów i obszarów odkrytych, licznie na polanach, porębach i w młodnikach;
- 110) ortolan *Emberiza hortulana* - nielicznie w krajobrazie otwartym, z którym graniczy starodrzew lub występują pojedyncze stare drzewa, gatunek zanikający;
- 111) potrzos *Emberiza schoeniclus* - nielicznie w miejscach występowania szuwarów;
- 112) potrzyszcz *Miliaria calandra* - bardzo nielicznie w krajobrazie polnym, unika obszarów przesuszonych i piaszczystych.

6. Ssaki:

- 1) jeż wschodni *Erinaceus concolor* – licznie występuje na całym terenie;
- 2) kret *Talpa europaea* - pospolity na łąkach i pastwiskach, dość liczny w olsach i lasach łąkowych;
- 3) ryjówka aksamitna *Sorex araneus* - najliczniejszy gatunek ssaka owadożernego, zasiedlający lasy i tereny otwarte;
- 4) ryjówka malutka *Sorex minutus* – niezbyt liczna na wilgotnych łąkach, w olsach i łąkach;
- 5) rzęsosek rzeczek *Neomys fodiens* – niezbyt liczny, związany ze zbiornikami i ciekami wodnymi oraz obszarami podmokłymi;
- 6) nocek duży *Myotis myotis* - nielicznie w kompleksach leśnych Łagiewnik, Janinowa i Poćwiardówki;

- 7) nocek Natterera *Myotis nattereri* - pojedyncze osobniki stwierdzone w okolicy Tadzina, Niesułkowa, a także w lesie Janinowskim i Łagiewnickim;
 - 8) nocek wąsatek *Myotis mystacinus* - gatunek rzadki, stwierdzony na zarośniętych stawach w Borchówce, w Dąbrówce Małej i w lesie Janinowskim Łagiewnickim;
 - 9) nocek Brandta *Myotis brandtii* - gatunek rzadki, wykazany z 3 kompleksów leśnych: Poćwiardówka, Dobieszków i Janinów;
 - 10) nocek rudy *Myotis daubentonii* - liczny zwłaszcza nad wodami, stwierdzony na kilkunastu stanowiskach, w tym najliczniej na stawach w Niesułkowie, Dobieszkowie i Łagiewnikach;
 - 11) gacek brunatny *Plecotus auritus* - licznie stwierdzany gatunek leśny i synantropijny;
 - 12) gacek szary *Plecotus austriacus* – niezbyt liczny stwierdzony na 5 stanowiskach;
 - 13) mopek *Barbastella barbastellus* – nieliczny, stwierdzony w lesie Janinów i sporadycznie w innych miejscach w Tadzynie, Poćwiardówce, Łagiewnikach;
 - 14) mroczek późny *Eptesicus serotinus* - liczniejszy gatunek nietoperza (około 20 stanowisk);
 - 15) karlik większy *Pipistrellus nathusii* – jedynie w Łagiewnikach;
 - 16) karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus* - wykazany z Arturówka i stawów w Łagiewnikach;
 - 17) borowiec wielki *Nyctalus noctula* - nielicznie występuje w uroczyskach: Łagiewniki, Janinów, Tadzina;
 - 18) borowiaczek *Nyctalus leisleri* - gatunek rzadki, występuje w uroczysku Janinów, w Łagiewnikach i okolicach Tadzina;
 - 19) wiewiórka *Sciurus vulgaris* – pospolicie w wielu miejscach w lasach i parkach;
 - 20) chomik *Cricetus cricetus* - notowany był w latach sześćdziesiątych w okolicach Dąbrówki Dużej, Kołacina i Paprotni, aktualnie brak danych o jego występowaniu;
 - 21) łasica *Mustela nivalis* - pospolita na całym obszarze;
 - 22) gronostaj *Mustela erminea* - rzadko spotykany, głównie w zachodniej części Parku.
7. Na terenie Parku i otuliny występują następujące gatunki zwierząt kręgowych rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową częściową:
- 1) słonecznica *Leucaspis delineatus* – gatunek dość pospolity w Młynówce, Bzurze; Łagiewniczance i Mroźycy
 - 2) śliz *Barbatula barbatula* – gatunek pospolity i liczny;
 - 3) wrona siwa *Corvus corone cornix* – gatunek dość pospolity w kompleksach leśnych;
 - 4) sroka *Pica pica* – gatunek pospolity i liczny na całym obszarze.

Typy krajobrazów

§ 28. 1. Obszar Parku i otuliny zalicza się do typu krajobrazu naturalnego, o cechach krajobrazu dolin i równin akumulacyjnych oraz krajobrazu staroglacjalnego.

2. W obrębie Parku i otuliny wyróżniono następujące szczegółowe typy krajobrazu geomorfologicznego:

- 1) urozmaicona, wysoko wzniesiona rzeźba, obejmująca tereny najwyższej wzniesionych części Parku, w jego południowej i zachodniej części, odpowiadająca poziomowi Wzniesień Łódzkich (283-210 m n.p.m), o wysokościach względnych dochodzących do 40-70 m; obejmująca przede wszystkim miejsca występowania moren wyciśniętych i spiętrzonych, a także moren czołowych akumulacyjnych; w skład tego typu krajobrazu wchodzi następujące jednostki planistyczne: od Ł.1.2 do Ł.1.13, Ł.2.1, Ł.2.2, od Ł.2.12 do Ł.2.16, Ł.2.19, Ł.2.20, S.1.1., S.1.5, N.1.6, N.1.10, N.1.15, N.1.18, B.G.1.6, Z.2.1;
- 2) słabo urozmaicona rzeźba wysoczyzn morenowych, sandrowych i wodnolodowcowych; o wysokościach względnych sięgających do 5-15 m; obejmująca głównie powierzchnie wysoczyznowe poziomu smardzewskiego (210-185 m.n.p.m.) i w części poziomu strykowskiego (185-165 m n.p.m), izolowane fragmenty tego krajobrazu tworzą powierzchnie wododziałowe w systemie cieków: Moszczenica, Mrożyca i Mroga; w

skład tego typu krajobrazu wchodzi następujące jednostki planistyczne: Ł.2.11, S.1.7, S.1.8, S.2.3, S.2.4, S.2.6, N.1.4, N.1.7, N.1.9, N.1.16, N.1.17, N.2.1, B.G.1.2, B.G.1.3, B.G.1.5, B.G.1.7, B.G.1.10, B.G.1.19, od B.G.1.22 do B.G.1.24, B.G.2.2., D.1.1, D.1.2, D.2.2;

- 3) rzeźba złożona z powiązanych ze sobą form wklęsłych, erozyjno-denudacyjnych, związanych ze zlewnią Bzury, Moszczenicy, Mroźcy i Mrogi; maksymalne wysokości względne wynoszą do kilkudziesięciu metrów (w dolinie Mrogi), wewnątrz systemu wysokości są niewielkie; w skład tego typu krajobrazu wchodzi następujące jednostki planistyczne: Ł.1.1, Ł.1.14, Ł.1.15, od Ł.2.3 do Ł.2.10, Ł.2.17, Ł.2.18, od S.1.2 do S.1.4, S.1.6, od S.1.9 do S.2.2, S.2.7, od N.1.1 do N.1.3, N.1.5, N.1.8, od N.1.11 do N.1.14, B.G.1.1, B.G.1.4, B.G.1.8, B.G.1.9, od B.G.1.11 do B.G.1.18, B.G.1.20, B.G.1.21, B.G.2.1, B.M.2.1, D.2.1.

Istniejące obiekty i obszary chronione na terenie Parku i otuliny

§ 29. Na terenie Parku i otuliny następujące obszary objęte są ochroną na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody:

- 1) rezerwat „Las Łagiewnicki” o pow. 69,85 ha;
- 2) rezerwat „Struga Dobieszkowska” o pow. 37,65 ha;
- 3) rezerwat „Parowy Janinowskie” o pow. 41,66 ha;
- 4) zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Górna Mroźca” o pow. 105 ha.

§ 30. Na terenie Parku i otuliny występują następujące drzewa uznane prawnie za pomniki przyrody:

gatunek	obwód w cm	w jednostce	lokalizacja
1) klon jawor	225	Ł.1.8	Rogi, ul. Boruty
2) dąb szypułkowy	413	Ł.1.8	Rogi, ul. Boruty
3) dąb szypułkowy	386	Ł.1.8	Rogi, ul. Boruty
4) dąb szypułkowy	377	Ł.1.8	Rogi, ul. Boruty
5) dąb szypułkowy	332	Ł.1.8	Rogi, ul. Boruty
6) lipa drobnolistna	360	Ł.1.8	Rogi, ul. Boruty
7) lipa drobnolistna	280	Ł.1.8	Rogi, ul. Boruty
8) lipa drobnolistna	315	Ł.1.8	Rogi, ul. Boruty
9) buk zwyczajny	505	S.1.1	okolice parku w Klęku
10) dąb szypułkowy	571	S.1.1	park wiejski w Klęku
11) dąb szypułkowy	474	S.1.1	park wiejski w Klęku
12) dąb szypułkowy	468	S.1.1	park wiejski w Klęku
13) dąb szypułkowy	401	S.1.1	park wiejski w Klęku
14) dąb szypułkowy	387	S.1.1	park wiejski w Klęku
15) dąb szypułkowy	313	S.1.1	park wiejski w Klęku
16) dąb szypułkowy	311	S.1.1	park wiejski w Klęku
17) lipa drobnolistna	346	S.1.1	park wiejski w Klęku
18) kasztanowiec zwyczajny	320	S.1.3	Dobra
19) kasztanowiec zwyczajny	305	S.1.3	Dobra
20) lipa drobnolistna	477	S.1.7	na placu przy kościele w Dobrej
21) klon zwyczajny	382	S.1.9	Kolonia Dobieszków

22) dąb szypułkowy	374	S.1.9	Kolonia Dobieszków
23) lipa drobnolistna	440	S.1.9	park podworski w Kolonii Dobieszków
24) lipa drobnolistna	346	S.1.9	park podworski w Kolonii Dobieszków
25) lipa drobnolistna	336	S.1.9	park podworski w Kolonii Dobieszków
26) lipa drobnolistna	260	S.1.9	park podworski w Kolonii Dobieszków
27) lipa drobnolistna	305	S.1.9	park podworski w Kolonii Dobieszków
28) klon zwyczajny	352	S.2.7	park podworski w Kolonii Niesułków
29) klon zwyczajny	220	S.2.7	park podworski w Kolonii Niesułków
30) klon zwyczajny	205	S.2.7	park podworski w Kolonii Niesułków
31) lipa drobnolistna	472	S.2.7	park podworski w Kolonii Niesułków
32) lipa drobnolistna	375	S.2.7	park podworski w Kolonii Niesułków
33) lipa drobnolistna	348	S.2.7	park podworski w Kolonii Niesułków
34) lipa drobnolistna	280	S.2.7	park podworski w Kolonii Niesułków
35) lipa drobnolistna	290	S.2.7	park podworski w Kolonii Niesułków
36) wiąz szypułkowy	402	S.2.7	park podworski w Kolonii Niesułków
37) dąb szypułkowy	380	S.3.1	Dobra
38) buk zwyczajny	284	N.1.14	park podworski w Byszewach
39) buk zwyczajny	259	N.1.14	park podworski w Byszewach
40) dąb szypułkowy	580	N.1.14	park podworski w Byszewach
41) dąb szypułkowy	378	N.1.14	park podworski w Byszewach

Lasy ochronne

§ 31. Lasy ochronne na terenie Parku i otuliny obejmują powierzchnię 2.621 ha, na którą składają się lasy należące do następujących kategorii ochronności:

- 1) lasy położone w granicach administracyjnych miast o pow. 1089 ha;
- 2) lasy glebochronne położone w granicach administracyjnych miast o pow. 52ha;
- 3) lasy wodochronne położone w granicach administracyjnych miast o pow.85ha;
- 4) lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody położone w granicach administracyjnych miast o pow.19 ha;
- 5) lasy położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast pow. 50 tyś. mieszkańców o pow. 1239 ha;
- 6) lasy wodochronne położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast pow. 50 tyś. mieszkańców o pow. 5 ha;

- 7) lasy stanowiące drzewostany nasienne położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast pow. 50 tyś. mieszkańców o pow. 45 ha;
- 8) lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast pow. 50 tyś. mieszkańców o pow. 34 ha;
- 9) lasy wodochronne stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, ołożone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast pow. 50 tyś. mieszkańców o pow. 14 ha;
- 10) lasy wodochronne stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody o pow. 2 ha;
- 11) lasy wodochronne o pow. 11 ha;
- 12) lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody o pow. 26 ha.

Wartości kulturowe

§ 32. W Parku występują następujące obiekty, stanowiące istotne dobra kultury materialnej:

- 1) w gminie Łódź:
 - a) zespół klasztorny Franciszkanów (kościół, klasztor, dzwonnica) ul. Okólna 185, w skład którego wchodzi:
 - kościół parafialny murowany pod wezwaniem św. Antoniego Padewskiego z lat 1702-1726, odrestaurowany w latach 1945-1946,
 - klasztor murowany z lat 1735-1746,
 - dzwonnica murowana z 1843 r.,
 - b) kaplica drewniana pod wezwaniem św. Antoniego nad rzeką Łągiewniczanką przy ul. Wycieczkowej 75 z 1676 roku, przeniesiona w obecne miejsce w 1682 roku,
 - c) kaplica drewniana pod wezwaniem św. Rocha z początku XVIII wieku nad rzeką Łągiewniczanką przy ul. Wycieczkowej 75,
 - d) dawny zespół pałacowo-parkowy Juliusza Heinzla przy ul. Okólnej 166 obejmujący:
 - pałac murowany z 1898 roku według projektu architekta Hilarego Majewskiego, odrestaurowany w latach 1972-1976,
 - park z 1897 roku o powierzchni około 9 ha, w tym powierzchnia wodna około 2,7 ha,
 - e) dawna willa Juliusza Heinzla, przy ul. Studenckiej 2/4;
- 2) w gminie Stryków:
 - a) we wsi Dobra:
 - kościół parafialny rzym.-kat. pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela i św. Doroty murowany z lat 1905-1907, odrestaurowany w 1945 roku,
 - plebania z początku XX wieku,
 - kościół mariawicki murowany z 1910 roku,
 - b) we wsi Klęk::
 - park pałacowy z około 1870 roku o powierzchni około 5,2 ha, z okazami drzew drzew z XVII i XVIII wieku,
 - c) we wsi Kolonia Niesułków:
 - kościół parafialny rzym.-kat., drewniany, pod wezwaniem św. Wojciecha z XVIII w.,
 - d) we wsi Kolonia Dobieszków:
 - dwór z drugiej połowy XIX wieku (przekształcony),
 - park wiejski o pow. 6,9 ha (poza ewidencją);
- 3) w gminie Nowosolna:
 - a) we wsi Skoszewy Stare:
 - kościół parafialny rzym.-kat. p.w. św. Barbary zbudowany w 1934 r.,

- dwór, powstały w latach dwudziestych XX w.,
- b) we wsi Byszewy:
 - dwór klasycystyczny murowany z przełomu XVIII i XIX wieku,
 - stajnia murowana (kamienna) z końca XIX wieku,
 - park z XIX wieku o powierzchni 2,3 ha;
- 4) w gminie Brzeziny:
 - a) we wsi Buczek:
 - dwór,
 - dom drewniany nr 29,
 - b) we wsi Dąbrówka Duża:
 - domy drewniane nr: 18, 24, 52, 58, 59, 62, 63, 71, 77, 82, 84,
 - kapliczka przy budynku nr 23 A,
 - c) we wsi Dąbrówka Mała:
 - domy drewniane nr: 16, 17, 28,
 - d) we wsi Grzmiąca:
 - kościół Mariawitów,
 - cmentarz przy kościele Mariawitów z 1912 roku,
 - domy drewniane nr: 26, 32, 33, 45, 46, 48, 56, 59, 61, 69, 70,
 - e) we wsi Janinów:
 - domy drewniane nr: 6, 10, 16
 - dom z oborą, drewniano-murowany nr 9,
 - f) we wsi Jaroszki:
 - dom drewniany nr 4,
 - zagroda nr 8.
 - g) we wsi Marianów Kołacki:
 - kapliczka murowana,
 - dom drewniany nr 7,
 - dom murowany nr 13,
 - h) we wsi Poćwiardówka:
 - domy drewniane nr: 1A, 2, 5, 10, 18A, 23, 29, 52,
 - i) we wsi Polik:
 - domy drewniane nr: 2, 3, 6, 7, 10, 17, 18, 41, 44, 48,
 - kapliczka naprzeciwko nr 21,
 - j) we wsi Syberia:
 - domy drewniane nr: 11, 16,
 - obora murowana w zagrodzie pod nr 4,
 - dom i piwnica w zagrodzie nr 24,
 - k) we wsi Teodorów
 - dom murowany nr 23,
 - obora w zagrodzie pod nr 4;
- 5) w gminie Dmosin:
 - a) we wsi Wola Cyrusowa:
 - kościół mariawicki murowany (poza ewidencją),
 - cmentarz przykościelny mariawicki;
- 6) w gminie Zgierz:
 - a) we wsi Skotniki:
 - dom drewniany (poza ewidencją) z przełomu XIX i XX wieku, pod nr 29.

§ 33. W Parku znajdują się następujące miejsca pamięci narodowej:

- 1) pomnik na cmentarzu rzymsko-katolickim w Dobrej upamiętniający powstańców poległych w bitwie pod Dobrą, w dniu 24 lutego 1863 roku;
- 2) krzyż na bezimiennej zbiorowej mogile powstańców z 1863 roku, na wale grodziska w Starych Skoszewach;
- 3) głaz z płytą poświęconą Marii Piotrowiczowej bohatersko poległej w bitwie pod Dobrą (1863) – w Sosnowcu Pieńkach;
- 4) cmentarz żołnierzy niemieckich i rosyjskich w Poćwiardówce, z okresu I wojny światowej.

Główne zagrożenia Parku

§ 34. Główne zagrożenia dla walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych Parku stanowią:

- 1) inwestycje budowlane powodujące przekształcanie naturalnej rzeźby terenu, defragmentację krajobrazu, zaburzenia w funkcjonowaniu ekosystemów oraz pogarszanie stanu środowiska;
- 2) nadmierna penetracja szczególnie cennych fragmentów naturalnej przyrody (zwłaszcza lasów wodo- i glebochronnych i obszarów źródliskowych);
- 3) lokalizacja urządzeń technicznych dysharmonizujących z naturalnym krajobrazem;
- 4) nieuporządkowana gospodarka odpadami prowadząca do degradacji walorów krajobrazowych i przyrodniczych, w szczególności wód i lasów;
- 5) osuszanie wilgotnych siedlisk, ingerencja w naturalne procesy hydrologiczne w dolinach rzek i strumieni oraz towarzyszących im mokradła a także zanieczyszczenia wód;
- 6) ekspansja gatunków obcego pochodzenia – wskutek neofityzacji zanikają najbardziej wartościowe elementy rodzime, na miejsce których wkraczają wszędobylskie rośliny obcego pochodzenia – np. ekspansywne gatunki amerykańskich nawłoci na murawach i suchych łąkach;
- 7) naturalne procesy sukcesyjne na siedliskach łąk (szczególnie na glebach wilgotnych), szuwarów i muraw prowadzące w krótkim czasie do rozwoju roślinności zaroślowej lub leśnej;

§ 35. Obszary występowania zagrożeń:

- 1) proces przekształcania gruntów rolnych z podziałem na działki, prowadzący następnie do zmian w przeznaczeniu terenu na budowlany w jednostkach: Ł.1.10., Ł.1.13., Ł.1.14., Ł.2.9., Ł.2.10., Ł.2.11., Ł.2.13., Ł.2.16., Ł.2.17., Ł.2.18., Ł.2.19., Ł.2.20., S.1.1., S.1.2., S.1.3., S.1.4., S.1.5., S.1.6., S.1.7., S.1.8., S.1.9., S.1.10., S.1.11., S.1.12., S.1.14., S.1.19., S.1.20., S.1.21., S.2.1., S.2.2., S.2.3., S.2.4., S.2.7., S.2.8., N.1.1., N.1.2., N.1.3., N.1.5., N.1.6., N.1.7., N.1.8., N.1.9., N.1.10., N.1.11., N.1.12., N.1.13., N.1.14., N.1.15., N.1.16., N.1.18., BG.1.5, BG.1.6., BG.1.7., BG.1.8., BG.1.11., BG.1.16., BG.1.18., BG.1.19., BG.1.20., BG.2.1., BG.2.3., BM.2.1., Z.2.1.,
- 2) wygradzanie terenów rolnych i działek, prowadzące do blokady korytarzy ekologicznych w jednostkach: Ł.1.1., Ł.1.4., Ł.1.8., Ł.1.9., Ł.1.10., Ł.1.11., Ł.1.12., Ł.1.13., Ł.1.14., Ł.2.4., Ł.2.5., Ł.2.8., Ł.2.9., Ł.2.10., Ł.2.11., Ł.2.13., Ł.2.15., Ł.2.16., Ł.2.17., Ł.2.18., Ł.2.19., Ł.2.20., Ł.2.21., S.1.1., S.1.2., S.1.3., S.1.4., S.1.5., S.1.6., S.1.7., S.1.8., S.1.9., S.1.10., S.1.11., S.1.12., S.1.13., S.1.14., S.1.19., S.1.20., S.1.21., S.2.1., S.2.2., S.2.3., S.2.4., S.2.6., S.2.7., S.2.8., N.1.1., N.1.2., N.1.3., N.1.4., N.1.6., N.1.7., N.1.8., N.1.9., N.1.10., N.1.11., N.1.13., N.1.14., N.1.15., N.1.16., N.2.1., BG.1.5, BG.1.6., BG.1.7., BG.1.8., BG.1.11., BG.1.13., BG.1.14., BG.1.16., BG.1.17., BG.1.18., BG.1.19., BG.1.20., BG.2.1., BG.2.2., BG.2.3., BM.2.1., Z.2.1.,

- 3) nieskuteczność gospodarki przestrzennej w zakresie ładu przestrzennego i ochrony środowiska w jednostkach: Ł.1.14., S.1.1., S.1.3., S.1.6., S.1.8., S.1.9., S.1.11., S.1.12., S.1.14., S.1.19., S.1.20., S.1.21., S.2.1., S.2.2., N.1.1., N.1.2., N.1.3., N.1.4., N.1.5., N.1.6., N.1.8., N.1.9., N.1.10., N.1.11., N.1.12., N.1.13., N.1.14., N.1.15., N.2.1., BM.2.1., Z.2.1.,
- 4) nielegalne składowiska odpadów w jednostkach: Ł.2.13., Ł.2.16., Ł.2.21., S.1.1., S.1.4., S.1.11., S.1.19., N.1.3., N.1.6., N.1.8., N.1.11., N.1.17., N.1.18., BG.1.8., BG.1.9., BG.1.10., BG.1.11., BG.1.15., BM.2.1.;
- 5) linie przesyłowe degradujące walory krajobrazu: Ł.1.2., Ł.1.4., Ł.1.8., Ł.1.10., Ł.1.11., Ł.2.11., Ł.2.15., Ł.2.16., Ł.2.17., Ł.2.18., Ł.2.19., Ł.2.20., S.1.1., S.1.20., S.1.21., S.2.4., S.2.5., S.2.8., S.2.7., N.1.8., N.1.9., N.1.10., N.1.13., N.1.14., BG.1.24., BG.2.1., D2.2., D.2.3., Z.2.1.;
- 6) zakłócenia w krajobrazie związane z lokalizacją instalacji radiokomunikacyjnych: N.1.6., N.1.10.,
- 7) nadmierna penetracja w jednostkach: Ł.1.2., Ł.1.3., Ł.1.4., Ł.1.6., Ł.1.7.

§ 36. Obszary szczególnie wrażliwe na zagrożenia stanu środowiska:

- 1) obszary wrażliwe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej z uwagi na koncentrację osadnictwa w jednostkach: Ł.1.4., Ł.1.5., Ł.1.10., Ł.1.11., Ł.2.1., Ł.2.2., Ł.2.3., Ł.2.7., Ł.2.10., Ł.2.12., S.1.9., S.1.12., N.1.1., N.1.2., N.1.3., N.1.4., N.1.5., N.1.11., N.1.12., N.1.13., N.1.14., BG.1.6., BG.1.7., BG.1.12., BG.1.13.;
- 2) obszary wrażliwe w zakresie oddziaływania motoryzacji (spaliny i hałas) w jednostkach: Ł.1.4., Ł.1.5., Ł.1.6., Ł.1.14., Ł.2.5., Ł.2.11., Ł.2.14., Ł.2.16., Ł.2.18., S.1.7., S.1.15., S.1.17., S.2.1., S.2.4., S.2.6.;
- 3) obszary wrażliwe w zakresie emisji spalin z uwagi na koncentrację osadnictwa w jednostkach: Ł.1.4., Ł.1.14., Ł.2.3., Ł.2.4., Ł.2.7., Ł.2.12., S.1.2., S.1.3., S.1.9., S.1.15., N.1.1., N.1.2., N.1.3., N.1.4., N.1.5.;
- 4) obszary podlegające w przyszłości oddziaływaniu autostrady A1 w jednostkach: S.2.4., S.2.5., S.2.6., N.1.15., N.1.16., N.1.17., N.1.18., N.1.19.;
- 5) obszary podlegające silnemu oddziaływaniu urbanizacyjnemu Łodzi (aglomeracji łódzkiej) w jednostkach: N.1.1., N.1.2., N.1.3., N.1.4., N.1.5..

Cele ochrony

Cele generalne

§ 37. Przyjmuje się następujące generalne cele ochrony Parku:

- 1) zachowanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego, pełni różnorodności biologicznej oraz trwałości i równowagi procesów przyrodniczych;
- 2) ochronę najcenniejszych fragmentów przyrody naturalnej, wybitnych walorów krajobrazowych oraz dziedzictwa kulturowego;
- 3) przywracanie walorów naturalnych przekształconym siedliskom, zwłaszcza dolinom rzecznych, lasom i innym składnikom przyrody;
- 4) stwarzanie korzystnych warunków do prawidłowego funkcjonowania systemów przyrodniczych, ich trwałości i zdolności odtwarzania;
- 5) harmonizowanie z uwarunkowaniami przyrodniczymi dotychczasowych form użytkowania terenu i działalności społeczno-gospodarczej;
- 6) dążenie do sukcesywnej poprawy stanu wszystkich komponentów środowiska, dzięki podejmowanym działaniom infrastrukturalnym i egzekucji obowiązującego prawa;
- 7) zwiększanie świadomości ekologicznej lokalnych społeczności, w tym organów władzy, dotyczącej konieczności zachowania całego bogactwa przyrodniczego jako dziedzictwa i dobra wspólnego;

- 8) uwzględnienie w rozwoju społeczno-gospodarczym uwarunkowań wynikających z potrzeb ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, zasobów kulturowych i cech krajobrazu.

Przyroda nieożywiona

§ 38. Przyjmuje się następujące cele ochrony przyrody nieożywionej:

- 1) zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej, stanowiących świadectwo przeszłości geologicznej regionu, w tym także zjawisk i obiektów o pochodzeniu antropogenicznym;
- 2) podtrzymanie naturalnych procesów kształtujących powierzchnię ziemi, zachowanie warunków siedliskowych do funkcjonowania ekosystemów oraz zachowanie reliktowych zabytków przyrody nieożywionej;
- 3) organiczanie antropogenicznych przekształceń powierzchni ziemi;
- 4) udostępnienie dla celów naukowych, edukacyjnych i krajoznawczych cennych obiektów przyrody nieożywionej.

Flora i zbiorowiska roślinne

§ 39. Przyjmuje się następujące cele ochrony flory:

- 1) zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków chronionych, rzadkich i regionalnie zagrożonych;
- 2) zachowanie pełnej różnorodności florystycznej w odniesieniu do wszystkich grup systematycznych;
- 3) ochrona zasobów genowych tradycyjnych odmian roślin uprawnych;
- 4) ograniczanie procesu neofityzacji flory;
- 5) zachowanie pełnego inwentarza zbiorowisk roślinnych w szczególności naturalnych i półnaturalnych, a także antropogenicznych związanych z tradycyjnymi formami zagospodarowania (fitocenozy segetalne), zachowanie wszystkich istotnych i charakterystycznych dla środowiska przyrodniczego typów ekosystemów.

Fauna

§ 40. Przyjmuje się następujące cele ochrony fauny:

- 1) zachowania pełnego inwentarza naturalnej fauny w odniesieniu do wszystkich grup systematycznych;
- 2) zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków chronionych, rzadkich i regionalnie zagrożonych.

Dobra kultury

§ 41. Przyjmuje się następujące cele ochrony dóbr kultury:

- 1) zachowanie i ochrona zabytków kultury materialnej, a zwłaszcza dworów, kościołów, młynów, kapliczek przydrożnych;
- 2) zachowanie i udostępnianie miejsc pamięci narodowej oraz śladów historii regionu, w szczególności udokumentowanych stanowisk archeologicznych;
- 3) zachowanie charakterystycznych cech tradycyjnej architektury wiejskiej: budownictwa drewnianego, z kamieni polnych, budownictwa charakterystycznego dla kolonistów niemieckich;
- 4) zachowanie i udostępnianie parków wiejskich (podworskich);
- 5) utrzymanie i przywracanie tradycji lokalnych i zachowanych elementów kultury wiejskiej;

- 6) porządkowanie rodzimego krajobrazu kulturowego polegające m.in. na ochronie i restauracji jego charakterystycznych elementów;
- 7) udostępnianie istniejących zasobów kulturowych dla celów naukowych, krajoznawczych i edukacyjnych.

Proponowane obszary i obiekty do objęcia formami ochrony przyrody

§ 42. 1. W celu zapewnienia skutecznej ochrony i trwałego zachowania dla celów naukowych, edukacyjnych i krajoznawczych, najcenniejszych pod względem przyrodniczym i krajoznawczym obszarów i obiektów położonych na terenie Parku, postuluje się objęcie ochroną, w formach przewidzianych ustawą o ochronie przyrody, następujących obiektów:

Nazwa obiektu	Położenie	Postulowana powierzchnia (ha)	Główny przedmiot ochrony
rezerваты przyrody:			
1) „Torfowisko Żabieniec”	D.2.3.	4,8	kompleks torfowiskowo-leśny z cennymi stanowiskami roślin bagiennych i torfowiskowych
zespoły przyrodniczo-krajoznawcze:			
1) „Nad Łagiewniczanką”	Ł.1.7.	210,0	fragment doliny w górnym biegu Łagiewniczanki oraz cenny starodrzew na południe od doliny
2) „Źródlika Bzury”	Ł.1.8.	15,3	źródła i górny odcinek Bzury w Lesie Łagiewnickim
3) „Łęgi nad Bzurą”	Ł.2.10.	10,9	dno doliny Bzury z naturalnymi fitocenoząmi łągowymi, stanowisko cennych gatunków roślin higrofilnych
4) „Panorama Dobra-Nowiny”	S.1.2., S.1.5.	210,1	cenny krajoznawczo obszar na wschodnim przedpolu Lasu Łagiewnickiego, obejmujący wzgórze Dobra-Nowiny i fragment doliny Kiełmiczanki
5) „Niesułków nad Mrożycą”	S.1.20.	40,5	urozmaicona dolina Mrożycy, z cenną roślinnością łąkową, szuwarową i wodną, malowniczy krajoznawczo z kompleksem stawów i zabytkowym kościołem
6) „Wylot parowu Kalonka”	N.1.1., N.1.2., Ł.1.3.	21,1	dolny, „ujściowy”, odcinek Parowu Kalonka, w okolicach Borek, cenny obiekt geomorfologiczny
7) „Kulminacja Wzniesień Łódzkich”	N.1.6.	55,9	wzgórze 284 w Dąbrowie oraz fragment najwyższej kulminacji Wzniesień Łódzkich, stanowiący najważniejszy w regionie łódzkim węzeł hydrologiczny
8) „Stawy w dolinie Borchówki”	N.1.8.	10,0	otoczony lasem kompleks stawów w dolinie górnej Borchówki, ostoja faunistyczna i florystyczna, malowniczy krajoznawczo z wartościową architekturą i pomnikowymi drzewami

9) „Skoszewy Stare – dolina Moszczenicy”	N.1.12.	29,2	fragment doliny Moszczenicy z kompleksem stawów hodowlanych, grodzisko wczesnośredniowieczne – najcenniejszy zabytek archeologiczny na terenie Parku
10) „Byszewy Iwaskiewiczowskie nad Moszczenicą”	N.1.14.	40,3	park i dwór w Byszewach z otaczającym kompleksem wilgotnych i bagiennych lasów olszowych, łąki i ziołorośla w przyródłowej strefie rzeki Moszczenicy
11) „Wzgórze Grzmiąca”	BG.1.11.	27,2	malownicze wzgórze (224 m n.p.m.) na pd. od wsi Grzmiąca, cenna panorama widokowa, zbiorowiska muraw napiaskowych
12) „Łuk Mroźcy”	BG.1.17.	65,9	fragment doliny Mroźcy od „Cieku Syberyjskiego” do ujścia Grzmiącej z kompleksem naturalnych źródeł i cenną roślinnością łągową
użytki ekologiczne:			
1) „Łąka Opadówka”	Ł.1.2.	0,8	śródleśna wilgotna łąka z cenną florą i fauną w dolinie cieku „Leśna”
2) „Łąka w Modrzewiu”	Ł.1.7.	1,6	wilgotna łąka w enklawie Lasu Łagiewnickiego, źródłkowy obszar Łagiewniczanki
3) „Łąki pod Moskułami”	Ł.1.14., Ł.2.17.	12,2	wilgotne łąki w dolinie epizodycznego cieku, z wartościową florą
4) „Dolina Łagiewniczanki i Bzury”	Ł.2.5.	38,7	mokradła z cenną florą łąkową i szuwarową, ostoja faunistyczna
5) „Źródła w Dobrej”	S.1.2.	0,8	naturalne, żywe źródła w dolinie Kiełmiczanki z cenną florą
6) „Dolna Kiełmiczanka”	S.1.4., S.1.12.	11,7	ujściowy odcinek Kiełmiczanki oraz przylegający fragment doliny Moszczenicy, z cennymi fitocenoząmi łąkowymi i łągowymi
7) „Bagno w Ługach”	S.1.8.	2,4	bezodpływowe, bagienne zagłębienie – cenna ostoja florystyczna i faunistyczna
8) „Źródła Dobra-Poduchowne”	S.1.8.	3,5	kompleks bagiennych olszyn, źródłiska bezimiennego cieku, dopływu Kiełmiczanki
9) „Torfowisko Imielnik”	S.1.10.	2,4	cenne przyrodniczo torfowisko w dorzeczu Młynówki, ważna ostoja florystyczna i faunistyczna
10) „Stawy pod Warszewicami”	S.2.2.	7,6	fragment doliny cieku z zarastającymi stawami, ważne stanowisko rozrodu płazów
11) „Źródła Cieku Parcele k. Niesułkowa”	S.2.7.	11,1	źródła niewielkiego cieku, dopływu Mroźcy; ols typowy dla nisz źródłkowych, w kompleksie wilgotnych łąk i szuwarów, cenna ostoja florystyczna

12) „Łęgi w dolinie Borchówki”	N.1.8.	2,1	środkowy odcinek doliny Borchówki, o cechach naturalnych, wilgotne łęgi ze starodrzewiem olszowym na terenie lasów państwowych
13) „Dolina Źródłana w Skoszewach Nowych”	N.1.13.	4,0	dolinka źródłowego odcinka dopływu Moszczenicy, najwydajniejsze źródło na terenie Parku, cenna flora higrofilna
14) „Staw młyński w Boginii”	N.1.14.	1,0	stary staw młyński w Boginii, wraz z przylegającym odcinkiem cofki stawu, z cenną roślinnością bagienną
15) „Staw w Moskwie”	N.2.1.	1,1	śródpolny staw z towarzyszącym drzewostanem olchowym – pierwotne źródła Mroźycy
16) „Źródła Cieku Mineralnego”	BG.1.4.	14,7	źródła cieku w pd-wsch części Lasu Janinowskiego, wraz z górnym odcinkiem cieku i przylegającymi łąkami, ważna ostoja florystyczna
17) „Źródło w Poliku”	BG.1.7.	0,9	źródło zarośnięte szuwarami, z cenną florą bagienną
18) „Łąki i stawy w Jaroszkach”	BG.1.7.	4,8	bogate florystycznie, wilgotne łąki w dolinnym obniżeniu
19) „Źródleńka w Paprotni”	BG.1.9.	5,1	źródła, dolinka lokalnego cieku, staw śródleśny w pd. części uroczyska Paprotnia, cenna flora higrofilna, ostoja faunistyczna
20) „Źabie Źródła w Tadzynie”	BG.1.12	1,8	źródła i śródleśny staw w pn-zach części uroczyska Szymaniszki, cenna ostoja faunistyczna
21) „Źródła Grzmiącej”	BG.1.13.	2,0	obszar źródłowy i górny odcinek cieku Grzmiąca, z bogatą roślinnością źródliskową i łąkową
22) „Stawek w Tadzynie I”	BG.1.14.	0,7	śródpolny staw, cenna roślinność wodna, ostoja faunistyczna
23) „Ciek Szkolny”	BG.1.15.	2,6	źródła i fragment doliny tzw. Cieku Szkolnego, cenny obiekt hydrologiczny, stanowisko roślinności higrofilnej
24) „Źródlika w Dąbrówce Dużej”	BG.1.18.	4,1	kompleks źródlisk w dolinie rzeki Grzmiącej, na wysokości wsi Dąbrówka Duża, z cenną florą higrofilną
25) „Łąka ostrożeniowa nad Mroźycą”	BG.1.20.	1,6	bogata florystycznie wilgotna łąka w dolinie Mroźycy, największe w Parku stanowisko kukułki szerokolistnej
26) „Stawki w Jabłonowie”	D.1.2.	2,8	bezodpływowe bagienne obniżenia, zarastające szuwarami, cenne stanowisko płazów
stanowiska dokumentacyjne:			
1) „Pagórek Janów”	N.1.10.	10,3	wzgórze w okolicach Janowa 252 m n.p.m., stożkowształtna forma geomorfologiczna, dokumentująca przeszłość geologiczną regionu

2) „Żwirownia Moskwa”	N.1.18.	1,3	nieeksploatowane wyrobisko – cenne odsłonięcie geologiczne o znaczących walorach naukowych i krajobrazowych
3) „Parowy Brzezińskie”	BM.2.1.	43,6	system rozgałęzionych parowów o łącznej długości ok. 1500m, w pn. części miasta Brzeziny, na stoku doliny Mroźnicy

2. W odniesieniu do obiektów postulowanych do objęcia formami ochrony przyrody przyjmuje się następujące ustalenia:

- 1) szczegółowe zasady ochrony dla proponowanych obiektów określone zostaną indywidualnie, w aktach powołujących poszczególne obszary chronione, z uwzględnieniem aktualnych warunków i potrzeb ochrony oraz zakresu akceptacji zasad ochrony przez właścicieli/zarządzających terenami proponowanymi do objęcia ochroną;
- 2) podstawą określenia zasad ochrony mogą być wyłącznie przepisy ustawy o ochronie przyrody definiujące zakres dopuszczalnych ograniczeń dla poszczególnych form ochrony;
- 3) dla każdego obiektu postulowanego do objęcia ochroną winna być przygotowana dokumentacja projektowa zawierająca szczegółową diagnozę walorów, cele ochrony, delimitację obszaru oraz zakres niezbędnych ograniczeń;
- 4) dopuszcza się możliwość wyznaczenia innych obiektów do objęcia ochroną niż wymienione w ust. 1, jeśli wystąpią okoliczności wskazujące na potrzebę dodatkowej ochrony, jak np.: konieczność ochrony zagrożonych stanowisk roślin i zwierząt.

Zakresy działań ochronnych

Przyroda nieożywiona

§ 43. Działania ochronne w zakresie nieożywionej obejmują:

- 1) ochrona, ze względów poznawczych, dydaktycznych i krajobrazowych, elementów morfologicznych dolin takich jak: krawędzie, zbocza, terasy, dno doliny oraz wzgórz i pagórów morenowych, parowów, niecek denudacyjnych, suchych dolin, jako świadectwa przeszłości geologicznej;
- 2) objęcie ochroną, w postaci stanowisk dokumentacyjnych, najbardziej interesujących przykładów tzw. wysokich miedz, wcięć drogowych i innych;
- 3) objęcie ochroną w formie pomników przyrody najcenniejszych gładów narzutowych i gładowisk, a w przypadkach koniecznych, związanych z zagrożeniem dla pojedynczych gładów lub ich skupień, gromadzenie gładów w bezpiecznych miejscach (np. w na terenie szkół) i tworzenie „mini muzeów” geologicznych;
- 4) ochrona zachowanych odsłoneń geologicznych jako ważnych obiektów dydaktycznych i naukowych oraz miejsc występowania zagrożonych gatunków fauny;
- 5) rekultywacja nieeksploatowanych piaskowni, żwirowni i glinianek, z wykluczeniem zastosowania odpadów komunalnych lub przemysłowych w celu wypełnienia wyrobisk
- 6) ochrona cennych pod względem przyrodniczym i gospodarczym obiektów hydrograficznych, zwłaszcza: nisz źródłiskowych, jak również związanych ze źródłami górnych odcinków cieków;
- 7) niedopuszczanie do naruszania naturalnego charakteru nisz źródłiskowych, a zwłaszcza ich wykorzystywania do gromadzenia odpadów, odprowadzenia ścieków itd..

Ochrona ekosystemów nieleśnych

§ 44. Działania w zakresie ochrony ekosystemów nieleśnych obejmują:

- 1) utrzymanie ekosystemów łąkowych w dolinach rzecznych, w przypadkach niezbędnych dla zachowania bioróżnorodności, poprzez czynne metody ochrony półnaturalnych ekosystemów;
- 2) utrzymanie ekosystemów marginalnych jak: fragmenty muraw w otoczeniu wyrobisk, stare miedze, skarpy, wilgotne zagłębienia, rowy przydrożne i pobocza z naturalną roślinnością;
- 3) umożliwienie rozwoju naturalnych procesów sukcesyjnych (w kierunku naturalnych zarośli i lasów) na niewielkich powierzchniowo nieużytkach wyłączonych z produkcji rolnej;
- 4) zachowanie i protegowanie zadrzewień śródpolnych, także pasów zarośli i zadrzewień wzdłuż rowów, drobnych cieków, dróg polnych.

Flora i ochrona drzew pomnikowych

§ 45. Działania w zakresie ochrony flory obejmują:

- 1) stosowanie czynnych form ochrony dla zapewnienia trwałości populacji najcenniejszych gatunków roślin chronionych i zagrożonych;
- 2) tworzenie użytków ekologicznych w miejscach występowania zasługujących na ochronę stanowisk gatunków chronionych i rzadkich w regionie;
- 3) utrzymanie ekosystemów łąkowych w dolinach rzecznych;
- 4) eliminacja gatunków obcych szczególnie zagrażających rodzimym zasobom różnorodności biologicznej;
- 5) dążenie do eliminacji gatunków obcego pochodzenia z najcenniejszych fragmentów naturalnej przyrody, przede wszystkim rezerwatów, ostoi florystycznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych;
- 6) uzupełnianie wiedzy o florze oraz prowadzenie szczegółowej inwentaryzacji i dokumentacji dotyczącej rozmieszczenia gatunków rzadkich i chronionych, ocena stanu populacji gatunków zagrożonych;
- 7) podjęcie badań nad biologią i ekologią gatunków najbardziej narażonych i wymagających ochrony oraz prowadzenie monitoringu przyrodniczego rzadkich i zagrożonych gatunków roślin;
- 8) zachowanie najcenniejszych populacji podstawowych gatunków lasotwórczych, szczególnie gatunków na granicy zasięgu;
- 9) ochrona naturalnych leśnych zbiorowisk roślinnych zwłaszcza nadrzecznych i bagiennych;
- 10) ochrona naturalnej różnorodności zbiorowisk, szuwarowych, wodnych, łąkowych, murawowych i segetalnych;
- 11) zapewnienie szczególnej ochrony wszystkich zbiorowisk związanych z siedliskami podlegającymi ochronie;
- 12) kształtowanie pożądanej różnorodności biologicznej na obszarach silnie zubożonych, w tym na obszarach zurbanizowanych;
- 13) zachowanie lasów, zagospodarowanych zgodnie z planami urządzenia lasów;
- 14) zachowanie zróżnicowanych form użytkowania gruntów, zwłaszcza w dolinach rzecznych;
- 15) dążenie do osiągnięcia zróżnicowanych wiekowo populacji rodzimych gatunków drzew;
- 16) zachowanie w niezmienionym stanie różnorodnych biotopów, zwłaszcza obszarów źródliskowych, oczek wodnych, mokradeł i in;

- 17) utrzymanie naturalnych reżimów wodnych w systemach hydrologicznych wszystkich rzek, strumieni i obszarów podmokłych;
- 18) zachowanie naturalnej rzeźby terenu, warunkującej istnienie różnorodnych siedlisk.

§ 46. 1. Ochrona pomnikowa drzew winna polegać na zakazie wprowadzania istotnych zmian obiektu chronionego, a w szczególności:

- 1) wycinania i uszkodzania drzew chronionych;
- 2) wycinania drzew sąsiednich oraz wprowadzania innych istotnych zmian w otoczeniu drzewa chronionego;
- 3) niszczenia roślinności epifitycznej;

2. Zamierające i martwe drzewa chronione jako pomniki przyrody pozostawia się na pniu, aż do naturalnego rozkładu drewna, z wyłączeniem przypadków, kiedy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi lub mienia.

§ 47. Działania w zakresie ochrony starych drzew obejmują:

- 1) prowadzenie bieżącej inwentaryzacji drzew o rozmiarach pomnikowych;
- 2) dążenie do zachowania jak największej liczby starych i grubych drzew, min. przez uznanie najbardziej okazałych drzew za pomniki przyrody;
- 3) w stosunku do drzew nie osiągających wymiarów pomnikowych, ale posiadających szczególne walory uzasadniające potrzebę ochrony, stosowanie ochrony nadzwyczajnej polegającej na oszczędzaniu tych drzew w wykonywanych zabiegach, bez ich indywidualnej rejestracji i inwentaryzacji; ochronie nadzwyczajnej na takich zasadach winny podlegać:
 - a) drzewa tworzące komponowane układy przestrzenne, np. śródleśne aleje,
 - b) drzewa stanowiące pamiątkę kultury, np. pojedyncze egzemplarze gatunków egzotycznych, pod warunkiem że nie stanowią zagrożenia dla rodzimej przyrody,
 - c) drzewa gatunków uznanych lokalnie za rzadkie i ginące,
 - d) drzewa reprezentujące unikatowe formy morfologiczne (np. sosny kołnierzykowate),
 - e) drzewa będące przykładami unikatowych zjawisk biologicznych (zrosty drzew, wegetatywne rozmnażanie się drzew),
 - f) drzewa stanowiące siedlisko bogatej flory epifitycznej,
 - g) drzewa stanowiące siedlisko unikatowych taksonów fauny,
 - h) drzewa związane z kulturą miejscową,
- 4) tworzenie warunków do ochrony starych sadów z dawnymi odmianami drzew.

§ 48. 1. Przy kwalifikowaniu drzew do objęcia ochroną pomnikową przyjmuje się dla poszczególnych gatunków następujące wymiary minimalne, określone jako obwód pnia w cm, mierzony na wysokości 130 cm od nasady drzewa:

- 1) bluszcz – 30;
- 2) jałowiec – 70;
- 3) trzmielina – 80;
- 4) bez czarny, czeremcha zwyczajna, czereśnia, głóg, jabłoń dzika (płonka), leszczyna, szakłak 100;
- 5) jarzab pospolity, wierzba iwa – 150;
- 6) klon polny – 160;
- 7) grusza – 180;
- 8) brzoza omszona, wiąz polny – 200;
- 9) brzoza brodawkowata, grab, topola osika – 220;
- 10) daglezja, jesion, jodła, klon jawor klon zwyczajny, olsza czarna, sosna zwyczajna, świerk, wiąz górski; wiąz szypułkowy – 250;
- 11) sosna czarna – 280;
- 12) buk zwyczajny dąb, czerwony kasztanowiec, lipa, modrzew, robinia akacjowa – 300;

- 13) dąb bezszypułkowy, dąb szypułkowy, wierzba biała i krucha – 330;
- 14) topola biała, topola czarna i podobne – 350;

2. W typowaniu drzew do objęcia ochroną w formie pomnika przyrody winny być także uwzględnione drzewa nie osiągające wymiarów progowych, jeżeli stanowią wybitny "unikat przyrodniczy", np. mają interesującą formę morfologiczną.

§ 49. Postuluje się objęcie ochroną w formie pomników przyrody drzew, spełniających przyjęte kryteria, stwierdzonych w następujących jednostkach: Ł.1.1. (6 drzew), Ł.1.5. (5 drzew), Ł.1.8. (1 drzewo), Ł.1.10. (4 drzewa), Ł.2.2. (1 drzewo), Ł.2.3. (1 drzewo), Ł.2.10. (3 drzewa), S.1.1. (6 drzew), S.1.2. (2 drzewa), S.1.3. (2 drzewa), S.1.4. (1 drzewo), S.1.9. (3 drzewa), S.1.10. (3 drzewa), S.1.11. (1 drzewo), S.1.12. (2 drzewa), S.1.15. (1 drzewo), S.1.21. (1 drzewo), S.2.7. (1 drzewo), N.1.8. (3 drzewa), N.1.12. (1 drzewo), N.1.14. (7 drzew), N.1.18. (1 drzewo), BG.1.2. (1 drzewo), BG.1.3. (1 drzewo), BG.1.5. (1 drzewo), BG.1.6. (1 drzewo), BG.1.7. (1 drzewo), BG.1.8. (1 drzewo), BG.1.9. (1 drzewo), BG.1.10. (2 drzewa), BG.1.13. (2 drzewa), BG.1.16. (10 drzew), BG.1.17. (4 drzewa), BG.1.20. (7 drzew), BG.1.24. (4 drzewa), BG.2.1. (1 drzewo), BM.2.1. (1 drzewo), D.2.2. (1 drzewo).

Fauna

§ 50. Działania w zakresie ochrony fauny obejmują:

- 1) tworzenie użytków ekologicznych w miejscach występowania zasługujących na ochronę stanowisk gatunków chronionych i rzadkich w regionie, w tym miejsc lęgowych lub miejsc sezonowego przebywania gatunków;
- 2) prowadzenie monitoringu przyrodniczego rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt;
- 3) wprowadzenie, w uzgodnieniu z zarządzającymi terenem, stref ochronnych dla wybranych gatunków ptaków, przede wszystkim ptaków drapieżnych, ze względu na lokalne potrzeby ochrony poszczególnych gatunków;
- 4) rozpoznanie okresowych dróg migracji zwierząt, podejmowanie działań celu ochrony zwierząt migrujących w szczególności płazów;
- 5) odtwarzanie i renaturyzacja siedlisk stanowiących miejsce występowania gatunków zagrożonych;
- 6) czynna ochrona siedlisk murawowych i łąkowych w celu zahamowania procesów sukcesyjnych;
- 7) zakładanie skrzynek lęgowych i kryjówek;
- 8) likwidowanie pułapek ekologicznych takich jak: niezabezpieczone studnie, głębokie rowy i doły;
- 9) respektowanie w planowaniu przestrzennym ochrony istniejących i projektowanych przerw w ciągach zabudowy jako korytarzy ekologicznych.

§ 51. 1. Na potrzeby ochrony fauny wyróżnia się następujące, kluczowe typy biotopów, oraz określa zindywidualizowane zalecenia ochronne dotyczące poszczególnych kategorii biotopów:

- 1) starodrzew liściasty - dąbrowy, grądy, buczyny, w jednostkach Ł.1.1., Ł.1.2., Ł.1.3., Ł.1.4., Ł.1.6., Ł.1.7., BG.1.1., BG.1.2., BG.1.3., BG.1.8., BG.1.9., BG.1.21.:
 - a) zachowanie możliwie dużej, z uwzględnieniem potrzeb gospodarczych i hodowlanych lasów, powierzchni starodrzewi dębowych (powyżej 120 lat), grabowych (powyżej 150 cm obwodu w pierśnicy) i bukowych (powyżej 100 lat),
 - b) pozostawianie drzew dziuplastych,
 - c) pozostawianie części martwych pni drzew, jeśli nie stwarzają zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i mienia;
- 2) lasy mieszane i bory, w jednostkach Ł.1.6., Ł.2.6., Ł.2.15., S.1.15., S.1.16., S.1.17., S.1.18., BG.1.3., BG.1.8., BG.1.12., BG.1.20., BG.1.21., BG.1.24.:
 - a) pozostawianie dziuplastych drzew,

- b) pozostawianie niektórych martwych pni drzew, jeśli nie stwarzają zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i mienia,
 - c) utrzymywanie drzewostanu mieszanego bez wprowadzania obcych gatunków takich jak:: robinia, dęb czerwony, czeremcha amerykańska;
- 3) olsy i łęgi w jednostkach Ł.1.2., Ł.1.4., Ł.1.7., Ł.1.8., Ł.2.8., Ł.2.10., S.1.4., S.1.11., S.1.12., S.1.15., S.1.20., N.1.8., N.1.14., BG.1.4., BG.1.17., BG.1.18., BG.1.20., BM.2.1.:
- a) zachowanie naturalnych stosunków hydrologicznych i edaficznych,
 - b) w uzasadnionych przypadkach rezygnacja z pozyskania rębnych drzewostanów na siedliskach bagiennych,
 - c) pozostawianie drzew dziuplastych,
 - d) pozostawianie niektórych martwych pni drzew;
- 4) dragowiny na gruntach porolnych, zadrzewienia śródpolne, w jednostkach Ł.2.13., Ł.2.14., Ł.2.15., S.1.1., S.1.16., S.1.17., S.1.18., S.1.19., N.1.1., N.1.3., N.1.5., N.1.6., N.1.8., N.1.13., N.1.14., BG.1.3., BG.1.4., BG.1.5., BG.1.8., BG.1.11., BG.1.12., BG.1.20., BG.1.21., BG.1.24., D.1.1., BM.2.1.:
- a) rozwieszanie skrzynek lęgowych dla ptaków i nietoperzy,
 - b) stopniowe urozmaicenie drzewostanu, jednak bez wprowadzania obcych gatunków;
- 5) rzeki, w jednostkach Ł.2.5., Ł.2.8., Ł.2.10., S.1.2., S.1.3., S.1.4., S.1.11., S.1.12., S.1.20., N.1.8., N.1.12., N.1.14., BG.1.4., BG.1.13., BG.1.17., BG.1.18., BG.1.20., D.2.2., B.M.2.1.:
- a) zachowanie naturalnego biegu rzek (naturalnych meandrów),
 - b) eliminacja trwałych i okresowych źródeł zanieczyszczeń wody,
 - c) zachowanie terenów bagiennych i podmokłych w sąsiedztwie koryt rzecznych,
 - d) utrzymywanie retencji wody;
- 6) wody stojące: stawy, torfowiska, oczka wodne, w jednostkach Ł.1.1., Ł.1.4., Ł.1.8., S.1.8., S.1.10., S.1.13., S.1.20., S.2.2., N.1.8., N.1.12., N.1.13., N.1.14., BG.1.6., BG.1.7., BG.1.14., BG.1.17., BM.2.1., D.2.3.:
- a) eliminacja trwałych i okresowych źródeł zanieczyszczeń wody,
 - b) utrzymywanie retencji wody,
 - c) zachowanie stosunków hydrologicznych i edaficznych (w przypadku torfowisk i oczek wodnych),
 - d) wykonywanie renowacji stawów poza okresem rozrodczym płazów tj. od 1 sierpnia do 28 lutego,
 - e) utrzymywanie naturalnej roślinności szuwarowej w strefie brzegowej zbiorników wodnych.
- 7) obszary podmokłe: łąki i turzycowiska, w jednostkach Ł.1.7., Ł.2.5., S.1.8., S.1.11., S.1.2., S.1.20., S.2.7., N.1.8., N.1.12., N.1.14., BG.1.4., BG.1.13., BG.1.17., BG.1.20., D.1.2., D.2.2.:
- a) zachowanie stosunków hydrologicznych i edaficznych,
 - b) zaleca się, w miarę możliwości, zasypywanie rowów odwadniających teren w celu odtworzenia torfowisk,
 - c) postuluje się prowadzenie prac związanych z koszeniem ekstensywnych łąk i turzycowisk, po zakończeniu sezonu lęgowego przez większość gatunków ptaków tu gniazdujących, t.j. po 15 czerwca;
- 8) tereny otwarte, w małym stopniu zabudowane i z relatywnie niskim poziomem antropopresji, w jednostkach Ł.1.13., S.1.1., S.1.2., S.1.3., S.1.4., S.1.5., S.1.6., S.1.8., S.1.10., S.1.14., S.2.3., S.2.4., S.2.6., S.2.7., N.1.6., N.1.7., N.1.8., N.1.9., N.1.10., N.1.13., N.1.15., N.1.16., N.1.17., N.1.18., N.2.1., BG.1.5., BG.1.6., BG.1.7., BG.1.11.,

- BG.1.13., BG.1.14., BG.1.15., BG.1.16., BG.1.19., BG.1.22., BG.1.23., BG.2.1., BG.2.2., BG.2.3., B.M.2.1., D.2.1.:
- a) wspieranie form gospodarki rolnej, utrzymującej mozaikowy charakter upraw,
 - b) ograniczenie stosowania nawozów sztucznych,
 - c) ograniczenie stosowania pestycydów niespecyficznych oraz o długotrwałym działaniu;
- 9) tereny otwarte na wzgórzach, o charakterze kserotermicznym, w jednostkach Ł.2.19., S.1.5., N.1.6., N.1.10, N.1.11., N.1.15., N.1.16., N.1.18, BG.1.11, BG.1.8., BG.1.20., BM.2.1.:
- a) popieranie proekologicznej gospodarki rolnej,
 - b) ograniczenie stosowania nawozów sztucznych,
 - c) ograniczenie stosowania pestycydów niespecyficznych oraz o długotrwałym działaniu,
 - d) ograniczanie zalesień;
- 10) tereny w różnym stopniu zabudowane o wysokim poziomie antropopresji, w jednostkach Ł.1.1., Ł.1.5., Ł.1.8., Ł.1.9., Ł.1.10., Ł.1.11., Ł.1.14., Ł.2.1., Ł.2.2., Ł.2.3., Ł.2.4., Ł.2.7., Ł.2.8., Ł.2.9., Ł.2.10., Ł.2.11., Ł.2.12., Ł.2.13., Ł.2.14., Ł.2.16., Ł.2.17., Ł.2.18., Ł.2.19., Ł.2.20., S.1.9., S.1.21., S.2.1., S.2.2., S.2.8., N.1.2., N.1.3., N.1.4., N.1.5., N.1.12, N.1.13., BG.1.10., BG.1.14., BG.1.16., D.2.2., Z.2.1.:
- a) propagowanie ochrony cennych, synantropijnych gatunków kręgowców (np. nietoperzy i sów), występujących na terenie zabudowań,
 - b) pozostawianie otworów wlotowych lub skrzynek rozrodczych na strychach dla sów i nietoperzy,
 - c) wprowadzanie nowoczesnych technologii grzewczych, ograniczających zanieczyszczenie powietrza,
 - d) na terenach rolnych:
 - popieranie gospodarki rolnej, utrzymującej mozaikowy charakter upraw,
 - ograniczenie stosowania nawozów sztucznych,
 - ograniczenie stosowania pestycydów niespecyficznych oraz o długotrwałym działaniu,
- 11) tereny położone w pasie planowanej autostrady, w jednostkach S.2.5., N.1.19.:
- a) zastosowanie nowoczesnych zabezpieczeń zmniejszających ryzyko kolizji samochodów ze zwierzętami i uciążliwość autostrady, t.j. bariery, przejścia pod autostradą, ekrany przeciwhałasowe itd..

Krajobraz

§ 52. Działania w zakresie ochrony krajobrazu obejmują:

- 1) zapewnienie szczególnej ochrony wybitnych walorów krajobrazowych w jednostkach:
 - a) Ł.1.9., Ł.1.10., Ł.1.11., S.1.1., S.1.2. i S.1.5. (poza osiedlem mieszkaniowym) i fragment S.1.7. oraz Ł.1.14. - otulina Lasu Łagiewnickiego i "Panorama Dobra Nowiny",
 - b) S.1.4 i S.1.12. - fragment doliny Moszczenicy i uchodzącej do niej Kiełmiczanki; naturalny krajobraz rzeczny; dno doliny, strome zbocza, meandry, bogata flora i fauna,
 - c) S.2.8., S.2.9., S.1.20. i część S.1.21. - dolina Mroźnicy i wzgórze ponad doliną koło Niesułkowa z bogatą florą i fauną,
 - d) N.1.1., N.1.2. - ostatni, dotychczas nie zajęty przez budownictwo, fragment naturalnego "muzeum geomorfologicznych form polodowcowych" w rejonie parowu Kalonka, który był najważniejszym poligonem badawczym łódzkiej szkoły geograficznej w strefie krawędziowej Wzniesień Łódzkich,
 - e) N.1.6. (część zachodnia) oraz fragmenty Ł.2.19., Ł.2.20., N.1.3. i N.1.4. - dobrze zachowany krajobraz "garbu łódzkiego" obejmującego najwyższe na Wzniesieniach Łódzkich pagóry: Dąbrowa (284 m n.p.m.) i Moskuliki (278 m n.p.m.),

- f) N.1.12., N.1.13. i północny fragment N.1.14. - fragment doliny Moszczenicy i cieków spod Skoszew Nowych oraz wzgórz ponad wodami; kompleks ten obejmuje rejon Skoszew Starych i wczesnośredniowiecznego grodziska nad Moszczenicą,
 - g) N.1.8 i fragment N.1.9. - Dolina Borchówki i wzgórz na wododziale pomiędzy Moszczenicą i Borchówką; punkt widokowy i panorama otwartych terenów ponad dolinami rzecznyymi,
 - h) N.1.10., N.1.15., N.1.18., B.G.1.6., B.G.1.7. - strefa krawędziowa Wzniesień Łódzkich – cenny kompleks krajobrazowy z licznymi punktami widokowymi i z „najszerzą” panoramą w Parku; od zachodu (N.1.10.) – „stożek denudacyjny” Janów (252 m n.p.m.); w części wschodniej - wzgórze powyżej Plichtowa (262 m n.p.m.) - naturalne formy postglacjalne,
 - i) BG.1.13. i częściowo BG.1.4. oraz BG.1.10. - krajobraz wododziału i dolin górnych odcinków Grzmiącej i jej dopływu – „Cieku Mineralnego” (Kamionki),
 - j) BG.1.11. - wzgórze Grzmiąca, z którego otwierają się piękne panoramy na okoliczne lasy,
 - k) BG.2.1, B.G.1.20. - „zielone wzgórza nad Mroźycą” między Tadzinem i Syberią,
 - l) BM.2.1. - kompleks parowców poerozyjnych (na północ od Brzezin) i fragment doliny Mroźcy;
- 2) ochronę dolin rzecznych ze względu na ich walory krajobrazowe oraz pełnione funkcje refugium faunistycznych, florystycznych i korytarzy ekologicznych;
 - 3) ochronę walorów krajobrazu kulturowego wsi: Plichtów, Borchówka, Głogowiec, Grzmiąca Nowa, Grzmiąca Stara, Dąbrówka Mała, Dąbrówka Duża, Poćwiardówka, Syberia, Pieńki Henrykowskie.

Dobra kultury

§ 53. Działania w zakresie ochrony dóbr kultury obejmują:

- 1) objęcie ochroną i nadzorem, przez wpisanie do rejestru zabytków, wybranych obiektów, w szczególności reprezentujących: budownictwo drewniane, budownictwo z wykorzystaniem „kamienia polnego”;
- 2) aktualizację ewidencji zabytkowych obiektów o znaczących walorach kulturowych i historycznych;
- 3) ochronę otoczenia zabytkowych obiektów przed lokalizacją budowli i funkcji degradujących ukształtowane walory estetyczne i historyczne przez ustanawianie stref ochronnych;
- 4) szczególną ochronę grodziska wczesnośredniowiecznego w Skoszewach Starych oraz jego udostępnienie dla zwiedzających wraz z organizacją informacji o walorach tego miejsca;
- 5) ochronę parków wiejskich (podworskich) w drodze prowadzenia rygorystycznej polityki ich użytkowania i rekonstrukcji w nawiązaniu do założeń historycznych, wykonanie szczegółowych planów zagospodarowania parków i ich otulin; respektowanie zasad ich ochronnego użytkowania;
- 6) ochronę pozostałości dawnych cmentarzy:
 - a) zaleca się wykonywać zabiegi uczyniające dawną kompozycję przestrzenną, np. ograniczania rozwoju krzewów,
 - b) chronić związane z cmentarzami gatunki runa (przebiśnieg, cebulica, szafirki, barwinek, fiołek wonny);
 - c) teren cmentarzy uczynić i odgraniczyć od otoczenia np. przez wykonanie niskiego ogrodzenia z żerdzi;
- 7) wspieranie inicjatyw zmierzających do restaurowania i trwałego zachowania charakterystycznych tradycyjnych form budownictwa;

- 8) rejestrowanie regionalnych tradycji, wspieranie działań służących zachowaniu autentycznych elementów kultury regionu oraz wartościowych przedmiotów o znaczeniu etnograficznym.

Zasady ochrony w gospodarczym korzystaniu z terenów Parku i otuliny

Gospodarka rolna

§ 54. 1. Przyjmuje się następujące generalne ustalenia i postulaty w zakresie rozwoju rolnictwa:

- 1) zachowanie dotychczasowego profilu produkcji rolnej z dominacją gospodarstw prowadzących produkcję mieszaną; zasadą rozwoju tej sfery produkcyjnej winno być wprowadzenie w większym zakresie proekologicznych środków ochrony roślin;
- 2) rozwój rolnictwa ekologicznego realizowanego metodami biodynamicznymi przy wykorzystaniu areалу niewielkich gospodarstw rolnych oraz „mozaiki” rolno-leśnej, tj. gruntów rolnych z licznymi zadrzewieniami i zakrzewieniami wzdłuż cieków w dolinach rzek oraz w obniżeniach terenu (w zlewniach rzek: Moszczenicy, Mrożycy, Mrogi i innych);
- 3) rozwój agroturystyki, preferowany szczególnie we wschodniej i środkowej części obszaru, z wykorzystaniem terenów o szczególnych walorach krajobrazowych, w pobliżu kompleksów leśnych oraz obiektów małej retencji wodnej;
- 4) rozwój rolnictwa, z przewagą upraw polowych i hodowli we wschodniej i środkowej części obszaru Parku i otuliny; w wymienionych obszarach znaczny udział powinno mieć rolnictwo ekologiczne, które dysponuje optymalnymi warunkami rozwojowymi, tradycjami gospodarki rodzinnej, nie zanieczyszczonymi glebami, dobrymi warunkami wodnymi, korzystną strukturą gospodarstw rolnych i innymi pożądanymi cechami;
- 5) rozwijanie szczególnych form działalności rolniczej jak: pszczelarstwo, uprawa roślin leczniczych (zioł), plantacje owoców jagodowych i sadownictwo (pestkowe) w zachodniej części Parku, w rejonie podlegającym wypieraniu rolnictwa na rzecz innych form użytkowania gruntów, w tym urbanizacji,
- 6) poprawa warunków prowadzenia działalności rolniczej przez podnoszenie poziomu świadomości rolników i oświaty rolniczej, rozwój bazy przetwórczej i przechowalnictwa, wdrażanie programów rolno-środowiskowych.

2. W działalności rolnej postuluje się stosowanie następujących zasad i metod gospodarowania:

- 1) ograniczenie do racjonalnego poziomu nawożenia sztucznego oraz stosowania chemicznych środków ochrony roślin;
- 2) preferowanie ochrony roślin metodami biologicznymi;
- 3) ochrona gleb rolniczych przed degradacją i zanieczyszczeniem;
- 4) rozwój upraw roślin leczniczych, miododajnych, jagód, upraw wikliny;
- 5) utrzymanie ekosystemów łąkowych w dolinach rzecznych;
- 6) preferowanie hodowli bydła opartej o naturalny wypas (metodą pastwiskową);
- 7) rozwój pszczelarstwa, ekstensywnego rybactwa stawowego oraz innych niekonwencjonalnych form np. hodowli jedwabników i morwy;
- 8) utrzymanie tradycyjnych sadów z lokalnymi starymi odmianami drzew i krzewów owocowych;
- 9) ochrona zieleni wiejskiej oraz kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego przez ochronę istniejących oraz formowanie nowych zadrzewień śródpolnych;
- 10) rozwój programu dolesień na gruntach najniższej bonitacji, nieprzydatnych rolniczo;
- 11) zachowanie śródpolnych zabagnień, podmokłości oraz oczek wodnych;
- 12) ograniczanie zanieczyszczeń wód substancjami pochodzenia rolniczego, w tym ściekami gospodarczymi i bytowymi, w szczególności składowanie obornika na

przygotowanych, utwardzonych powierzchni wyposażonych w odbiorniki gnojowicy.

Gospodarka leśna

§ 55. 1. Przyjmuje się następujące generalne zasady w zakresie gospodarki leśnej:

- 1) gospodarowanie w sposób zapewniający przyrost zasobów, wzbogacanie różnorodnych funkcji obszarów leśnych, zwiększanie różnorodności biologicznej z jednoczesnym rozwijaniem wodochronnych, klimatotwórczych i środowiskotwórczych funkcji lasów;
- 2) dążenie do odtworzenia drzewostanów wielogatunkowych i wielowiekowych o charakterze lasu naturalnego; skład drzew i krzewów winien odpowiadać roślinności potencjalnej siedlisk leśnych;
- 3) głównym sposobem odnawiania lasu, winno być odnowienie naturalne; istniejące drzewostany pochodzenia sztucznego, które nie są dostosowane do warunków glebowo siedliskowych, powinny być przebudowywane w długim cyklu hodowlanym na drzewostany mieszane z dużym udziałem dębu;
- 4) szczególną opieką winny zostać objęte fragmenty lasów, w których występują siedliska podlegające ochronie na mocy przepisów o ochronie przyrody, a także cenne populacje gatunków lasotwórczych m.in. dębu, olszy, wiązów, klonów;
- 5) należy dążyć do przyspieszenia tempa opracowania uproszczonych planów urządzenia i inwentaryzacji lasów niepaństwowych, pożądane jest uzupełnienie wskazań uproszczonego planu o zagadnienia dotyczące ochrony różnorodności biologicznej;
- 6) organy nadzorujące gospodarkę leśną w lasach prywatnych nie powinny dopuszczać do cięć dewastacyjnych;
- 7) obowiązuje zakaz zmniejszania lesistości w przydennych strefach dolin rzek i strumieni;
- 8) zaleca się nadanie priorytetu w zwalczaniu szkodników metodom profilaktycznym, biologicznym i mechanicznym z ograniczeniem stosowania metod chemicznych;
- 9) zaleca się przywracanie dawnych stosunków wodnych na osuszonych siedliskach bagiennych i wilgotnych, uznaje się za dopuszczalne pogorszenie cech bonitacyjnych drzewostanów oraz wzmoczenie wydzielania się posuszu w drzewostanach, zachodzące po odtworzeniu dawnych stosunków wodnych;
- 10) wykorzystanie lasów dla celów rekreacyjno-krajoznawczych i edukacyjnych winno odbywać się w oparciu o wyznaczone szlaki turystyczne oraz istniejące i nowe ścieżki edukacyjne, wzbogacone w elementy racjonalnej infrastruktury turystycznej;
- 11) zaleca się tworzenie użytków ekologicznych w miejscach występowania zasługujących na ochronę stanowisk gatunków chronionych i rzadkich w regionie;
- 12) za lasy z dominacją funkcji ochrony innych komponentów środowiska przyrodniczego winny zostać uznane lasy:
 - a) przylegające do wód, małych cieków i źródeł – od linii brzegowej akwenu do górnej krawędzi zboczy doliny rzecznej,
 - b) na siedliskach bagiennych i wilgotnych oraz lasy na siedliskach łągowych i zalewowych,
 - c) porastające dno i zbocza wyraźnych rynien terenowych w krajobrazach polodowcowych,
 - d) na stokach zagrożonych erozją.

2. Szczegółowe zasady zagospodarowania lasów Parku i otuliny obejmują:

- 1) zapewnienie szczególnej chroń lasów z udziałem gatunków drzew leśnych na granicy zasięgu występowania (jodła, klon, jawor, buk, świerk);
- 2) w lasach gospodarczych jak i w lasach ochronnych nie powinny być wykonywane zręby zupełne, poza wyjątkowymi przypadkami uzasadnionymi względami hodowlanymi;

- 3) w dojrzałych drzewostanach sosnowych sztucznego pochodzenia powinna być prowadzona przebudowa w kierunku osiągnięcia drzewostanów liściastych lub ze znacznym udziałem gatunków liściastych, zgodnie z siedliskowym typem lasu i gospodarczym typem drzewostanu; w pozostałych drzewostanach lasów państwowych gospodarka leśna powinna być ukierunkowana na wykonywanie niezbędnych cięć pielęgnacyjnych ochraniających gatunki domieszkowe i cenne dla określonych biocenoz;
- 4) w lasach uroczyska Janinów (B.G.1.3) drzewostany powinny być odnawiane w większości w sposób naturalny, z wykorzystaniem istniejących odnowień naturalnych, inicjując obsiew nasion w innych drzewostanach.

3. Przyjmuje się następujące zasady w zakresie rozwoju zalesień na terenie Parku i otuliny:

- 1) postuluje się istotne zwiększenie lesistości w Parku i jego otulinie poprzez dolesianie na najłagodniejszych glebach (funkcja glebochronna), w obszarach źródliskowych rzek i strumieni oraz na wododziałach (funkcja wodochronna), a także dolesianie o funkcjach krajobrazowych, ze wskazaniem odpowiedniego kształtowania linii brzegowej lasu;
- 2) za pożądane obszary koncentracji zalesień przyjmuje się pasma terenu łączące istniejące kompleksy leśne, które mogą funkcjonować jako korytarze ekologiczne dla fauny;
- 3) postuluje się wprowadzenie zalesień w strefach izolacyjnych autostrady A-1;
- 4) zaleca się pozostawienie 10% przeznaczonych do zalesienia powierzchni do spontanicznej sukcesji roślinności, w miarę możliwości zlokalizowane na skraju kompleksów leśnych, tak by tworzyły strefę przejścia między lasem a użytkami rolniczymi.
- 5) zalesienia winny być poprzedzone analizą glebowo-siedliskową; skład gatunkowy ustala się w planie zalesień zgodnie z charakterem siedliska;
- 6) obowiązuje zasada wykorzystywania w zalesieniach, poza sytuacjami szczególnymi, wyłącznie gatunków rodzimych;
- 7) przy wprowadzaniu nowych zalesień zaleca się formowanie, kosztem gruntu zalesianego, pełnej strefy ekotonowej lasu, z pasem oszyjków i okrajków;
- 8) przyjmuje się docelowo jako zasadę kształtowanie tzw. pełnej strefy skraju lasu, to jest:
 - a) brzeżnego pasa drzewostanu, wzbogaconego w gatunki domieszkowe (ew. wprowadzenie gatunków domieszkowych w formie podsadzeń),
 - b) przylegającego od zewnątrz do ściany drzewostanu pasa zarośli krzewów, o składzie nawiązującym do naturalnych zbiorowisk zaroślowych; pas ten powinien mieć szerokość ok. 3-4 m,
 - c) pasa 3-4 m szerokości pozostawionego w formie nieużytkowanej, do spontanicznego rozwoju zielnej roślinności okrajkowej,
- 9) jeżeli brak miejsca na kształtowanie pełnej strefy skraju lasu, dopuszcza się kształtowanie tzw. uproszczonej strefy skraju lasu, co realizuje się przez wprowadzenie na samym skraju drzewostanu przerywanego pasa krzewów o składzie gatunkowym zgodnym z siedliskiem; wprowadzane zarośla powinny zajmować ok. 50% długości skraju lasu;
- 10) do kształtowania strefy skraju lasu należy wykorzystywać wyłącznie gatunki rodzime, jednak toleruje się spontaniczne pojawy gatunków obcych (akacja, jesion pensylwański, czeremcha);
- 11) za grunty nieleśne pożądane do utrzymania uznaje się:
 - a) wszystkie grunty nieleśne stanowiące użytki ekologiczne,
 - b) wszystkie grunty nieleśne posiadające walory przyrodnicze związane z nieleśnym charakterem biocenozy, np. murawy ciepłolubne, łąki bogate florystycznie lub faunistycznie, łąki ze stanowiskami chronionych i rzadkich gatunków roślin, łąki i murawy z bogatą fauną owadów, biotopy nieleśnych gatunków ptaków, łąki będące

regularnymi żerowiskami rzadkich gatunków ptaków, tereny będące istotnymi biotopami płazów,

c) wilgotne łąki wewnątrz kompleksów leśnych,

d) tereny o wybitnych walorach widokowych.

4. Postuluje się ochronę miejsc kulturowych w lasach przez zachowanie pozostałości dawnych osad, cmentarzy, miejsc pamięci, kapliczek etc.

5. Zaleca się pozostawianie w trakcie cięć drzew charakterystycznie ukształtowanych, o wyróżniających walorach krajobrazowych resztek dawnych założeń (szpalery, aleje etc.).

6. Zaleca się ochronę i zachowanie możliwie dużej liczby drzew dziuplastych; w drzewostanach jednogatunkowych w wieku 40-80 lat należy dążyć do rozwieszenia skrzynek lęgowych w zagęszczeniu: 10 skrzynek typu A + 1 skrzynka typu B + 1 skrzynka nietoperzowa / 10 ha drzewostanu, przy czym skrzynki typu B i nietoperzowe należy koncentrować na skraju lasu, także w pobliżu skraju zrębów i upraw.

Gospodarka wodna

§ 56. 1. Przyjmuje się następujące ogólne zasady ochrony systemu hydrologicznego:

- 1) ochrona zasobów wodnych w celu zapewnienia warunków do właściwego funkcjonowania ekosystemów;
- 2) utrzymanie naturalnych reżimów wodnych w systemach hydrologicznych wszystkich rzek, strumieni i obszarów podmokłych;
- 3) zapewnienie naturalnych, stałych odpływów w korytach rzek i cieków powierzchniowych pod istniejącymi i projektowanymi drogami i autostradą (w tym przepusty umożliwiające migracje zwierząt);
- 4) zwiększenie retencji zlewni oraz renaturyzacja układów hydrologicznych;
- 5) zachowanie naturalnych biegów i meandrów rzek i cieków wodnych, zachowanie, poprawianie i przywracanie możliwości swobodnej migracji ryb i minogów w rzekach;
- 6) zachowanie niezbędnego odstępu między ogrodzeniem i linią brzegową cieku, zapewniającego swobodny dostęp do cieków publicznych;
- 7) tworzenie możliwości naturalnego kształtowania się koryt rzecznych, w tym również miejscowego zalewania i podtapiania terenów nieżytkowanych rolniczo;
- 8) utrzymanie i restytuowanie stawów rybnych i zbiorników retencyjnych na rzekach wraz z roślinnością przybrzeżną jako ostoją zwierząt;
- 9) doprowadzenie wód Bzury, Moszczenicy, Mroźcy, Kiełmiczanki i innych do przynajmniej II klasy czystości pod względem wszystkich parametrów decydujących o jakości wody;
- 10) ustalenie obszarów ochronnych dla wybranych rzek i strumieni niezbędnych dla zachowania w stanie naturalnym dolin rzecznych z nadaniem im statusu terenów dla realizacji celów publicznych związanych z ochroną środowiska;
- 11) działanie na rzecz ochrony udokumentowanych zbiorników wód podziemnych;
- 12) zaniechanie melioracji osuszających oraz technicznej regulacji cieków wodnych polegającej na ich prostowaniu i skracaniu biegów;
- 13) stosowanie fitomelioracji czyli poprawianie stosunków wodnych przez zastosowanie zadrzewień i zakrzewień;
- 14) zorganizowanie systemu monitoringu stanu środowiska wodnego.

2. Postuluje się podjęcie następujących działań zmierzających do ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- 1) synchroniczna budowa wodociągów i systemów sanitacyjnych; należy dążyć do rozwijania zbiorczych systemów zagospodarowania ścieków (budowa kanalizacji we wszystkich skoncentrowanych zespołach urbanistycznych) z dopuszczeniem indywidualnych rozwiązań (oczyszczalnie zagrodowe) w wypadkach uzasadnionych położeniem nieruchomości z dala od istniejącej, bądź projektowanej kanalizacji

- zbiorczej; w przypadkach uzasadnionych warunkami lokalnymi - preferencja dla makrofitycznych systemów oczyszczania ścieków;
- 2) likwidacja lub neutralizacja ognisk zanieczyszczenia wód, w tym likwidacja nielegalnych (dzikich) wysypisk śmieci, wylewisk odpadów płynnych itp.;
 - 3) przestrzeganie zasad nawożenia gleb i stosowania chemicznych środków ochrony roślin, uwzględniających potrzebę ochrony wód podziemnych (racjonalne dawki nawozów, właściwa technologia i terminy stosowania) oraz wyeliminowanie rolniczego wykorzystania ścieków (z wyjątkiem wykorzystania gnojowicy do nawożenia włanych gruntów);
 - 4) prowadzenie bieżących kontroli stanu urządzeń służących do gromadzenia i utylizacji ścieków;
 - 5) przestrzeganie zasady zapewnienia bezpiecznego zagospodarowania ścieków przed oddaniem do eksploatacji budynków.

3. Przyjmuje się następujące zasady szczegółowe ochrony wód powierzchniowych:

- 1) zachowanie istniejących zbiorników małej retencji, spełniających ważne funkcje przyrodnicze (regulacja odpływu), gospodarcze (ekstensywna hodowla ryb), a także estetyczne i krajobrazowe;
- 2) ochrona naturalnej roślinności w dolinach rzecznych, ułatwiającej pcesy samooczyszczania,
- 3) inwentaryzacja i likwidacja wszystkich składowisk odpadów i miejsc odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód,
- 4) zakaz wprowadzania nowej zabudowy na terenach den dolin rzecznych, w tym zabudowy letniskowej; dopuszcza się funkcjonowanie tego typu obiektów, które już istnieją i które zostały wzniesione zgodnie z uzyskanymi pozwoleniami lokalizacyjnymi;
- 5) dążenie do niedopuszczenia wygradzania przydennych części dolin rzecznych;
- 6) zakaz budowy stawów obejmujących obszary występowania cennych źródeł.

Zagospodarowanie przestrzenne i budownictwo

§ 57. 1. Przyjmuje się następujące zasady w zakresie zagospodarowania przestrzennego i budownictwa:

- 1) przestrzeganie zasad estetyki i spójności stylistycznej z otoczeniem i krajobrazem wszelkich realizowanych i modernizowanych obiektów architektoniczno-budowlanych (mieszkaniowych, rekreacyjnych, usługowych i innych);
- 2) stosowanie cech regionalnych w budownictwie, w zakresie architektury budynków oraz założeń urbanistycznych wsi i osiedli; należy preferować te cechy regionalne, które zapewniają rozwiązania funkcjonalne dostosowane do nowych warunków cywilizacyjnych;
- 3) ograniczenie budownictwa wielokogabarytowego, dopuszczalnego tylko przy realizacji celów publicznych;
- 4) zakaz lokalizacji budownictwa na dnach dolin rzecznych, na szczytach wzgórz, w strefach krawędziowych oraz w punktach widokowych lub ich bezpośrednim sąsiedztwie;
- 5) zakaz niszczenia naturalnej rzeźby terenu, w obszarach o szczególnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych.

2. Zaleca się opracowanie studium architektonicznego dla obszaru parku, określającego katalog postulowanych rozwiązań architektonicznych w odniesieniu do podstawowych rodzajów budownictwa (zagrodowe, mieszkaniowe, letniskowe, usługowe, mała architektura).

3. Postuluje się wzmożony nadzór i kontrolę w zakresie zachowania lub przywracania ładu przestrzennego w krajobrazie oraz stały nadzór nad przestrzeganiem dyscypliny budowlanej.

Turystyka i rekreacja

§ 58. 1. Przyjmuje się następujące generalne cele i zasady rozwoju zagospodarowania turystycznego:

- 1) preferencja dla form turystyki jednodniowej lub weekendowej, w ciągu całego roku; w ograniczonym zakresie turystyka pobytowa;
- 2) preferowane formy turystyki: wędrowki piesze, rowerowe, konne, narciarskie;
- 3) utrzymanie istniejących szlaków turystycznych (pieszych i rowerowych) oraz rozwinięcie szlaków w kierunku wschodnim – doliny Mrogi,
- 4) tworzenie ścieżek dydaktycznych w terenach cennych pod względem dydaktycznym i krajoznawczym;
- 5) rozwijanie w okresie zimowym narciarstwa śladowego z wykorzystaniem istniejących szlaków turystycznych oraz tworzenie specjalnych lokalnych szlaków narciarskich z wykorzystaniem szczególnych walorów konfiguracji terenu;
- 6) utrzymanie wędkarstwa na istniejących zbiornikach wykorzystywanych przez koła PZW;
- 7) rozwój hippiki, szczególnie w otwartych terenach we wschodniej części obszaru Parku;
- 8) rozwój obiektów bazy turystycznej (miejsca noclegowe, pole namiotowe) i gastronomicznej, z preferencją do ich lokalizacji w otulinie Parku, szczególnie we wschodniej części obszaru chronionego (gmina Brzeziny, Stryków);
- 9) rozbudowa systemu zorganizowanych parkingów;
- 10) zagospodarowanie punktów widokowych;
- 11) okresowy monitoring ruchu turystycznego na terenie Parku i w otulinie w celu określenia rzeczywistego stopnia wykorzystania Parku dla celów turystycznych i oceny zagrożeń dla walorów przyrodniczych i krajobrazowych Parku generowanych przez turystykę.

2. Przyjmuje się podział obszaru Parku na trzy strefy zróżnicowane funkcjonalnie i pod względem sposobu zagospodarowania turystycznego:

- 1) strefa łódzka Parku i otuliny, której najważniejszy element stanowi kompleks Lasu Łągiewnickiego (strefa zachodnia),
- 2) strefa środkowa Parku i otuliny, zawarta pomiędzy drogą Łódź – Stryków, a projektowaną autostradą A-1,
- 3) strefa wschodnia Parku i otuliny (na wschód od przyszłej autostrady A-1).

3. Postuluje się dostosowanie sposobów turystycznego udostępniania strefy zachodniej do nadrzędnej potrzeby ochrony wysokich walorów przyrodniczych Lasu Łągiewnickiego i jego otuliny; wszelkie działania związane z zagospodarowaniem turystycznym w tej strefie winny uwzględniać potencjalne zagrożenia dla stanu wrażliwych ekosystemów leśnych, w szczególności rezerwatu przyrody w jednostce Ł.1.3.

4. Postuluje się doposażenie i unowocześnienie istniejących ośrodków rekreacyjnych oraz rozwój usługowej infrastruktury turystycznej w strefie środkowej.

5. Postuluje się kształtowanie nowych rejonów wypoczynkowych w strefie wschodniej, w szczególności rozwój gospodarstw agroturystycznych, w oparciu o naturalne warunki we wsiach z tradycyjną zabudową, o atrakcyjnym położeniu: Poćwiardówka, Dąbrówka Mała, Tadzín, Pieńki, Syberia, Stara Grzmiąca, Kolonia Wola Cyrusowa;

6. Rozwój bazy turystycznej winien obejmować organizację nowych miejsc noclegowych, pól namiotowych, gastronomii, systemu parkingów oraz właściwej infrastruktury technicznej.

7. Postuluje się utrzymanie we właściwym stanie istniejących szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych, organizację miejsc odpoczynku z wiatami, ławkami oraz rozbudowę systemu informacji turystycznej.

8. W celu ochrony przed degradacją walorów przyrodniczych Parku przez nadmierną penetrację przyjmuje się, że maksymalna liczba użytkowników nie powinna dla obszaru Parku i otuliny przekraczać określonej chłonności turystycznej obszaru t.j. 40-45 tys. osób.

9. Uwzględniając przewidywany wzrost ruchu samochodowego, należy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dokonać rezerwy terenów dla organizacji parkingów.

10. Postuluje się organizację i wykorzystanie dla celów rekreacyjnych i krajoznawczych następujących obiektów:

- 1) „Panorama” z wieżą widokową zlokalizowaną przy trasie przyszłej autostrady A-1 (w jednostce N.1.18.),
- 2) „Górka Rogowska”, punkt widokowy, możliwość uprawiania sportów rowerowych (w jednostce Ł.2.13),
- 3) dwór w Byszewach - utworzenie obiektu muzealnego, poświęconego pamięci Jarosława Iwaszkiewicza (w jednostce N.1.14.),
- 4) Skoszewy Stare – utworzenie „zielonej szkoły” dla dzieci i młodzieży oraz okresowego schroniska młodzieżowego (w jednostce N.1.12.).

11. Postuluje się utworzenie we wschodniej części Parku skansenu starej zabudowy wiejskiej, młynarstwa przywodnego oraz wyposażenia chat w ekspozaty etnograficzne

Obszary i sposoby udostępniania walorów Parku

§ 59. Przyjmuje się następujące ustalenia w zakresie udostępnienia obszarów Parku i otuliny dla celów turystyki i rekreacji:

- 1) obszary preferowane dla rozproszonej turystyki i rekreacji: Ł.1.1., Ł.1.2., Ł.1.4., Ł.1.6., Ł.1.7., Ł.1.8., Ł.1.9., Ł.1.10., Ł.1.11., Ł.2.2., Ł.2.6., Ł.2.9., Ł.2.10., Ł.2.13., Ł.2.16., Ł.2.17., Ł.2.19., Ł.2.20., S.1.1., S.1.2., S.1.4., S.1.5., S.1.6., S.1.8., S.1.9., S.1.10., S.1.11., S.1.12., S.1.13., S.1.16., S.1.17., S.1.19., S.1.20., S.1.21., S.2.1., S.2.2., S.2.7., N.1.1., N.1.2., N.1.3., N.1.6., N.1.7., N.1.8., N.1.9., N.1.10., N.1.11., N.1.12., N.1.13., N.1.14., N.1.15., N.1.18., BG.1.3., BG.1.5, BG.1.6., BG.1.7., BG.1.8., BG.1.9., BG.1.10., BG.1.11., BG.1.12, BG.1.13., BG.1.14., BG.1.16., BG.1.20., BG.1.21., BG.1.22., BG.1.23., BG.1.24., BG.2.1., BG.2.3., BM.2.1.;
- 2) obszary preferowane dla lokalizacji punktów obsługi turystyki i rekreacji: Ł.1.4., Ł.1.14., Ł.2.4., Ł.2.11., Ł.2.12., S.1.2., S.1.5., S.1.9., S.1.12., S.2.1., N.1.2., N.1.4., N.1.5., N.1.6., N.1.8., N.1.12., N.1.13., N.1.14., N.1.15., BG.1.7., BG.1.10., BG.1.11., BG.1.14., BG.1.16., BM.2.1., Z.2.1.;
- 3) obszary preferowane dla punktów drobnych obsługi turystyki i rekreacji: Ł.1.1., Ł.1.4., Ł.1.6.;
- 4) obszary preferowane dla rozwijania sieci ścieżek pieszych i rowerowych: Ł.1.1., Ł.1.6., Ł.1.7., Ł.1.10., Ł.2.20., S.1.1., S.1.4., S.1.5., S.1.6., S.1.8., S.1.10., S.1.11., S.1.12., S.1.16., S.1.17., S.1.18., S.1.19., S.1.20., S.2.1., S.2.7., N.1.1., N.1.2., N.1.3., N.1.8., N.1.11., N.1.12., N.1.14., N.1.15., N.1.18., BG.1.5, BG.1.6., BG.1.7., BG.1.8., BG.1.9., BG.1.11., BG.1.12, BG.1.20., BG.1.24., BM.2.1.;
- 5) obszary preferowane dla agroturystyki: S.1.2., S.2.2., BG.1.10., BG.1.11., BG.1.13., BG.1.16., BG.1.20., BG.1.23., BG.2.1.;
- 6) obszary limitowane dla turystyki: Ł.1.3., S.1.15., BG.1.1., BG.1.2., BG.1.4.;
- 7) obszary o ograniczonych walorach rekreacyjno-turystycznych: Ł.1.12., Ł.1.13., Ł.2.7., Ł.2.8., Ł.2.14., Ł.2.15., Ł.2.18., Ł.2.21., S.1.3., S.1.7., S.1.14., S.2.3., S.2.4., N.1.4., N.1.5., N.1.16., N.1.17., N.2.1., BG.1.17., BG.2.2..

§ 60. 1. W skład infrastruktury turystycznej i edukacyjnej Parku i otuliny wchodzi następujące szlaki turystyczne i ścieżki edukacyjne:

- 1) szlak zielony, dł. 63 km, przebieg szlaku: Modrzew, Klęk, Dobra, Ługi, Bartolin, Stare Skoszewy, Las Janinowski, Lipka, Kol. Niesułków, Las Poćwiardowski, Kol. Wola Cyrusowa, Dąbrówka Mała, uroczysko Tadzin, Grzmiąca Stara, Polik, Moskwa, Plichtów, Byszewy, Grabina, Wódka, Imielnik;
- 2) szlak łącznikowy Moskwa-Skoszewy dł. 4 km, przebieg szlaku: Moskwa, Byszewy, Boginia, Skoszewy Stare;
- 3) szlak łącznikowy Brzeziny – Stryków dł. 3 km, przebieg szlaku: Brzeziny - pl. Jedności Narodowej, ulica Traugutta, Lasockich, Skłodowskiej-Curie oraz Reymonta, Dolina Mroźcy, Tadzin;
- 4) szlak łącznikowy Stryków – Warszewice dł. 4 km, przebieg szlaku: Stryków skrzyżowanie dróg, przy kościele katolickim, Cesarka, Warszewice;
- 5) szlak czerwony, odcinek o dł. 10km, przebieg na terenie Parku: Łódź ul. Łupkowa, Wycieczkowa, Rogowska, Boruty, Las Łagiewnicki - „Mleczna droga”, ul. Okólna, Przyklasztorna;
- 6) szlak niebieski (odcinek o dł. 17 km.), przebieg na terenie Parku: Łódź ul. Rogowska, Boruty, Las Łagiewnicki - Bzura, Smolarnia, ul. Okólna, Skotniki, Brzozowa, Łagiewnicka;
- 7) szlak żółty (odcinek o dł. 9 km), przebieg na terenie Parku: Marysin (ul. Kasztelańska) Arturówek, rez. Las Łagiewnicki, Wanny, Klasztor;
- 8) szlak rowerowy - czarny dł. 74 km., przebieg szlaku: Las Łagiewnicki, Modrzew, Dobra, Michałówek, Dobieszków, Stare Skoszewy, Głogowiec, Janinów, Kol. Niesułków, Las Poćwiardowski, Kol. Wola Cyrusowa, Marianów Kołacki, Pieńki Henrykowskie, uroczysko Tadzin, Grzmiąca Stara, Buczek, Moskwa, Plichtów, Byszewy, Borchówka Niecki, Kopanka, Moskuliki, Rogi, Las Łagiewnicki;
- 9) ścieżka rowerowa w Lesie Łagiewnickim dł. ok. 17,5 km, przebieg: Marysin, ul. Skrzydlata, ul. Jastrzębia, Arturówek, Modrzew, ul. Serwituty, Czerwone Dęby, ul. Okólna, Brzozowa, Wyścigi, ul. Łagiewnicka, Arturówek, Maksymilianów, ul. Kasztelańska, Marysin;
- 10) tor (ścieżka) do jazdy konnej w uroczysku Marianka – dł. ok. 2 km;
- 11) ścieżka edukacyjna przyrodniczo-leśna w Lesie Łagiewnickim – od siedziby Leśnictwa Miejskiego do rezerwatu Las Łagiewnicki i Arturówka ogólna długość (wszystkich wariantów) – ok. 9 km;
- 12) ścieżka edukacyjna w uroczysku Dobieszków – z siedziby ośrodka OHP do rezerwatu Struga Dobieszkowska, łączna długość ok. 2 km;
- 13) ścieżka edukacyjna w uroczysku Tadzin-Szymaniszki (projektowana);
- 14) ścieżka edukacyjna w uroczysku Poćwiardówka (postulowana).

2. Dopuszcza się tworzenie innych niż wymienione w ust. 1 szlaków turystycznych, ścieżek edukacyjnych i innych form zagospodarowania, z uwzględnieniem zasad racjonalnego udostępniania dla celów turystycznych i edukacyjnych obiektów o dużej wartości przyrodniczej, w szczególności ochrony przed nadmierną penetracją obszarów chronionych i innych cennych fragmentów naturalnej przyrody.

§ 61. 1. Obszar parku i otuliny jest udostępniony do prowadzenia badań naukowych z uwzględnieniem następujących warunków szczególnych:

- 1) badania prowadzone na terenach rezerwatów przyrody lub dotyczące gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną wymagają zgody Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody;
- 2) badania na terenach innych obszarów chronionych niż wymienione w pkt. 1. wymagają zgody sprawującego nadzór nad danym obiektem;

- 3) na terenach lasów państwowych i komunalnych wymaga się zgody podmiotu sprawującego zarząd nad danym obszarem;
- 4) badania prowadzone w obrębie obszarów i obiektów objętych ochroną na podstawie przepisów o ochronie dóbr kultury wymagają zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

2. Postuluje się współdziałanie instytucji i osób prowadzących badania naukowe z Dyrekcją Parku w sprawach związanych z planowaniem i prowadzeniem badań na terenie Parku i otuliny.

Ustalenia do planów zagospodarowania przestrzennego

§ 62. 1. Przyjmuje się podział obszaru Parku i otuliny na sześć stref, dla których formułuje się odrębne ustalenia ochronne i wskazania dotyczące zagospodarowania:

- 1) strefa O – obejmująca obszary objęte lub postulowane do objęcia dodatkowymi formami ochrony przyrody, a także wyznaczone w planie ochrony korytarze ekologiczne;
- 2) strefa L – obejmująca obszary o dominującej funkcji leśnej;
- 3) strefa N – obejmująca obszary o dominującej funkcji rolnej, w przewadze niezabudowane lub z rozproszoną zabudową;
- 4) strefa R – obejmująca obszary rozproszonego osadnictwa;
- 5) strefa U – obejmująca obszary istniejącego osadnictwa wiejskiego i podlegająca przekształceniom urbanizacyjnym;
- 6) strefa S – obejmująca obszary dla których określa się specjalne, indywidualne działania ochronne i programowe.

2. Podział Parku na strefy ustaleń przedstawia mapa stanowiąca załącznik nr 4 do planu ochrony.

3. Wyłączone z regulacji strefowych określonych w ust. 1. są główne elementy istniejącego oraz projektowanego układu komunikacyjnego, w tym autostrady A1 wraz z terenami projektowanej lokalizacji MOP.

Strefa – O

§ 63. 1. Strefa „O” – obejmuje obszary objęte lub postulowane do objęcia dodatkowymi formami ochrony przyrody i krajobrazu:

- 1) rezerваты przyrody;
- 2) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- 3) użytki ekologiczne;
- 4) stanowiska dokumentacyjne.

2. Istniejące obiekty chronione wchodzące w skład strefy O:

- 1) rezerваты przyrody:
 - a) „Las Łagiewnicki”, w jednostce Ł.1.3., oznaczony na mapie ustaleń jako Or-1,
 - b) „Struga Dobieszkowska”, w jednostce S.1.15., oznaczony na mapie ustaleń jako Or-2,
 - c) „Parowy Janinowskie”, w jednostce BG.1.1., oznaczony na mapie ustaleń jako Or-3;
- 2) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

- a) „Górna Mrożyca”, w jednostce BG.1.20., oznaczony na mapie ustaleń jako Oz-1;

3. Postulowane obiekty chronione wchodzące w skład strefy O:

- 1) rezerwat przyrody:
 - a) „Torfowisko Żabieniec”, w jednostce D.2.3., oznaczony na mapie ustaleń jako Or-I;
- 2) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:
 - a) „Nad Łagiewniczanką”, w jednostce Ł.1.7., oznaczony na mapie ustaleń jako Oz-I,
 - b) „Źródlika Bzury”, w jednostce Ł.1.8., oznaczony na mapie ustaleń jako Oz-II,
 - c) „Łęgi nad Bzurą”, w jednostce Ł.2.9, Ł.2.10., oznaczony na mapie ustaleń jako Oz-III,

- d) „Panorama Dobra-Nowiny”, w jednostce S.1.2., S.1.5., oznaczony na mapie ustaleń jako Oz-IV,
 - e) „Niesułków nad Mrożycą”, w jednostce S.1.20., oznaczony na mapie ustaleń jako Oz-V,
 - f) „Wylot parowu Kalonka”, w jednostce N.1.1., N.1.2., Ł.1.3., oznaczony na mapie ustaleń jako Oz-VI,
 - g) „Kulminacja Wzniesień Łódzkich”, w jednostce N.1.6., oznaczony na mapie ustaleń jako Oz-VII,
 - h) „Stawy w dolinie Borchówki”, w jednostce N.1.8., oznaczony na mapie ustaleń jako Oz-VIII,
 - i) „Skoszewy Stare – dolina Moszczenicy”, w jednostce N.1.12., oznaczony na mapie ustaleń jako Oz-IX,
 - j) „Byszewy Iwaszkiewiczowskie nad Moszczenicą”, w jednostce N.1.14., oznaczony na mapie ustaleń jako Oz-X,
 - k) „Wzgórze Grzmiąca”, w jednostce BG.1.11., oznaczony na mapie ustaleń jako Oz-XI,
 - l) „Łuk Mrożycy”, w jednostce BG.1.17., oznaczony na mapie ustaleń jako Oz-XII,
- 3) użytki ekologiczne:
- a) „Łąka Opadówka”, w jednostce Ł.1.2., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-I,
 - b) „Łąka w Modrzewiu”, w jednostce Ł.1.7., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-II,
 - c) „Łąki pod Moskulami” , w jednostce Ł.1.14., Ł.2.17., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-III,
 - d) „Dolina Łagiewniczanki i Bzury”, w jednostce Ł.2.5., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-IV,
 - e) „Źródła w Dobrej” , w jednostce S.1.2., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-V,
 - f) „Dolna Kiełmiczanka”, w jednostce S.1.4., S.1.12., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-VI,
 - g) „Bagno w Ługach”, w jednostce S.1.8., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-VII,
 - h) „Źródła Dobra-Poduchowne”, w jednostce S.1.8., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-VIII,
 - i) „Torfowisko Imielnik”, w jednostce S.1.10., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-IX,
 - j) „Stawy pod Warszewicami”, w jednostce S.2.2., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-X,
 - k) „Źródła Ciekłu Parcele k. Niesułkowa”, w jednostce S.2.7., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-XI,
 - l) „Łęgi w dolinie Borchówki”, w jednostce N.1.8., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-XII,
 - m) „Dolina Źródłana w Skoszewach Nowych”, w jednostce N.1.13., oznaczony na mapie ustaleń jako XIII,
 - n) „Staw młyński w Bogini”, w jednostce N.1.14., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-XIV,
 - o) „Staw w Moskwie”, w jednostce N.2.1., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-XV,
 - p) „Źródła Ciekłu Mineralnego”, w jednostce BG.1.4., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-XVI,
 - q) „Źródło w Poliku”, w jednostce BG.1.7., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-XVII,
 - r) „Łąki i stawy w Jaroszkach”, w jednostce BG.1.7., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-XVIII,
 - s) „Źródełka w Paprotni”, w jednostce BG.1.9., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-XIX
 - t) „Żabie Źródła w Tadzynie”, w jednostce BG.1.12., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-XX,

- u) „Źródła Grzmiącej”, w jednostce BG.1.13., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-XXI,
 - v) „Stawek w Tadzynie I”, w jednostce BG.1.14., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-XXII,
 - w) „Ciek Szkolny”, w jednostce BG.1.15., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-XXIII,
 - x) „Źródlika w Dąbrówce Dużej”, w jednostce BG.1.18., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-XXIV,
 - y) „Łąka ostrożeńiowa nad Mroźycą”, w jednostce BG.1.20., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-XXV,
 - z) „Stawki w Jabłonowie”, w jednostce D.1.2., oznaczony na mapie ustaleń jako Ou-XXVI;
- 4) stanowiska dokumentacyjne:
- a) „Pagórek Janów”, w jednostce N.1.10., oznaczone na mapie ustaleń jako Os-I,
 - b) „Żwirownia Moskwa”, w jednostce N.1.18., oznaczone na mapie ustaleń jako Os-II,
 - c) „Parowy Brzezińskie”, w jednostce BM.2.1., oznaczone na mapie ustaleń jako Os-III.
4. Przyjmuje się zaostrzone ustalenia ochronne dla obszarów w strefie O, w szczególności zalecając ograniczenie działań mogących bezpośrednio lub pośrednio oddziaływać negatywnie na przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe walory obiektów i obszarów w tej strefie.
5. Dla poszczególnych obiektów postulowanych do objęcia ochroną prawną konkretyzacja warunków ich ochrony zostanie określona indywidualnie, w aktach prawnych powołujących poszczególne obiekty, w oparciu o postulaty zawarte w opracowaniach stanowiących podstawę ich powołania, opinie zainteresowanych jednostek samorządowych oraz z uwzględnieniem aktualnych warunków i zakresu akceptacji zasad ochrony przez właścicieli/zarządzających terenami proponowanymi do objęcia ochroną.
6. W skład strefy O wchodzi wyznaczone korytarze ekologiczne zaznaczone na mapie „Mapie ustaleń strefowych” stanowiącej załącznik Nr 4 do planu ochrony t.j.:
- 1) główne korytarze ekologiczne;
 - 2) wymagane wielkogabarytowe korytarze ekologiczne pod autostradami i drogami głównymi,
 - 3) wymagane „przepusty ekologiczne” pod drogami.

Strefa – L

§ 64. 1. Strefa „L” - leśna – obejmuje istniejące kompleksy lasów, dowolnej formy własności, spełniających kryteria lasu w rozumieniu przepisów ustawy o lasach.

2. Zasady gospodarowania w tej strefie wymagają zgodności z przepisami ustawy o lasach, konkretyzowanej w planach urządzenia lasów.

3. Przyjmuje się następujące ustalenia szczegółowe dla obszarów strefy L:

- 1) obowiązuje zakaz lokalizacji w strefie L nowych obiektów, niezwiązanych z gospodarką leśną, z wyłączeniem zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego, w formie obiektów towarzyszących takich jak: parkingi, deszczochrony, miejsca odpoczynku i rekreacji itp.;
- 2) w wyjątkowych przypadkach dopuszcza się inne formy zagospodarowania niż wymienione w pkt. 1, uzgodnione z Wojewodą;
- 3) przyjmuje się zasadę usuwania z terenów leśnych obiektów niezwiązanych z potrzebami gospodarki leśnej oraz turystyki;
- 4) zakłada się zwiększenie lesistości parku poprzez program zalesień strefy N, zapewniające wzmocnienie istniejących kompleksów lasów;
- 5) przy odnawianiu lasów i w zalesieniach zaleca się dobór rodzimych gatunków drzew i krzewów oraz kształtowanie granicy lasu w sposób podkreślający charakterystyczny

krajobraz Parku, szczególnie w formowaniu jego krawędzi widokowych oraz tworzeniu wnętrza – polan.

Strefa – N

§ 65. 1. Strefa N – o dominującej funkcji rolnej, niezabudowana lub z zabudową rozproszoną, dominująca powierzchniowo - stanowi podstawową strefę, decydującą o ochronie walorów krajobrazowych Parku.

2. Przyjmuje się następujące ustalenia szczególne dla strefy N:

- 1) zakłada się utrzymanie dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania;
- 2) zaleca się likwidację zdekapitalizowanych obiektów budowlanych;
- 3) dopuszcza się odtworzenie obiektów budowlanych związanych z działalnością rolną, w ramach istniejących siedlisk;
- 4) dopuszcza się odtworzenie obiektów budowlanych związanych z pozarolniczą działalnością, w tym rekreacyjną, pod warunkami:
 - a) ograniczenia wzrostu kubatury do 200 % stanu pierwotnego, z wyłączeniem przypadków związanych z działalnością turystyczną i nieuciążliwą działalnością usługową i przetwórczą;
- 5) dopuszcza się tworzenie nowej zabudowy zagrodowej, po spełnieniu następujących warunków:
 - a) nieruchomość ma bezpośredni dostęp do drogi publicznej, a wielkość nowopowstającego gospodarstwa rolnego spełnia warunki wynikające z przepisów szczególnych,
 - b) wygradzeniu podlega nie więcej niż 20 % powierzchni nieruchomości z wyłączeniem sytuacji związanych ze szczególnym charakterem działalności, wymagającym wygradzenia terenu;
- 6) wyklucza się z możliwości lokalizacji zabudowy zagrodowej, na warunkach określonych w pkt. 5, tereny:
 - a) w otoczeniu krajobrazowych punktów widokowych,
 - b) na dnach i stromych stokach dolin rzecznych,
 - c) na terenach podmokłych,
 - d) na szczytach wzgórz,
 - e) w strefie krawędziowej kulminacji o dużym nachyleniu,
 - f) w leśnych enklawach oraz bezpośrednim sąsiedztwie dużych kompleksów leśnych, o powierzchni powyżej 10 ha,
 - g) określone w planie ochrony jako korytarze ekologiczne;

3. Wyjątkowo dopuszcza się lokalizację w strefie N innych funkcji niż zagospodarowanie rolnicze, po uzyskaniu zgody Wojewody w trybie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z przepisami szczególnymi;

4. W obrębie strefy N dopuszcza się lokalizację elementów infrastruktury turystycznej, w formie urządzeń rekreacyjno-wypoczynkowych, parkingów itp.

5. W kształtowaniu zabudowy:

- 1) wymaga się ograniczenia wysokości zabudowy mieszkaniowej do 8 m w najwyższym punkcie kalenicy,
- 2) zaleca się nawiązywanie form zabudowy do tradycji architektury lokalnej oraz charakteru krajobrazu,
- 3) zaleca się stosowanie spadzistych dachów o kącie nachylenia połaci 35-45°,
- 4) zaleca się stosowanie naturalnych materiałów budowlanych,
- 5) zaleca się stosowanie kolorystyki neutralnej, szczególnie dla dachów, ułatwiającej wtapianie się zabudowy w krajobraz,

6) zakazuje się budowy ogrodzeń z betonowych elementów prefabrykowanych (płyty żelazobetonowych), zaleca się stosowanie żywoplotów,

6. Zakazuje się lokalizacji obiektów (instalacji) telekomunikacyjnych, sieci energetycznych, o wysokości przekraczającej 10 m, z wyłączeniem obiektów niezbędnych dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia; zaleca się stosowanie podziemnych sieci kablowych.

7. Zakazuje się wprowadzania nowych ogrodzeń w odległości mniejszej niż 50 m od granic kompleksów leśnych większych niż 10 ha.

8. Przyjmuje się następujące kryteria typowania obszarów preferowanych dla dolesień w strefie N oraz zasady kształtowania dolesień:

- 1) koncentracja dolesień w sąsiedztwie i pomiędzy większymi kompleksami leśnymi, szczególnie na glebach marginalnych, o małej przydatności rolniczej;
- 2) koncentracja dolesień w obrębie i sąsiedztwie korytarzy ekologicznych;
- 3) preferencja dla zalesień towarzyszących lub wzmacniających lokalne otuliny obszarów chronionej strefy – O;
- 4) preferencja dla zalesień kulminacji terenu, podkreślających rzeźbę wzniesień łódzkich, z zachowaniem otwartych panoramicznych punktów widokowych;
- 5) zaleca się wprowadzenie zadrzewień i zalesień osłaniających obiekty degradujące krajobraz;
- 6) zaleca się ograniczone wprowadzanie zalesień i zadrzewień w obszarach dolinnych w celu zachowania walorów krajobrazu łąk nadrzecznych;

9. W zakresie gospodarki rolnej zaleca się rozwój rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego, z zaleceniem utrzymywania charakterystycznej dla obszaru Parku struktury upraw.

Strefa – R

§ 66. 1. Strefa R obejmuje obszary rozproszonego osadnictwa, dla których szczegółowe zasady zagospodarowania zostaną określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

2. Przyjmuje się następujące zasady kształtowania terenów nowej zabudowy mieszkaniowej w strefie R:

- 1) powierzchnia działki wynosić powinna minimum 2000 m², z tolerancją 10%,
- 2) szerokość działki wynosić powinna minimum 30 m, z tolerancją 10%,
- 3) powierzchnia utwardzona i zabudowana nie powinna przekraczać 20 % ogólnej powierzchni działki, pozostała część winna być biologicznie czynna,
- 4) powierzchnia wygrodzona indywidualnej nieruchomości nie powinna przekraczać 0,5 ha.

3. Powierzchnia działek zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej wydzielonych przed zatwierdzeniem planu ochrony, na podstawie planów miejscowych uchwalonych po dniu 1 stycznia 1995 r., może być mniejsza niż określona w pkt. 2.

- 1) Wyjątkowo dopuszcza się lokalizowanie w strefie R innych obiektów niż zabudowa mieszkaniowa, zagrodowa i rekreacyjna, z zachowaniem przynajmniej 50 % powierzchni biologicznie czynnej,

4. W kształtowaniu zabudowy:

- 1) zaleca się ograniczenie wysokości zabudowy mieszkaniowej do 8 m w najwyższym punkcie kalenicy,
- 2) zaleca się nawiązywanie form zabudowy do tradycji architektury lokalnej oraz charakteru krajobrazu,
- 7) zaleca się stosowanie naturalnych materiałów budowlanych,
- 3) zaleca się stosowanie spadzistych dachów o kącie nachylenia połaci 35-45°,

- 4) zaleca się stosowanie kolorystyki neutralnej, szczególnie dla dachów, ułatwiającej wtapianie się zabudowy w krajobrazie
- 5) zakazuje się budowy ogrodzeń z betonowych elementów prefabrykowanych (płyt żelazobetonowych), zaleca się stosowanie żywopłotów.
5. Zakazuje się wprowadzania nowych ogrodzeń w odległości mniejszej niż 50 m od granic kompleksów leśnych większych niż 10 ha.
6. Zakazuje się lokalizacji obiektów (instalacji) telekomunikacyjnych, sieci energetycznych, o wysokości przekraczającej 10 m, z wyłączeniem obiektów niezbędnych dla zapewniania bezpieczeństwa ludzi i mienia, zaleca się stosowanie podziemnych sieci kablowych.
7. Dopuszcza się lokalizację elementów infrastruktury turystycznej w formie urządzeń rekreacyjno-wypoczynkowych, parkingów itp.
8. Dopuszcza się lokalizację usług i działalności produkcyjnej w formach nie powodujących uciążliwości wykraczającej poza granicę nieruchomości.

Strefa – U

§ 67. 1. Szczegółowe zasady zagospodarowania terenów strefy U – obejmującej tereny intensywnego osadnictwa i zurbanizowane winny zostać określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

2. Przyjmuje się następujące zasady kształtowania terenów zabudowy mieszkaniowej w strefie-U:

- 1) dopuszcza się odtworzenie obiektów budowlanych z zaleceniem ograniczenia intensywności zabudowy - określonej jako stosunek sumy powierzchni nadziemnych kondygnacji budynków do powierzchni terenu – dla poszczególnych działek do 0,5;
- 2) przyjmuje się dla nowych terenów przeznaczonych do zabudowy ograniczenie intensywności zabudowy dla poszczególnych działek do 0,3 z zachowaniem przynajmniej 40 % powierzchni działki biologicznie czynnej;
- 3) zaleca się ograniczenie wysokości zabudowy mieszkaniowej do 8 m w najwyższym punkcie kalenicy;
- 4) zaleca się stosowanie spadzistych dachów o kącie nachylenia połaci 35-45°;
- 5) zakazuje się budowy ogrodzeń z betonowych elementów prefabrykowanych (płyt żelazobetonowych), zaleca się stosowanie żywopłotów;
- 6) zaleca się nawiązywanie form zabudowy do tradycji architektury lokalnej oraz charakteru krajobrazu;
- 7) zaleca się stosowanie kolorystyki neutralnej, szczególnie dla dachów, ułatwiającej wtapianie się zabudowy w krajobraz.

Strefa – S

§ 68. 1. Strefa S – specjalnych indywidualnych wymogów ochronnych i programowych zawartych częściowo w typach ustaleń jak dla stref L, N, R, U, obejmuje wyodrębnione obszary, w których występują specyficzne problemy, związane z potrzebą rozszerzenia ustaleń regulacyjno-ochronnych, o działania programowe.

2. W kształtowaniu zabudowy strefy S:

- 1) zaleca się ograniczenie wysokości zabudowy mieszkaniowej do 8 m w najwyższym punkcie kalenicy,
- 2) zaleca się nawiązywanie form zabudowy do tradycji architektury lokalnej oraz charakteru krajobrazu,
- 3) zaleca się stosowanie materiałów naturalnych – rodzimych,
- 4) zaleca się stosowanie spadzistych dachów o kącie nachylenia połaci 35-45°,

- 5) zaleca się stosowanie kolorystyki neutralnej, szczególnie dla dachów, ułatwiającej wtapianie się zabudowy w krajobraz,
- 6) zakazuje się budowy ogrodzeń z betonowych elementów prefabrykowanych (płyt żelazobetonowych), zaleca się stosowanie żywoplotów.

3. Dla poszczególnych obszarów strefy S przyjmuje się następujące ustalenia:

1) Obszar: S- I

- a) położenie i cechy:
 - jednostka: Ł.2.2.,
 - obszar obejmujący: zespoły ogrodów działkowych oraz tereny podlegające przekształceniom urbanizacyjnym na północnym przedpolu zespołu klasztornego w Łagiewnikach,
- b) preferowane kierunki zagospodarowania:
 - zachowanie walorów krajobrazowych przedpola Lasu Łagiewnickiego i zespołu klasztornego,
 - umiarkowane funkcje rekreacyjne i turystyczne,
 - w przypadku likwidacji ogrodów działkowych zagospodarowanie obszarów z zachowaniem funkcji o charakterze publicznym związanym z zagospodarowaniem kompleksu Lasu Łagiewnickiego,
 - zadrzewienie w pasie przydrożnym drogi wojewódzkiej,
- c) elementy zagospodarowania i działania naruszające walory:
 - podział terenu i zabudowa jednorodzinna naruszająca walory krajobrazowe i przyrodnicze,
 - budownictwo w obrębie ogrodów działkowych powodujące naruszenie walorów krajobrazowych i pogarszanie stanu środowiska, w związku z brakiem odpowiedniej infrastruktury,
 - rozwój komunikacji samochodowej prowadzący do powstawania „dzikich” parkingów,
- d) zakazy i ograniczenia obowiązujące w strefie:
 - lokalizowania nowych obiektów budowlanych, z wyłączeniem obiektów infrastruktury technicznej, np. parkingi samochodowe;

2) Obszar: S- II

- a) położenie i cechy:
 - jednostka: Ł.1.1, Ł.2.1.
 - obszar obejmujący klasztor, zespół pałacowy w Łagiewnikach, łącznie z zabudową związaną z ośrodkiem hippicznym, szkołę, szpital, oraz drewniane kapliczki przy źródłach,
- b) preferowane kierunki zagospodarowania:
 - zachowanie historyczno-kulturowego charakteru,
 - ochrona walorów krajobrazowych i estetycznych zespołu historycznego budownictwa – kapliczki, klasztor, zespół pałacowy, szkoła, zespół szpitalny,
 - ochrona otwartych przestrzeni wokół klasztoru przed zabudową,
 - preferencja dla form zagospodarowania respektujących publiczny dostęp do miejsc i obiektów,
 - ochrona walorów ekologicznych lasów i ekosystemów wodnych związanych z doliną Łagiewniczanki,
- c) elementy zagospodarowania i działania naruszające walory:
 - budynki i budowle nie dostosowane do charakteru otoczenia,
 - nadmierna koncentracja ruchu turystycznego, powodująca degradację walorów przyrodniczych,

- nadmierny ruch pojazdów samochodowych,
- d) zakazy i ograniczenia obowiązujące w strefie:
 - budowa nowych obiektów kubaturowych, parcelacja gruntów z przeznaczeniem na zabudowę,
- e) warunki lokalizacji budynków i budowli, wytyczne urbanistyczne i architektoniczne:
 - w otoczeniu klasztoru możliwa jedynie lokalizacja parkingów dla obsługi ruchu turystycznego,
 - działalność inwestycyjna ograniczona do działań służących zachowaniu i rewaloryzacji, w uzasadnionych przypadkach modernizacji, obiektów wchodzących w skład historycznie ukształtowanego zespołu;

3) Obszar: S- III

- a) położenie i cechy:
 - w jednostce: Ł.1.4.
 - obszar obejmujący: zespół rekreacyjny Arturówek – w skład którego wchodzi: stawy na Bzurze wraz z towarzyszącą im infrastrukturą, fragment zagospodarowanego odcinka doliny Bzury,
- b) preferowane kierunki zagospodarowania:
 - umiarkowana rekreacja oparta o naturalne walory śródleśnych stawów,
 - ochrona unikalnych walorów krajobrazowych i ekologicznych zagospodarowanej doliny rzeki,
 - ograniczenie intensywności ruchu indywidualnych pojazdów mechanicznych,
- c) elementy zagospodarowania i działania naruszające walory:
 - nadmierna presja turystyczna powodująca ujemne oddziaływanie na stan środowiska w obrębie obszaru, a także otaczających obszar cennych fragmentów leśnych, w tym rezerwatu przyrody,
 - nadmierny ruch pojazdów mechanicznych w ciągu ulicy Skrzydlatej,
 - użytkowanie kąpieliska powodujące konieczność okresowych zrzutów wody ze stawu, co prowadzi do degradacji naturalnych ekosystemów w dolinie rzeki,
 - naruszanie walorów krajobrazowych w związku z prowadzoną działalnością handlową i usługową (punkty gastronomiczne, agresywne reklamy),
 - niespójność architektoniczna budynków i innych obiektów budowlanych, brak nawiązania do historycznie udokumentowanych architektonicznych standardów zabudowy tego obszaru,
- d) zakazy i ograniczenia obowiązujące w strefie:
 - wznoszenia nowych budynków po stronie północnej rzeki,
 - rozszerzania istniejących obszarów wygrodzeń,
 - tworzenia nowych, stałych obiektów przeznaczonych na działalność handlową i usługową (z wyłączeniem niewielkich obiektów obsługi sanitarnej),
 - działalność inwestycyjna ograniczona do działań służących zachowaniu i rewaloryzacji, w uzasadnionych przypadkach modernizacji, obiektów wchodzących w skład zespołu;
- e) warunki lokalizacji budynków i budowli, wytyczne urbanistyczne i architektoniczne:
 - likwidacja zdekapitalizowanej zabudowy, z wyłączeniem obiektów związanych z historycznie ukształtowanym zagospodarowaniem z początku XX w,
 - nawiązywanie w procesie modernizacji obiektów do udokumentowanego historycznie stylu budynków lokowanych w rejonie Arturówka na początku XX w.,
 - ograniczanie powierzchni sztucznie utwardzonych z preferencją dla powierzchni biologicznie czynnych lub utwardzonych materiałami naturalnymi,

4) Obszar: S- IV

a) położenie i cechy:

- jednostka: Ł.1.5.
- obszar obejmujący: szpital dziecięcy, ośrodek hippiczny, ośrodek edukacyjny oraz zabudowania dawnej gajówki,

b) preferowane kierunki zagospodarowania:

- umiarkowana rekreacja – miejsce odpoczynku dla turystów,
- do czasu dekapitalizacji obiektów – ośrodek szpitalny oraz uzupełniające funkcje edukacyjne i rekreacyjne,
- zachowanie i rozwijanie małej architektury – miejsc odpoczynku dla turystów, bez możliwości lokalizowania funkcji handlowych i usługowych,

c) elementy zagospodarowania i działania naruszające walory:

- intensywny ruch samochodowy związany z działalnością instytucji zlokalizowanych w głębi lasu,
- antropogeniczna presja na otaczające obszar lasy, w tym rezerwat przyrody.,

d) zakazy i ograniczenia obowiązujące w strefie:

- wznoszenia nowych obiektów kubaturowych,

e) warunki lokalizacji budynków i budowli, wytyczne urbanistyczne i architektoniczne:

- w działaniach adaptacyjnych i konserwacyjnych obowiązuje dostosowanie do ukształtowanego historycznie stylu śródleśnych budowli w lesie Łagiewnickim;

5) Obszar: S- V

a) położenie i cechy:

- w jednostce: Ł.1.8.
- obszar obejmujący: górny, źródłowy odcinek doliny Bzury, o wybitnych walorach ekologicznych i krajobrazowych na przedpolu Lasu Łagiewnickiego,

b) preferowane kierunki zagospodarowania:

- stworzenie przestrzeni – terenów publicznych w dolinie Bzury, połączone z przejęciem na rzecz gminy niezabudowanych nieruchomości,
- rozwijanie funkcji związanych z obsługą ruchu turystycznego,
- utrzymanie strategicznego parkingu wraz z jego wyposażeniem w towarzyszące elementy infrastruktury turystycznej (z wykluczeniem obiektów przeznaczonych na działalność handlową),
- likwidacja zdekapitalizowanego zainwestowania,
- likwidacja wygradzeń z rozszerzeniem zalesień na skrzydłach doliny,
- ochrona walorów przyrodniczych obszaru źródłiskowego Bzury (utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego), w tym ukształtowanych historycznie „paciorkowych” stawów na Bzurze,

c) elementy zagospodarowania i działania naruszające walory:

- budownictwo indywidualne w dolinie,
- wygradzanie terenów w dolinie cieku, w tym przegradzanie cieku,

d) zakazy i ograniczenia obowiązujące w strefie:

- lokalizacji nowego budownictwa, z wyłączeniem niewielkich obiektów związanych wyłącznie z obsługą ruchu turystycznego,

6) Obszar: S- VI

a) położenie i cechy:

- w jednostce: Ł.2.13.,

- obszar obejmujący: „górze” na Rogach – wzgórze usypane z gruzów, wraz z otaczającym, częściowo zalesionym terenem, z pojedynczymi obiektami budowlanymi,
- b) preferowane kierunki zagospodarowania:
 - stworzenie obszaru przestrzeni publicznej przestrzeni,
 - rekreacja i turystyka, z wykorzystaniem naturalnych walorów (punkt widokowy) i możliwością adaptacji dla szczególnych form rekreacji – rowerowa, sporty zimowe,
 - organizacja parkingów i obiektów obsługi służących zatrzymywaniu ruchu turystycznego na przedpolu Lasu Łagiewnickiego,
- c) elementy zagospodarowania i działania naruszające walory:
 - nielegalne składowiska odpadów,
 - nieusankcjonowane prawnie formy zagospodarowania wzgórze i otoczenia,
 - wytyczanie nowych dróg komunikacyjnych, prowadzące do niszczenia zadrzewień,
 - zabudowa u podstawy wzgórze, uniemożliwiająca właściwe zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne,
- d) zakazy i ograniczenia obowiązujące w strefie:
 - wznoszenia nowych obiektów budownictwa mieszkaniowego w bezpośrednim otoczeniu wzgórze;

7) Obszar: S- VII

- a) położenie i cechy:
 - w jednostkach: Ł.1.14, Ł.2.16, Ł.2.18.,
 - obszar obejmujący tereny wzdłuż ul. Strykowskiej, w przyszłości głównego dojazdu do węzła autostradowego,
- b) preferowane kierunki zagospodarowania:
 - ograniczenie urbanizacji,
 - zachowanie istniejących wglądów w panoramy widokowe na północ i południe od drogi krajowej,
 - zachowanie lokalnych korytarzy ekologicznych,
- c) elementy zagospodarowania i działania naruszające walory:
 - chaotyczna zabudowa i wygradzanie terenów w otoczeniu drogi powodujące obniżenie walorów krajobrazowych,
 - lokalizowanie działalności handlowej i usługowej powodującej negatywne oddziaływanie na stan środowiska,
 - instalowanie wielkogabarytowych reklam deprecjonujących walory krajobrazowe,
- d) zakazy i ograniczenia obowiązujące w strefie:
 - lokalizowania nowej zabudowy poza istniejącymi skupiskami zabudowy, usankcjonowanymi przepisami prawa miejscowego,
 - zabudowa zachowanych luk – stanowiących cenne wglądy w krajobraz,
 - rozwijania bezpośredniej obsługi komunikacyjnej nieruchomości z drogi krajowej,
- e) warunki lokalizacji budynków i budowli, wytyczne urbanistyczne i architektoniczne:
 - w kształtowaniu form zabudowy zasady jak dla strefy R i U;

8) Obszar: S- VIII

- a) położenie i cechy:
 - jednostka: Ł.1.9, S.1.1, S.2.1.,
 - obszar obejmujący tereny przylegające do północno-wschodniego skraju Lasu Łagiewnickiego, stanowiące ważny korytarz ekologiczny prowadzący z Lasu

- Łagiewnickiego, przez rejon Klęku, na otwarte (nie wygradzone) tereny na pograniczu gmin Zgierz i Stryków (Leonardów) w kierunku lasów szczawińskich,
- b) preferowane kierunki zagospodarowania:
 - zachowanie rolniczego charakteru obszaru z uzupełniającymi zalesieniami,
 - ograniczenie rozwoju budownictwa i podziałów nieruchomości,
 - likwidacja zdekapitalizowanej zabudowy,
 - c) elementy zagospodarowania i działania naruszające walory:
 - wygradzenia terenów, rozwój budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego.
 - d) zakazy i ograniczenia obowiązujące w strefie:
 - lokalizowania nowych obiektów budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego,
 - podziału i wygradzania nieruchomości powodujących zamykanie korytarza ekologicznego;

9) Obszar: S- IX

- a) położenie i cechy:
 - w jednostce: S.1.12.,
 - obszar obejmujący fragment doliny Moszczenicy w miejscu projektowanego zalewu rekreacyjnego na rzece,
- b) preferowane kierunki zagospodarowania:
 - zachowanie publicznego dostępu do dna doliny Moszczenicy
 - uporządkowanie wygradzeń istniejących działek, zapewnienie dostępu do dróg publicznych,
- c) elementy zagospodarowania i działania naruszające walory:
 - rozwój budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego ograniczającego dostęp do rzeki i terenów projektowanego zbiornika,
 - izolacja doliny przez wygradzenia terenów sąsiadujących prowadząca do ograniczenia efektywności korytarza ekologicznego w dolinie rzeki,
 - chaos przestrzenny związany z wygradzaniem nieruchomości i przypadkową zabudową rekreacyjną i mieszkaniową terenów rolniczych i leśnych,
 - pogarszanie jakości środowiska wynikające z braku właściwych elementów infrastruktury,
 - rozwój indywidualnej komunikacji, niekorzystnie wpływającej na walory ekologiczne obszaru,
- d) wymagania planistyczne dla strefy:
 - opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla całej strefy,
- e) warunki lokalizacji budynków i budowli, wytyczne urbanistyczne i architektoniczne:
 - w odniesieniu do budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego – jak dla strefy R;

10) Obszar: S- X

- a) położenie i cechy:
 - w jednostce: N.1.6.
 - obszar obejmujący najwyższą kulminację Wzniesień Łódzkich na pograniczu gminy Nowosolna i Łódź, w pobliżu wsi Dąbrowa.
- b) preferowane kierunki zagospodarowania:
 - zachowanie wzgórza dla celów związanych z wykorzystaniem obiektu jako wartościowego obiektu krajoznawczego,
 - lokalizacja platformy widokowej,
 - lokalizacja punktu obsługi ruchu turystycznego, w tym parkingu samochodowego,
- c) elementy zagospodarowania i działania naruszające walory:

- obiekt telekomunikacyjny deprecjonujący walory krajobrazowe,
- rozwój budownictwa jednorodzinnego ograniczającego walory krajobrazu,
- d) zakazy i ograniczenia obowiązujące w strefie:
 - lokalizacji obiektów budowlanych ograniczających walory krajobrazowe i ograniczających efektywność lokalnego korytarza ekologicznego;

11) Obszar: S- XI

- a) położenie i cechy:
 - jednostka: N.1.15.,
 - obszar obejmujący tereny u podstawy kulminacji w rejonie wsi Plichtów, w pobliżu projektowanego przebiegu autostrady,
- b) preferowane kierunki zagospodarowania:
 - obszary wieloprzestrzennych usług rekreacyjnych - wykorzystania na cele turystyczno-rekreacyjne (stok dla sportów zimowych) oraz zagospodarowaniu typu parkowego,
 - dolesienia na szczycie kulminacji o funkcji izolacyjnej w stosunku do autostrady i terenów przemysłowych w rejonie Teolina,
 - ochrona wybitnych walorów krajobrazowych kulminacji i stromych stoków,
- c) elementy zagospodarowania i działania naruszające walory:
 - budownictwo indywidualne prowadzące do podziału i wygradzania fragmentów obszaru oraz wpływające na obniżenie walorów krajobrazowych,
- d) zakazy i ograniczenia obowiązujące w strefie:
 - lokalizowania budownictwa indywidualnego na stokach i u podstawy kulminacji,
- e) warunki lokalizacji budynków i budowli, wytyczne urbanistyczne i architektoniczne:
 - opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla całej strefy;
 - w ramach istniejących terenów budowlanych - jak dla strefy R;

12) Obszar: S- XII

- a) położenie i cechy:
 - w jednostce: N.1.14.,
 - obszar obejmujący historyczny zespół dworski w Byszewach wraz z obiektami współczesnymi deprecjonującymi walory krajobrazowe i historyczne zespołu,
- b) preferowane kierunki zagospodarowania:
 - rewaloryzacja zespołu parkowo-pałacowego z wykorzystaniem jako atrakcyjnego obiektu turystycznego,
 - zachowanie działalności rolniczej i usługowo-rolniczej w oparciu o zaplecze gospodarcze zespołu dworskiego,
 - zagospodarowanie zieleni w otoczeniu dworu, w celu zmniejszenia negatywnych oddziaływań na walory wizualne niedostosowanych do charakteru miejsca budynków,
 - utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego,
- c) elementy zagospodarowania i działania naruszające walory:
 - budownictwo wielorodzinne o stylistyce nie związanej z charakterem miejsca,
 - zanieczyszczenia związane z brakiem odpowiedniej infrastruktury,
 - postępująca degradacja walorów historycznego założenia parkowego,
- d) zakazy i ograniczenia obowiązujące w strefie:
 - wprowadzania nowej zabudowy,
 - dokonywania podziałów i wygrodzeń.
- e) warunki lokalizacji budynków i budowli, wytyczne urbanistyczne i architektoniczne:

- opracowanie programu porządkowania i rewaloryzacji zespołu, usankcjonowanego opracowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

13) Obszar: S- XIII

a) położenie i cechy:

- w jednostkach: N.1.11, N.1.12, N.1.13.,
- obszar obejmujący ośrodek osadniczy Stare Skoszewy, z fragmentem doliny Moszczenicy i jej dopływem oraz najcenniejszym w regionie zabytkiem archeologicznym – grodziskiem wczesnośredniowiecznym.

b) preferowane kierunki zagospodarowania:

- umiarkowany rozwój osadniczy, respektujący historyczny charakter miejscowości oraz szczególne walory krajobrazowe,
- porządkowanie gospodarki przestrzennej w celu ograniczenia działań przypadkowych w działalności inwestycyjnej,
- wykorzystanie historycznych i krajobrazowych walorów miejscowości do rozwoju funkcji turystycznej – miejsce obsługi turystów w centralnej części Parku, z udostępnieniem lokalnych atrakcji (grodzisko, kościół, staw wędkarski),
- renaturalizacja rzeki Moszczenicy, przede wszystkim naturalizacja koryta
- utrzymanie rolnictwa i stawowej gospodarki rybnej w dolinie rzeki,
- utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego i użytku ekologicznego,

c) elementy zagospodarowania i działania naruszające walory:

- budownictwo w formach nie związanych z charakterem otoczenia, dowolność form architektonicznych i układów przestrzennych wywołująca dyszharmonię w krajobrazie,
- podziały i wygradzenia ograniczające możliwości funkcjonowania ekosystemów, w tym szczególnie w dolinie Moszczenicy,
- zagospodarowanie w dolinie rzeki uniemożliwiające renaturalizację cieku (wygradzenia, budowa nowych stawów),

d) zakazy i ograniczenia obowiązujące w strefie:

- prowadzenia działań naruszających walory krajobrazowe,
- zabudowy strefy ochronnej wokół grodziska,
- wygradzeń nieruchomości do koryta rzeki Moszczenicy,

e) warunki lokalizacji budynków i budowli, wytyczne urbanistyczne i architektoniczne:

- obowiązuje opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- w zakresie kształtowania form zabudowy – jak dla strefy R,

14) Obszar: S- XIV

a) położenie i cechy:

- jednostka: BG.1.14
- obszar obejmujący fragment terenu na stoku doliny Mroźnicy, w sąsiedztwie wsi Tadzín,

b) preferowane kierunki zagospodarowania:

- organizacja wieloprzestrzennych usług turystyczno-rekreacyjnych na podstawie opracowanej koncepcji programowej,

c) zakazy i ograniczenia obowiązujące w strefie:

- lokalizacji budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego,

d) warunki lokalizacji budynków i budowli, wytyczne urbanistyczne i architektoniczne:

- obowiązuje opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- wyposażenie infrastrukturalne gwarantujące niepogarszenie stanu środowiska,

- budynki i budowle nawiązujące do charakteru otoczenia, w kształtowaniu cech zabudowy warunki jak dla strefy R.

Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń

§ 69. Przyjmuje się następujące sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń:

- 1) podwyższenie wymagań w zakresie gospodarki ściekowej w jednostkach: Ł.1.1., Ł.1.4., Ł.1.8., Ł.1.10., Ł.1.11., Ł.1.14., Ł.2.1, Ł.2.2., Ł.2.3., Ł.2.4., Ł.2.7., Ł.2.10., Ł.2.11., Ł.2.12., Ł.2.14., Ł.2.17., Ł.2.18., Ł.2.19., S.1.1., S.1.2., S.1.19., S.1.21., S.2.8., N.1.1., N.1.2., N.1.3., N.1.4., N.1.5., N.1.6., N.1.8., N.1.9., N.1.13., N.1.14., N.1.16., N.1.18., N.2.1., BG.1.10., BG.1.11., BG.1.13., BG.1.18., BG.1.20., BG.2.1.;
- 2) realizacja kompleksowych rozwiązań gospodarki wodno-ściekowej z uwagi na koncentrację osadnictwa we wrażliwym środowisku w jednostkach: Ł.1.4., Ł.1.10., Ł.1.11., Ł.2.7., Ł.2.9., S.1.8., S.1.9., S.1.11., S.1.12., S.1.13., S.1.14., S.2.1., S.2.2., S.2.7., N.1.1., N.1.2., N.1.3., N.1.4., N.1.5., N.1.7., N.1.8., N.1.11., N.1.12., N.1.14., N.1.15., BG.1.6., BG.1.7., BG.1.14., BG.1.16., Z.2.1.;
- 3) ograniczenie emisji z uwagi na koncentrację osadnictwa we wrażliwym środowisku w jednostkach: Ł.1.4., Ł.2.3., Ł.2.4., Ł.2.7., Ł.2.11., Ł.2.12., S.1.3., S.1.9., N.1.1., N.1.2., N.1.3., N.1.12., N.1.14., BG.1.14., BG.1.16., Z.2.1.;
- 4) dążenie do ograniczenia indywidualnej motoryzacji z uwagi na wrażliwe środowisko w jednostkach: Ł.1.4., Ł.1.5., Ł.1.6., Ł.2.1, S.1.17.;
- 5) rewaloryzacja i odtwarzanie walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazu w jednostkach: Ł.1.1., Ł.1.4., Ł.1.5., Ł.1.8., Ł.2.10., Ł.2.13., N.1.12., N.1.14.,
- 6) postulowane wprowadzanie dolesień rozwijających walory środowiska w jednostkach: Ł.1.8., Ł.1.10., Ł.1.11., Ł.1.12., Ł.1.13., Ł.2.4., Ł.2.9., Ł.2.11., Ł.2.13., Ł.2.14., Ł.2.16., Ł.2.17., Ł.2.18., Ł.2.19., Ł.2.20., Ł.2.21., S.1.1., S.1.4., S.1.5., S.1.6., S.1.8., S.1.10., S.1.12., S.1.14., S.1.20., S.1.21., S.2.3., S.2.7., N.1.1., N.1.2., N.1.4., N.1.6., N.1.7., N.1.8., N.1.9., N.1.10., N.1.11., N.1.12., N.1.13., N.1.14., N.1.15., N.1.16., N.1.17., N.1.18., BG.1.5, BG.1.6., BG.1.7., BG.1.8., BG.1.10., BG.1.11., BG.1.13., BG.1.14., BG.1.15., BG.1.16., BG.1.18., BG.1.20., BG.1.21, BG.2.3., BM.2.1, D.2.3.,
- 7) realizacja bezkolizyjnych przejść (w tym wielkogabarytowych) dla korytarzy ekologicznych w jednostkach: Ł.1.14., Ł.2.17., Ł.2.18., S.1.3., S.1.7., N.1.15., N.1.16., N.1.17., N.1.18., N.1.19.;
- 8) dostosowanie użytkowania do uciążliwości tras komunikacyjnych w jednostkach: Ł.2.14., S.2.4., S.2.6., N.1.15., N.1.16., N.1.17., N.1.18.;
- 9) osłanianie walorów środowiska od tras komunikacyjnych: Ł.1.14., Ł.2.14., Ł.2.18., S.1.3., S.1.7., S.2.4., S.2.5., S.2.6., N.1.15., N.1.16., N.1.17., N.1.18., N.1.19., BG.1.6.,

Obszary ustaleń ochronnych i zakres działań ochronnych

§ 70. Wskazuje się następujące obszary do realizacji działań ochronnych:

- 1) ochrona drożności i parametrów lokalnych korytarzy ekologicznych między zabudową i ogrodzeniami w jednostkach: Ł.1.1., Ł.1.4., Ł.1.6., Ł.1.9., Ł.1.10., Ł.1.11., Ł.1.12., Ł.1.13., Ł.1.14., Ł.2.4., Ł.2.8., Ł.2.9., Ł.2.10., Ł.2.15., Ł.2.16., Ł.2.17., Ł.2.18., Ł.2.19., Ł.2.20., S.1.1., S.1.2., S.1.3., S.1.4., S.1.5., S.1.6., S.1.7., S.1.8., S.1.9., S.1.11., S.1.12., S.1.19., S.1.20., S.1.21., S.2.1., S.2.2., S.2.3., S.2.7., N.1.1., N.1.3., N.1.5., N.1.6., N.1.8., N.1.9., N.1.10., N.1.11., N.1.14., N.1.15., N.1.16., N.1.18., N.2.1., BG.1.4., BG.1.5, BG.1.6., BG.1.7., BG.1.8., BG.1.10., BG.1.11., BG.1.13., BG.1.14., BG.1.16., BG.1.17., BG.1.18., BG.1.19., BG.1.20., BG.2.1., BG.2.3., BM.2.1.;
- 2) ochrona obszarów źródłiskowych przez miejscowe plany w jednostkach: Ł.1.1., Ł.1.8., S.1.1., S.1.2., S.1.4., S.1.7., S.1.11., S.2.7., N.1.1., N.1.8., N.1.13., N.1.14., N.1.15.,

- BG.1.4., BG.1.7., BG.1.12, BG.1.13., BG.1.15., BG.1.17., BG.1.18., BG.1.20., BG.1.22., BG.2.1.;
- 3) ochrona panoram i punktów widokowych w jednostkach: Ł.1.10., Ł.1.14., Ł.2.18., Ł.2.20., S.1.2., S.1.5., S.1.6., S.1.7., S.1.20., S.2.1., S.2.3., N.1.1., N.1.6., N.1.9., N.1.10., N.1.11., N.1.12., N.1.13., N.1.15., N.1.16., N.1.18., BG.1.6., BG.1.7., BG.1.11., BG.1.18., BG.1.20., BG.2.1., BG.2.3., BM.2.1.;